

JANKO KERSNIK.

KVĚT NOCI
SVATOJANSKÉ

(Cyclamen)

ROMÁN.

ZE SLOVINŠTINY PŘELOŽILA

E. PILNÁ.

TISKEM ROLNICKÉ TISKÁRNY V PŘEROVĚ.

174276

174276

Lesnik' Lidy

2. I. - 28. 7. 27.

№ 1612/1961

L. B. Pyshkin

*I když jsme dali výhost lásce a
když už nás nic nevíže k ženě,
pro níž kdysi naše srdce plálo —
všecky naše dřívější vášně znovu
vzplanou dvojnásobnou silou, zřít-
me-li, že někdo jiný má nabytí
toho, co bývalo naše. Žárlivost
přetrvá lásku.*

Pět let uplynulo od chvíle, kdy berní adjunkt Josef Megla jednoho sobotního odpoledne masopustního přecházel semo tamo ve svém bytu, v malé, nízké, přízemní světničce, v nevzhledném domku v Borje, tváře se starostlivě a pohřížen jsa v myšlenky.

Borje jest městys v Kraňsku — nazveme jej tak, abychom nešetrně neprozradili pravého jména — má skoro 1000 obyvatel a je sídlem okresního hejtmanství. Kromě toho je tu ještě okresní soud, berní úřad a podobné úřady, jež jsou potřebny naší administrativě.

Že městys nebyl bez purkmistra a děkana, rozumí se samo sebou. Také finanční stráž, čili, jak náš lid říká „ibljartari“, je zastoupena.

Kromě těchto úředních hodnostářů bydlel v Borje přiměřený počet zámožných živnostenských a obchodnických rodin, jež, pokud jde o vzdělání, možno zařaditi více méně do téže společenské třídy jako ostatní úřední osobnosti.

Uspořádá-li „Čitalnica“ — čtenářský spolek —

zábavu, vyšle také blízké okolí, kde na rozličných statcích, zámcích a zámečcích bydlí trochu panstva, hezký počet návštěvníků.

Taková zábava, jež byla na nedělní odpoledne v „Čitalnici“ ohlášena, či lépe řečeno, taková „beseda“ byla příčinou, že berní adjunkt Josef Megla v předchozí sobotní odpoledne byl tolik zamyšlen a přecházel, zřejmě jsa sklíčen velikými starostmi, od dveří svého pokojíku k jedinkému oknu a od jediného okna zpět ke dveřím, vjížděje si neustále prsty levé ruky do hustých, plavých vlasů.

Pravicí ohmatával si po každém desátém kroku krk, jež měl ovázán tlustým šátkem. Při tom pokračoval a namáhal se vylouditi vysoké i nižší tóny. Avšak všechny byly chraplavé. A čím déle se o to pokoušel, tím zoufaleji hleděl ke stropu.

„Co z toho bude, co z toho bude,“ zavzdychl několikrát, opět si ohmatal ovázaný krk, pročísl si levicí vlasy a vrhl melancholický pohled na stůl k oknu, kde povalovaly se již prázdné skořápky se tři vajíček.

Potom zase svezl se jeho zrak dolů, kde jeho úžasně objemné nohy vězely v úplně nových ta-nečních botách.

Zraky jeho zamířily potom k posteli, na níž ležel úplně nový černý kabát, dosud tak nedotčený, jak jej krejčí přinesl. Vedle ležely rukavice smetanové barvy a nová kravata, vše jako na výstavě.

A ještě něco tam leželo, na čem spočívaly s nepopsatelným nadšením a se zálibou oči ubohého Josefa Megly, aby se v nejbližším okamžiku tím více zasmušily a zakalily.

Byl to vysoký, černý cylindr s neobyčejně širokou střechou; leskl se tak silně, že i nezasvěcený

pozorovatel byl by hned uhodl, že není tomu dlouho, co jej kloboučník žehlil.

Tento cylindr vzal Megla, zadívav se naň melancholicky po několik okamžiků, opatrně do rukou, postavil se před zrcadlo a pečlivě si jej nasadil. Zapadl mu skoro na uši, ale tím se Megla nedať másti.

„Ach, co z toho bude, budu-li zítra chraptit?“ zavzdychal opět. Potom ustoupil několik kroků, sňal cylindr palcem a ukazováčkem pravé ruky, přitiskl loket k tělu, a šel, klobouk drže před sebou, lehkým krokem zase k zrcadlu. Tam se elegantně uklonil a dal si cylindr opět na hlavu, jsá zřejmě sám se sebou spokojen.

„Všecko bylo by výborné, jen kdyby nebylo toho chrapotu! Ach, mé tenorové solo!“

V tom někdo prudce otevřel dvře a nepozdraviv, s kloboukem na hlavě, s vyhaslým doutníkem v ústech, vrátil se do pokojíka.

„Všecko je páté přes deváté,“ zvolal příchozí. „To bude zítra pěkná „beseda“.“

„Co je?“ optal se tlumeně ale rychle Megla, jenž v první chvíli zapomněl na svůj krk.

„Co? Představení, pomyslete si, představení vzal čert, ale co povídám, čert, žádný čert. Jedovaté jazyky, klepny, je pochovaly. Slečna Filipina Vrtačnickova odřekla, nebude hráti starou donu, ježto se dnes dověděla od dobré přítelkyně, že paní Teranová na návštěvě u soudcových řekla, že slečna Filipina se hodí nejlépe pro úlohy starých vdov. Můj ty božíčku, co si počneme?“

„Ach, což o to,“ odvětil adjunkt, „ale zpěv, zpěv! Pomyslete si, pane Korén, chraptím tak, že zítra nemohu zpívat. A tak nádherné solo, taková překrásná píseň.“

To řka, obrátil se k oknu a pokusil se zanotovati: „Bodi zdrava domovina!“

„Nu, do rána bude dobře,“ (těšil jej příchozí. „A budete-li ještě chraptiti, můžeme vybrati jinou píseň.“

„Ne, nikdy; solo musí zůstat. Ale kdo bude tenorové solo zpívati?“

„Nový výběrčí potravní daně zpívá také dobře! Což, abychom ho pozvali dnes večer na zkoušku?“

„To tak!“ rozčiloval se Megla. „Jakožto člen výboru nesvolím k tomu. Výběrčí potravní daně — jaký je to člověk?“

„Nu což, s tím zpěvem se to dá již nějak napraviti,“ odpověděl Korén, „ale kus, kus, to je hlavní věc! A ta má krásná úloha. Přisahal bych, že nikdo se tak pilně neučil, jako já úlohu doktora Crjava. Viděl jste včera, jak soudní adjunkt vyvaloval oči, když přišel na zkoušku? A ten trochu rozumí těmhle věcem!“

Mluvčí pokoušel se zatím zapáliti uhaslý doutník, ale marně. Uhaslé švédské zápalky odhazoval na podlahu.

Megla opět přecházel semo tamo a zapomněl, že má došud cylindr na hlavě. Když došel k zrcadlu, sňal klobouk a ukázal jej návštěvníkovi:

„Hleďte, pane Koréne, dnes jsem jej dostal z Lublaně. Je krásný!“

„Jak že, vy chcete zpívat v cylindru?“

„Proč ne? Dnes*) už také v naší čitalnici se nebrání proti němu a je to krásná moda. Ist es nicht wahr?“

Megla mluvil většinou německy; jeho návště-

*) Román psán byl r. 1883.

va německy a slovinsky, jak mu to slina přinesla na jazyk.

„Tančiti ovšem budete, i když nebudete zpívati?“ ptal se Korén a díval se trochu úkosem na Meglův cylindr.

„Zpívat musím stůj co stůj! (A tančit, to se rozumí samo sebou. Podívejte se, tu mám nové boty. Ale tenhle lublaňský švec! Udělal je tak špičaté, že bych mohl jimi někoho nabodnouti. A zakázal jsem mu to! Trochu špičaté mohou býti, ale tenhle blázen udělá mi takové špičky!“

Megla zdánlivě se rozčiloval, ale dobrý pozorovatel byl by hned poznal, že je rád, že mu obuvník boty tak ušil.

„Ale to je teď moderní,“ podotkl Korén.

„Ale co, moderní! Jen kdyby mně aspoň byly dost. Jsou mně však velké. Musil jsem vzít do nich dva páry tlustých, vlněných punčoch.“

Megla úžasně lhal. Ani jediného páru punčoch neoblékl. Musil abouti nové boty přímo na bosé nohy a to proto, aby je zítra snáze obul. Neboť věděl, že ho budou tlačiti. A tlačily ho už dnes příšerně.

Berní adjunkt byl ještě mladý, sotva triadvacetiletý muž, ne však příliš příjemný, prostřední postavy, obyčejné tváře. Byl štíhlý, přes to však neobratný. Také jeho vzdělání nepřesahovalo vědomosti prvních tříd nižšího gymnasia — nu, laskavý čtenář bude míti již příležitosti, seznati našeho Meglu důkladněji.

Návštěvník, pan Korén, byl skoro stejného zjevu, toliko poněkud pečlivěji oděn a také byl starší než adjunkt. Zde, v Borje, zastával místo obecního tajemníka. Z prvu putoval z kanceláře do kanceláře, až posléze přece jenom našel bezpečné a klidné útočiště.

„Nový kabát také už mi poslali,“ vysvětloval adjunkt, ukazuje na postel. „Všechno, všechno je v pořádku. Jen ten nešťastný krk.“

„Vypijte syrové vejce,“ radil Korén.

„Vypil jsem již tři. Na konec se mi ještě obrátí žaludek. A vejce jsou nyní tak drahá. Tři krejčary kus!“

„Bude vám musiti otec přidati,“ smál se Korén. Megla protáhl rty, neřekl však ničeho.

„Co myslíte,“ počal Korén po krátké přestávce, „jak bychom mohli slečnu Filipinu obměkčiti?“

Megla přemýšlel.

„E, co! Necht' to spraví doktor Hrast. On je předsedou a jeho starostí má býti, aby „beseda“ dobře dopadla.“

„Máte pravdu,“ přisvědčil Korén.

„Tihle páni doktoři starají se jen, aby byli předsedy, ale pracovati mají ti ostatní. Nu, náš doktor Hrast alespoň tančí, jak — to je již jiná otázka, ale šeredné je to přece. Posledně šlápl třem slečnám na nohu a jedné, myslím právě této Filipině Vrtačnickové roztrhl šaty! Musil by jíti ještě do několika tanečních hodin!“

Megla vše toto vykládal s velkým sebevědomím, jako by chtěl říci: „Já nejsem takový!“

„Nešel byste se mnou k doktorovi, abychom mu řekli, co se přihodilo?“ ptal se Korén. — „Jste členem výboru.“

„Nemohu! V tom chladnu! To bych si pochoval hlas nejméně na půl roku!“ odpověděl Megla.

„Někdo k němu musí, jdu tedy sám! Ach — byl bych zapomněl! Vy máte dva páry černých kalhot a, nemýlím-li se, oba páry pěkné. Půjčte mi ty horší na zítřejší „besedu“. Moje nedají se již ani obléci. Ostatní jsem již vše uvedl do pořádku. Rukavice mám ještě od posledního pohřbu, pamatu-

jete se, jak jsme pochovávali toho chlapečka starostova? Jsou dosud dobré. Kdo pak si toho všimne!“

Mezitím otevřel již Megla jedinou skříň v celém bytě a vyňal z ní dva páry kalhot, jež pozorně na všechny strany obraceli.

„Tyhle to budou,“ řekl posléze a podával Korénovi kalhoty. „Dole jsou trochu natržený, to si však můžete sám spraviti.“

„Toť se rozumí!“ zvolal Korén spokojeně. „Nemohl bych si ani lepších přátí. Velikostí a objemem jsme skorem stejní.“

Zabalil si kalhoty do starých novin a chystal se k odchodu.

„Přijdete večer na zkoušku, pane Meglo?“ tázal se ještě ve dveřích.

„Určitě,“ ujišťoval Megla.

„Tedy na shledanou! Snad dá Pánbůh, že doktor Filipínku obměkčí!“

Při těchto slovech otevíral již Korén dvěře.

Vrátil se však znovu.

„Slyšel jste již, že zítra uvidíme nový zjev, novou slečnu?“

„Ach“, zvolal adjunkt zvědavě.

„Novou vychovatelku, která včera přijela k Boléovým do Drenova. Dnes všichni přijdou na „besedu“.

„Je hezká?“

„Neviděl jsem jí, ale soudní adjunkt vyprávěl dnes v poledne, že je překrásná! Je z Německa a nerozumí slovinsky.“

„Nic nevadí. Jen když je hezká!“ odpověděl Megla a mnul si ruce.

„Boléovi ji proto přijali, aby se jejich děti naučily dobře německy. To jest, paní Boléová ji přijala, neboť panu Boléovi není to nijak vhod. Je příliš dobrým Slovincem.“

„To je hloupé,“ tvrdil Megla. „Kdybych měl takové jmění, jako Boléovi a děti, vzal bych si také německou vychovatelku.“

„A hezká by musela býti,“ smál se Korén.

„To se rozumí!“

Tím se zajímavý hovor ukončil, neboť Korén zavřel za sebou dveře a spěchal odtud.

Megla však ještě jednou si zamnul ruce a usmál se. Zřejmě myslil na vychovatelku.

Zastavil se před svým černým kabátem, po té se však energicky obrátil a ochraptile zabručel: „Zpívat musím, to je nyní jisto.“

Podíval se na hodiny a počal se zvolna a pečlivě převlékati — na zkoušku.

Tam se neobával nachladnutí.

II.

„Beseda“ o masopustní neděli byla velmi dobře navštívena. Místnosti čtenářského spolku byly příliš malé, aby dostačily všem návštěvníkům.

Avšak obecnstvo bylo již na podobné nesnáze uvyklé, nechalo se tedy vtěsnati dobromyslně do horkého sálu, může-li se tak nazvati velký pokoj, v němž se představení konalo. V Borje říkalo se mu sál a nám to může býti rovněž vhod!

V pozadí sálu bylo vystaveno jeviště a široká červená opona zakrývala kulisy před zvědavými zraky.

Před jevištěm bylo napříč sálu postaveno šest řad různých židlí a lavic. Nejlepší a nejnovější stály v předu a na nich usedly paní a slečny. Za nimi zabrali každé místečko muži a kdo přišel později, musel se tisknouti u postranní zdi.

Dveře sálu, jejichž vysoký práh skytal pěkný rozhled, byly hned po prvním čísle programu tak

zastaveny různými mladými i staršími diváky, že bylo nemožno někomu do sálu se ještě dostat.

Avšak zde mezi dveřmi bylo skutečně příjemno. Uvnitř v sále bylo kouření přísně zakázáno a jeden člen výboru přísně dozíral z kulis, aby zákaz byl také skutečně dodržen.

Ale zde na prahu a za ním se toho zákazu tak přísně nedbalo, jako uvnitř mezi čtyřmi stěnami. Proto kouřili páni u dveří a přede dveřmi jak jen hrdlo ráčilo a při tom také pozorně naslouchali.

Ode dveří vedla dlouhá chodba se skleněnými okny do ostatních místností „Cítnice“, jež byly tohoto večera proměněny v hostinské místnosti.

Ale i hostinské místnosti se od sebe lišily. Nábytek vpředu nebyl tak nový, ba možno říci tak elegantní, jako v místnostech posledních.

V předních dvou pokojích byly jen obyčejné stoly a židle, barevné nebo pestré ubrusy.

V místnostech vzdálenějších byla sedadla vy-
cpávaná nebo při nejmenším proutěná a sněho-
bílé ubrusy na malých stolcích.

U poslední stěny pod velkým zrcadlem stál dlouhý, prostřený stůl a na něm ve vkusných vá-
sách stkvěly se obrovské kytice květin. Bylo zřejmo,
že stůl je připraven pro hodnostáře. Pro ostatní
obecenstvo byly připraveny přední místnosti.

Naši dva známí nebyli dnes večer ani mezi po-
sluchači v sále, ani v hostinských pokojích. Oba
měli co dělati vzadu za kulisami.

Josef Megla vypil včera večer a dnes tolik
thé a syrových vajec a v noci se tak pilně potil,
že posléze šel velmi spokojen do besedy, s vřím
přesvědčením, že jeho hlasové prostředky budou
bohaté.

Ježto na počátku besedy nikdo neoznámil, že
bude hrán jiný kus nebo že bylo představení od-

řeknuto, a také na programu nebylo nic změněno, ani přeškrtnuto, mohlo se doufat, že předseda dr. Hrast nebo snad dokonce Korén sám slečnu Filipinu ukonejšil a že nyní očekává důležitý okamžik, kdy v „Doktorovi Crjavovi“ předstoupí před obecnostvo.

Pokoje, upravené na hostinské místnosti, nebyly ani mezi představením prázdné. V předním seděl pan podučitel s dvěma pány. Pan podučitel bohužel neměl tolik sluchu, aby mohl ve zpěvních sborech v „Čitalnici“ účinkovati, ačkoliv sám vyučoval mládež zpěvu. Z toho důvodu však nerad zpěvu naslouchal.

V druhé místnosti hovořil listovní s okresním tajemníkem a později přidružil se k nim také velitel finanční stráže. Tyto všechny „besědy“ nezajímala.

V posledním pokoji však, kde byly stoly bíle prostřeny, procházel se osamělý pán a kouřil z dlouhé, stříbrem kované dýmky. Jednou rukou držel dlouhý troubel, druhou měl na zádech a tak měřil pomalými kroky světnici.

Sklenice piva, jež stála na stole pod zrcadlem a z níž co chvíli upíjel, byla svědectvím, že tam si zabezpečil místo.

Byl to okresní soudce Majaron. Nebyl svátečně oblečen. Na sobě měl silnou, zeleně lemovanou mysliveckou kazajku a veliké shrnovačky.

Ale právě tento oblek výjimečně dobře slušel jeho snědé, zvětralé tváři. Husté, bílé vlasy a dlouhá bílá brada dodávaly jeho zjevu ctihodnosti, ač jeho živé oči činily ho mladším, než skutečně byl.

Soudce nebyl dlouho v pokoji sám. Prolog dnešní „besedy“, jež předneslo mladé děvče, byl sotva skončen a potlesk po něm ještě ani nedo-

zněl, když přiběhl sem černě ustrojený pán, v bílých rukavicích, s klakem*) v ruce.

„To bylo znamenité!“ — volal již z druhé místnosti. „Slečna Marica přednášela klasicky. Jaká to jistota! Toť vrozený talent! Škoda, že jste ji neslyšel! Oh, teď vám už slečnu dceru nevydáme. Prvý tento pokus ukázal, co ještě můžeme od ní očekávati a jakou znamenitou sílu jsme v ní získali! Proč jste však neposlouchal, pane soudce?“

Mluvčí postavil se před starého pána, a švihal se do stehna rukavičkami, jež držel v levé ruce.

Soudce přátelsky se usmál, vyšrouboval hlavičku dýmky, vyklepal z ní popel na podlahu a pravil:

„V sále je trochu dusno, pane doktore, a mne pobolívá hlava. Jen si pomyslete: revidoval jsem po tři dny pozemkové knihy. Ještě dnes dopoledne nemě: jsem chvilku pokoj. Tak tedy Marica dobře přednášela?“

Výborně, pravím, paní choť a všichni ostatní vám to dosvědčí! A odvalu má slečna — byl jsem opravdu udiven její jistotou!“

Položil klobouk na stůl a objednal si u číšnice sklenici piva.

Byl to poměrně mladý muž, něco přes třicet, živých pohybů a elegantního zevnějšku.

Hezkou tvář zdobily krátké, tmavé vousy a tmavé kadeřavé vlasy. Kdyby nebylo bývalo nepravidelného rysu kol úst, bylo by ho možno nazvati sympatickým mužem.

Soudce se posadil na své místo a cpal si z plného šáčku tabák do dýmky.

„Což o to,“ začal soudce, „odvahy má dost. Denně jsem jí říkal a nabádal, že nutno vystupovati

*) Klak (claque), cylindr hedvábný, ježž možno smáčknoti.

směle. Víte-li, že jsem v roce osmačtyřicátém deklamoval v lublaňském divadle a tehdy...“

„Ano, ano, už jste mně o tom vyprávěl,“ přerušil ho doktor, „přednášel jste Prešernův*) „Krst pri Savici“.“

„Ano, správně. A tehdy mně všichni přátelé a známí radili...“

„Že by bylo lépe, kdybyste vstoupil do dramatické školy, než studovati corpus juris**)...“

„A snad bylo by bývalo tak opravdu lépe,“ řekl soudce a zapáliv si dýmku, jal se znovu procházeti po pokoji.

„Abych pravdu řekl, pane doktore,“ začal opět soudce, „nelíbí se mi, že má dcera přednáší zde v „Čitalnici“. Vám už to mohu říci, jste rozumný muž: Pomyslete si, ta jediná věc, že jsem v osmačtyřicátém roce deklamoval Prešernův „Krst pri Savici“, škodila mi tak, že jsem později dostal jen ztěžší místo v Kraňsku. Říkali, že jsem revolucionář. A před několika lety měl jsem býti jmenován radou v Lublani — president mně sám psal, abych si o místo zažádal — a právě tehdy má nejstarší dcera Milica zpívala v čtenářském spolku — a já jmenován nebyl. A ta dnešní deklamace mně také uškodí.“

Doktor Hrast bezděčně chopil se sklenice. Bylo mu do smíchu a štiplavá poznámka vtírala se mu na rty. Ale potom pravil dobromyslně:

„Jen se nebojte, pane soudce. Brzy zavane jiný vítr. Ba již vane. Snad jednou váš president navštíví i „Čitalnici“.“

„Nemyslete si, že se bojím; to ne, pane doktore,“ pravil soudce přehnaně. „Roku dvaapadesátého byl jsem s arcivévodou Janem ve Štýrsku...“

*) Prešern Fr. (1800—1849) vynikající slovinský básník.

**) Corpus juris civilis (Korpus), občanské právo.

„Ano, ano, vím, pane soudče,“ ujal se rychle slova doktor, aby předešel dlouhému povídání, které už slyšel nejméně padesátkrát. „Vím, jak důvěrně jste se stýkal s arcivévodou, protože jste ho neznal. A když jste ho poznal, nepocítil jste úzkosti. Také teď jsem přesvědčen a vím, jak mužně dovedete hájiti své přesvědčení.“

„Uvidíte, že ta deklamace zmaří zase mé jmenování. Podívejte se, proč pak okresní hejtman nepřijde nikdy na naši „besedu“. Proč zůstává doma berní inspektor?“

„Ale ostatní přicházejí a nikdo jich proto neukousne. Snad ještě před několika roky, ale nyní se časy změnily. A kdyby se něco mělo státi, vždyť máme své poslance...“

Ale tu soudce dal se do smíchu.

„Pro Pána Boha, pane doktore! Vy jste...“

Nevíme, co soudce chtěl říci, neboť v tom mžiku ode dveří přerušil jeho řeč veselý hlas.

„Zase politiku? Že ji nenecháte na pokoji! Jakže to je ve „Faustu“?“

„To hnusná píseň, politická, fuj!“

„Živio, Bolé!“ zvolal doktor a podával příchozímu přátelsky ruku. „Už jsem se bál, že dnes nepřijdeš.“

Soudce rovněž přátelsky, ale zároveň nahlédl potají a úzkostlivě do předního pokojíku, kde seděl tajemník okresního hejtmanství.

„Ne tak hlasitě, pane Bolé,“ pravil potom, „můžeme si tišeji pohovořiti a není třeba, aby každý věděl, o čem mluvíme.“

„Haha, tedy:

*„le tiho, tiho ljubica,
da tego*) neslišijo mamica“*

*) Toho.

není-liž pravda?“ smál se Bolé a přisunul židli k doktorovi.

Nově příchozí byl asi o čtyři, pět let starší než doktor, velký a blahobytný.

Měl velmi přívětivou tvář a vzhledem k svému zevnějšku mladicky si počínal.

Bolé byl bohatý statkář z nejbližšího okolí. Zámek Drenov byl vzdálen malou čtvrt hodinku od Borje.

V Drnovu měl Bolé též továrnu na parkety. Jméno jeho bylo v Kraňsku známo daleko široko a všude byl oblíben jako dobrý společník.

V mládí studoval na vysokých školách, ale po smrti otcově zanechal studií a nyní zaměstnával se jen svým statkem a továrnou.

„Kde máš paní?“ ptal se Hrast. „Přece jistě také přišla?“

„Jakže — paní! Paní a slečnu, musíš říci,“ pravil Bolé, kroutě si cigaretu.

„Jak to?“ ptal se doktor zvědavě.

„Obě jsem přivezl. Paní i slečnu. Ach, povídám ti, ta je krásná!“

„To si myslím. Obdivuji tvou paní, co ji znám,“ potvrzoval Hrást vesele.

„Ach, co mluvíš o své paní! Myslím slečnu Elsu. Naši novou vychovatelku nebo společnici, či jak ji chceš nazývat. Je už dva dny u nás!“

Doktor neřekl nic, jen tlumeně vybuchl „áá“, ačkoliv už včera ráno zvěděl, že k Boléovým přijela mladá, krásná vychovatelka.

„Příteli, doktore, to ti je krasavice. Plavovlasá, modrooká — a pomysli si — má tmavé obočí. Nu, počkej jen! Jsou nyní obě v sále, ale hra brzy skončí, potom uvidíš!“

„Ty jsi hrozný nadšenec! Co tomu říká tvá

milostivá, když tu plavovlasou, modrookou Elsu — či jak se jmenuje — —“

„Ano, Elsa Müllerová,“ potvrdil Bolé.

„Co tomu říká milostivá, když, jak se zdá, jsi tolik nadšen vaší vychovatelkou?“

„Haha! Má paní mne už zná. Rád obdivuji krásné malby, ale nekupuji jich. Ale ty, doktore, ty! Taci mladí neženatí advokáti jsou vychovatelkám nebezpeční. Jedinou útěchou mi je, že je Němkyně. A s Němkyní by ses přece neoženil?!“

„Müllerová se jmenuje? Obyčejné jméno!“ — ozval se s druhého konce stolu soudce.

„Pravda. Nevím, kolik set Müllerů žije v Německu, ale vím určitě, že v celém světě není takové krásné Elsy Müllerové!“ smál se Bolé.

„Jsem příliš zvědav, abych se nešel hned na ni podívat,“ pravil doktor Hrast a natahoval si rukavičky.

„Probůh, raději ne, milý příteli,“ zvolal Bolé, „počkej zde. Zajistíme tu naší společnosti místa a potom najdeš ještě dost příležitosti. Svou paní a slečnu Elsu svěřil jsem nějakému členu výboru. Jak jen se jmenuje? Má takové hloupé jméno — Megla*) nebo Oblak či nějak podobně. Megla, myslím, že se jmenuje.“

„Ano, Jožko Megla,“ pravil Hrast.

„Ten je posadil do první řady. Tam se nedostaneš, počkej tedy raději, kus tak jako tak už se končí.“

„Jak to, že jste si vzal do domu Němkyni?“ ptal se soudce. „Takový Slovinec, jako vy!“

„Tak to bývá, pane soudce, vezme-li si žena něco do hlavy,“ odvětil Bolé dobrácky. „Má paní

*) Mlha.

si přeje, aby děti se naučily dobře německy a také francouzsky.“

„A odkud je?“ pokračoval soudce.

„Z Porýní. Ale je katolička.“

Bolé obrátil se k doktorovi.

„A co pak, příteli? „Srdce“) je prázno, s rečnou ni? Snad jsi se již nezamíloval na vzdálenost, že ti ani tak výborné pivo nechutná!“

„Dej pokoj se svými ustavičnými citáty. Podívej se, už je po představení.“

To řka, vstal a spěchal k sálu.

„Uvidíte, pane soudče, že nám dnes doktor vychovatelku odloudí!“ žertoval Bolé.

„Ale kdež,“ mýnil soudce a vypustil oblak dýmu před sebe. „Doktor není tak chytlavý. Ale mlád je a ona —! I já jsem zvědav na tu slečnu. Musíte ji zde posaditi. Ach, když jsem byl ještě mlád, poznal jsem v lázních Slatině překrásnou francouzskou markýzu...“

„Vím, vím,“ zvolal Bolé, neboť slyšel příhodu nejméně padesátkrát, „chtěl jste ji unést, ale neměl jste peněz — zaplať Pán Bůh, neboť jinak by vás byli ještě zavřeli!“

„Co na tom: dnes jsem mohl býti bohatým statkářem v Normandii nebo v Burgundsku, nepamatuji se už, kde měla statky.“

Bolé nebyl by unikl téhle příhodě, po jedena-padesáté byl by býval musel vyslechnouti, jaké měl soudce neštěstí s francouzskou markýzou, kdyby nebyla vešla do pokojíka větší společnost.

Přede všemi běželo asi šestnáctileté děvče s velikou kyticí v rukou. Mířilo přímo k soudci, poděkovavši krátce, ale přátelsky za pozdrav Boléovi.

*) „Srdce je pusté, nešťastné.“

Za ní kráčela starší dáma, hrdě pohlížejíc na děvče a ostatní.

Byly to paní soudcová a její dceruška Marica. Obě vyprávěly hned soudci o skvělém úspěchu deklamace.

„Kdybys mě byla poslechla, bylo by ještě líp,“ pravil soudce, aby zakryl vnitřní spokojenost.

„V čem? Jak?“ ptala se Marica.

Soudce nedovedl odpovědět, neboť přednesu dceřina neslyšel. Ostatní hosté, kteří vstoupili zároveň, pomohli mu z rozpaků.

Adjunkt Megla přiváděl dvě dámy a spěchal připravit dvě židle u zrcadla.

Soudce podíval se ke dveřím a vstal.

„Dýmku jsi mohl dnes nechat doma. A černý kabát jsi také mohl obléci. A ty boty! Ze se nestydíš!“ zašeptala zlobivě jeho paní.

Ale soudce nestaral se o tyto výtky. Mladickým krokem šel ke dveřím, jimiž vstoupily dvě dámy.

Také Bolé se přiblížil. Za dámami stál doktor Hrast.

Obřadné představování bylo rychle odbyto a soudce políbil paní Boléové zdvořile ruku, kdežto druhou, již nazvala paní Bolé „slečna Elsa Müllerová“, oslovil galantní frází. Dýmku ovšem vyňal z úst, ale nedal jí z rukou.

Doktor Hrast a adjunkt Megla patrně se již představili dámám již v sále.

Celá společnost posadila se ke stolu a soudce zaujal místo vedle nové vychovatelky.

Doktor Hrast seděl naproti slečně Else, ostatní rozesedli se zcela nahodile.

Adjunkt Megla bavil soudcovu dcerušku; její maminka dobyla si místa vedle paní Boléové. Pan Bolé neměl pevného místa. Na konci stolu posadili se ostatní hosté.

Z počátku vládlo ticho, jako vždy, když do společnosti známých zapadne nový živel a první obřadné fráze jsou odmluveny.

Milá, asi třicetiletá paní Boléová byla krásná dáma a její vkusná toaletta činila ji ještě zajímavější.

Ale dnes všechny oči byly upřeny na její společníci a docela i doktor Hrast, jindy tak zdvořilý a pozorný, jenž dosud na všech zábavách „Citalnice“ byl společníkem paní Boléové, stal se jí dnes nevěrným.

A vychovatelka? Byla plavovlasá a modrooká, jak Bolé vykládal, a měla tmavé obočí. Così zvláštního, duchaplného zářilo z její krásné tváře a když hovořila, lehký úsměv zdobil její ústa.

Také vše ostatní bylo na ní ušlechtilé a krásné. Prostřední, pružná, štíhlá a přece plná postava, malé, koketní ručky, i její jisté, skoro sebevědomé a přece přirozené chování — vše to působilo, že se zdálo, že je vlastně dámou ve společnosti známou.

Po „besedě“ uspořádán byl obyčejně tanec. Ale paní Boléové se toho večera nechtělo tančiti a také Elsa ubezpečovala, že vůbec netančí.

Okresní soudce, když se posadil vedle Elsy, opřel dýmku o zeď. Ale za čtvrt hodinky dostal zase na ni chuť, nacpal si ji a zapálil, nedávaje se rušiti zlobnými, káravými pohledy ženinými.

Doktor Hrast vedl si velmi živě a paní Boléová poznamenala mrzutě, že v její společnosti nebyl nikdy tak zábavný. Ba dokonce hýřil dnes ducha-plnostmi v čilé zábavě.

Hovor točil se zpočátku kolem rozdílů, zvyků a poměrů u nás a v Porýní, ve vlasti vychovatelčině.

Soudce Majaron více o tom vykládal, nežli slečna Elsa. Povídalo se o tom, kdy a jak se známí navštěvují, jak a co se tam vaří a jí. Bylo to již jeho slabůstkou, že všechno sám nejlépe znal.

Mluvílo se samozřejmě německy a paní Bolé, která několikráte okázale, ba proti svému zvyku pokusila se mluvit s doktorem Hrastem slovinsky, zůstala osamocena.

Megla setrval dlouho u stolu. Když však zazněly sem první zvuky hudby, zvoucí k tanci, vytratil se nenápadně se svou sousedkou, dceruškou sudího.

Vrátil se však brzy. Mrzelo ho, že vychovatelka netančí a že se před ní nemůže pochlubiti svým mistrovstvím v tanci.

Využil krátké přestávky, jež nastala v hovoru, aby alespoň uplatnil svou přítomnost a tázal se:

„Jak se vám líbí dnešní naše „beseda“?“

„Žádáte ode mne příliš mnoho,“ odpověděla Elsa hlasem, příjemně znějícím. „O zpěvu mohla bych ještě podati svůj úsudek, ale o ostatním, zvláště o hře nemohu opravdu se vysloviti. Víte přece, že slovinsky nerozumím.“

„Ano, ano, zpěv, zpěv,“ pravil Megla rychle a sebevědomě a palcem a ukazováčkem pohladil si ret, kde předpokládal, že má svůdný knírek.

„Písně jsou krásné, úchvatně krásné,“ hovořila vychovatelka. „Dnes slyšela jsem poprvé slovinské písně — před tím nikdy.“

„Ano, písně jsou krásné! Ale jaký byl přednes?“ naléhal Megla dále, chtěje ve své naivní pýše slyšeti pochvalu na tenorové solo.

Němkyně to vystihla a její rty se škádlivě zavlnily.

Doktor ušetřil jí odpovědi.

„Slečna slyšela jistě již tolik krásného zpěvu,

že se nesmíme na její úsudek o zpěvu našem ani tázati," zahovořil, obrácen jsa zpola k Meglovi.

„O, to věřím," pospíšil si Megla s ujištěním. „V Německu se rovněž mnoho zpívá.“

„Slečna Elsa má překrásný alt a je výbornou pěvkyní," vmísil se do hovoru Bolé.

„Ach, to je nádherné! V naší „Čitalnici“ postrádáme již dávno pěvkyni, to jest altistku, neboť zde slečna Marica má překrásný soprán," opravil Hrast rychle svůj unáhlený výrok. „Vidíte, slečno Elso, nebudete přece nemilosrdnou.“

„Rozumí se samo sebou, že nám slečna vypomůže," prohodila paní Bolé poněkud důrazně a podala slečně pečení, kterou číšník přinesl.

„Proč ne?," odpověděla slečna a pozvedla zvolna brvy. „Kterak však mám zpívat slovinsky?“

„Já vás naučím," ozval se rychle soudce. „Ne zpívati, to neumím a nerozumím tomu, ale budu vás učiti slovinsky hovořiti. Tu má ruka. Kdy počneme?“

„A zde má," odpověděla Elsa vesele a podávala soudci pravici. „Hned, jak si budete přát. Toužím velmi po znalostech řečí.“

„Dobrá," smál se soudce, nepouštěje její ruky. „Započneme hned s časováním. Právě tak, jako ve škole. „Amo, amas“ — řekněte: „Ljubim, ljubiš —“

Vychovatelka snažila se vysloviti to po něm. Ostatní se smáli.

„Co znamenají tato slova? Snad bych je (u)hodla?“

„Snad! Miluji, miluješ..." odpověděl soudce.

„To zní skoro jako v němčině. „Ljubim — liebe“, žertovala Elsa.

„Kořen je v sanskrtu," odpověděl Majaron vážně. „Indogermánské příbuzenství.“

„Pro Boha, pane okresní soudce, vy se zabýváte také sanskrtem?“ zvolal Bolé hlasitě.

„Nyní již nikoliv, ale na universi..“

„Sázím se, že jste „ljubim, ljubiš“ neučil se ze sanskrtu,“ vpadl mu do řeči doktor Hrast. Obrácej se pak k choti soudcově, která nespokojeně pozorovala svého muže, dodal: „Co myslíte vy, milostpaní?“

„Že můj muž zná již dlouho „ljubim, ljubiš“,“ dříve ještě, než mne poprvé spatřil,“ odpověděla napolo dobromyslně.

„Žert stranou, slečno,“ zahovořil nyní doktor, „můžete se velmi brzy naučiti slovinsky.“

„Od pana okresního sudího?“ tázala se ještě stále se smějíc.

„Nechci upíratí našemu veleváženému panu sudímu jeho vychovatelské nadání, obávám se však, že by zůstal trčeti stále u časování, nebo ještě správněji, u tohoto slova, s nímž právě započal. Ale nechme žertů, jsem přesvědčen, že máte nadání naučiti se řečem a...“

Doktor Hrast mimoděk se zamlčel, neboť se zastyděl, že se dal strhnouti k tak neobratné pokloně.

„Zde nabízí se vám opět jiný učitel, slečno Elso! Blahopřeji, blahopřeji! Radím vám však, abyste zůstala u pana sudího,“ volal Bolé.

„Pan doktor při učení jest ještě důkladnější než pan sudí, který by vás mohl zavésti snad až do sankrtu.“

„Příteli!“ zvolal Hrast hněvivě a s nelibostí. Vychovatelka pohlédla na něho svýma modrýma očima a jejich pohledy se střetly.

„Ach, pane doktore,“ promluvila nyní Elsa, pohlížejíc na vějíř, s nímž si pohrávala. „Pan Bolé tak rád žertuje a těší ho, že mu k tomu dáváme příležitost.“

Znovu pohlédla na Hrasta.

„Ta věc není tak zlá,“ mínil s jemnou ironií Bolé. „Jak vy mne, slečno, posuzujete, ač mne znáte teprve dva dny, tak znají mne moji přátelé již dlouho.“

Vychovatelka, jež jediná postřehla lehkou ironii ve hlase Boléově, poněkud se zarděla, přece však skorem vesele a zcela nevinně pravila: „Nepochybují o tom.“

Avšak panu doktorovi nebylo už do smíchu. Příchod nového hosta přerušil rozhovor.

Příchozí usedl vedle doktora a byl velmi překvapen, když spatřil před sebou pojednou zcela novou, neznámou dámu.

Bolé ho představil:

„Pan Antonín Meden, zdejší velkostatkář.“

Při jeho posledních slovech prohlédla si vychovatelka ještě jednou nového známého. Ten se nyní neobratně ukláněl — byl poněkud v rozpacích — a mlčky přitáhl si židli ke stolu. Opřel se oběma lokty o stůl, hladě si levou rukou kaštanově hnědé vousy.

Byl oděn dosti pečlivě. Jeho zálibu ve zdobení prozrazoval silný zlatý řetízek a drahocenné prsteny. Tvář měl hezkou a příjemnou, avšak ducha-prázdňou.

Byl střední postavy, poněkud zavalitý, avšak svému stáří — každý hádal by mu dvacet sedm let — zcela přiměřený. Jen jeho silný krk, který byl z části zakryt vousy a veliké ruce jej hyzdily.

„Proč jdeš tak pozdě?“ tázal se ho Bolé. „Besedu jsi zmeškal a my se také již musíme poroučeti.“

„Ech, co beseda,“ odpověděl Meden zvláštním, vysokým a nepříjemným hlasem. „Chceš, abych se dvě hodiny pekl a potil v tom vašem těsném „sále““

jak té světničce říkáte? Večeřím raději doma a zůstavím se pak, jako dnes, na sklenku vína.“

Hovořil poněkud s vysoka a hleděl stále slečně Else do tváře. Ostatní byli jeho způsobu zvyklí a proto nikdo mu vážně neodporoval.

„Pro jednoho z prvních našich lidí v Borje slušelo by se však, aby se účastnil podobné zábavy,“ prohodil Hrast posměšně.

„Ach,“ vzdychl Meden, nevycifuje výsměchu. „Slyšel jsem již tolik zpěvu a viděl tolik představení. A beze mne se také obejdete.“

„To není hezké, příteli! Musíme dávat ostatním příklad,“ zahovořil Bolé.

„Eh, co, hezké, nehezké“ — odpovídal Meden, a napil se. „Co mi záleží na té vaší slovinštině? To není nic praktického, nic užitečného. Kdo má z toho něco?“

„Ovšem,“ smál se Bolé. „Svých několik stotísic si naší slovinštinou nerozmnožíš. Ale o to také nejde.“

Při zmínce o statisících pohladil si Meden spokojeně vousy a hleděl okázale na vychovatelku.

„Nepatřím ani k žádné straně,“ ujišťoval Meden. „O politiku se nestarám.“

„Ach, ty jsi rodem z Kraňska.“

„Nu a co dále?“

„O nikoliv, vy nejste z Kraňska, vy jste Borjeanec,“ smál se doktor.

„To také jsem,“ odpověděl Meden. Nevycítil ze slov doktorových ironie.

Zřejmě zajímala ho jen vychovatelka, od níž nemohl odtrhnouti zraků.

Celá společnost toho pozorovala a zdálo se jí to zcela přirozené.

Hlavní osoba, slečna Elsa, cítila rovněž jeho

neutuchající zájem, avšak její prostá, nevinná tvářička dovedla vše výborně skrýti.

Bolé se nenápadně ale zle usmíval, oči paní Boléové a paní soudcové se několikrát setkaly a doktor jal se na své židli neklidně posedávati.

Megla, který rychle vystihl, že dnes v této společnosti nebude se hovořiti o jeho tenorovém solu, lhal nyní Marici, s níž se právě vrátil ze sálu, kterak krásně umí jezdit na bruslích a jak je to škoda, že není na blízku řeka nebo alespoň rybník.

Soudce klidně pokuřoval ze své dýmky a nikdo by nepředpokládal, že myslí na něco zcela jiného, než na modravé obláčky dýmu, jenž ho obklopoval.

A přece sudí první počal znovu rozhovor:

„Pane Meden, máte již mladé zajíčky v lese! Věřil byste tomu?“

„Není možná! Nyní, počátkem února!“

„Ano, včera spatřil jsem dva pod Leskovým brdem. Procházel jsem tak kolem a můj Hektor je vyčenichal.“

„Což je to v tuto dobu tak nevídané??“ ptala se Elsa, obracejíc se zpola k soudci, zpola k Medenovi.

„Ovšem,“ pospíšil si s odpovědí Megla, šťasten, že může se svou novou známou hovořiti. Čekal již chvíli na příležitost, aby jí mohl přímo osloviti.

„Zajíci mívají mladé až koncem března.“

„Ach, slečno, co jste to učinila?“ zasmála se paní soudcová. „Zvedla jste stavidla a nyní se vám ztěží podaří zarazití příval loveckých historek.“

„Ano, pravda,“ potvrzoval Bolé. „Zabědujete: „Duchové, jež jsem vyvolala!“ Smutné jest jen to, že my všichni známe tak podrobně tyto lovecké příhody, jež nyní uslyšíte.“

„Zmlkni, příteli, ani slečna Elsa neujde svému osudu,“ pronesl doktor Hrast s komickou odevzda-

ností. V posledních jeho slovech bylo tolik zvláštního důrazu, že vychovatelka mimoděk na něho pohlédla.

„Ano, osud,“ opakovala a její tvář pojednou zvažněla.

Doktor Hrast byl skoro dojat, ale Bolé svažněl za jeho zády velmi sarkasticky rty.

Mezitím však již počal okresní soudce se svými loveckými příhodami a když na chvíli umkl, vpadl Meden svým křiklavým, nepříjemným hlasem a vykládal cosi podobného. Rozdíl byl jen v tom, že soudce vyprávěl o vlastních příhodách, Meden však jen ho kopíroval.

Bylo již pozdě, když se Boléovi poroučeli. Za nimi zvedl se též okresní soudce s rodinou.

Adjunkt Megla jako člen výboru doprovázel je zdvořile až ke dveřím, načež se vrátil do sálu.

Doktor Hrast a Meden osaměli, neboť i ostatní hosté opustili již místnost.

„Odkud je vychovatelka Boleových?“ bylo první otázkou Medenovou, sotva ostatní byli ze dveří.

„Odkudsi z Německa,“ odpověděl Hrast lhostejně.

„Jemná dívka,“ mínil Meden a dopil víno.

Doktor stočil si novou cigaretu a mlčel.

Když však posléze Meden jal se hovořiti o svých rozepřích, při nichž ho doktor Hrast zastupoval, jakož i o jistotách a nejistotách peněžních vkladů, které měl u různých věřitelů, zapravil doktor účet a šel domů.

Meden sedl si ve druhém pokoji k okresnímu tajemníkovi a veliteli finanční stráže, kteří zde dosud seděli v živém rozhovoru.

III.

Doktor Hrast proti svému zvyku vstal druhého dne velmi pozdě.

Jasně zimní slunce pronikalo již dávno zamrzlými okny do malého, pěkně vypraveného pokojíka, když teprve otevřel oči a rychle vyskočil z lůžka.

Zvolna se strožil, a ačkoliv věděl, že jej klienti již očekávají, hledal každou chvíli něco a nijak nemohl býti s oblékáním hotov.

Byl velmi roztržitý, jako dvacetiletý mladík den po krásné, zábavné taneční hodině, při níž měl dosti příležitosti dvořiti se vyvolené tanečnici a koketovati s ní.

Nechť činí cokoliv, tací lidé jsou vždy druhého dne roztržití a nervosní a odpoledne možno je spatřiti v ulici, kde jejich krásná tanečnice bydlí nebo kde koná obvyklou denní procházku. Plaše chodí, přechází takový mladík mimo, a jsi-li jeho známým, vyhne se ti již z dálky. (Nejsi-li, zardí se, pln obavy, že jsi ho prohlédl.

Náš doktor nebyl ještě se strojením tak daleko, aby mohl obléci kabát, když se přistihl s nemalou zlostí, že v duchu přemýšlí, bude-li mu dnes možno zajíti do Drenova k Boléovým.

Hned však vystala před ním jako strašidlo otázka: „Nevytuší však přítel Bolé a jeho paní ničeho?“

Zasmál se zlobně a zazvonil na posluhovačku, aby mu přinesla snídani. „Vždyť mi přece je už dávno sedmnáct,“ hučel si polohlasitě.

Doktor Ivan Hrast byl syn malého sedláka. Svá universitní studia skončil ve Vídni. Na studiích musil se sám živiti, ježto nemajetní rodiče nemohli ho podporovati. Byl proto v různých bohatých a šlechtických rodinách zaměstnán jako vychovatel. Kromě trpce vydělaného chleba získal však jistotu ve vystupování a taktní chování.

Advokátní kancelář v Borje otevřel teprve před

rokem a brzy stal se první osobou společenského života v městýsi.

Byl svobodný a všechny matinky něžných dívek na vdaní obratně mu nadbíhaly. Doktor však hladce dovedl vždy vyklouznouti jako úhoř.

Nikdo nemohl o něm tvrditi, že byl kdy zamilován. Rád bavil se s dámami, ale to také bylo vše.

Poněvadž nejraději stýkal se s paní Boléovou, rádi by mu byli zlí jazykové alespoň zde ublížili, ale i to bylo nemožné.

Dopolední práce byly skončeny, byl po obědě, vypil černou kávu v „Čitalnici“ a tak doktor Hrast procházel se, jak to bylo jeho zvykem, když neměl důležité práci v kanceláři, po zasněžených ulicích, jež vedly z Borje k jihu, kde bylo na obzoru zříti nízké vrcholky, lesy porostlé.

Byl krásný zimní den. Vysoko napadlý sníh se trpytil a oslepoval oči a se stromů a keřů snášel se stříbrný poprašek.

Nad polmi vznášelo se hejno havranů a vran, za ploty švitořily roje dovádivých vrabců.

Doktor měl často své poetické chvíle, jak je rád nazýval. Takovou hodinu, ovšem nikterak sentimentální, uštědřil mu osud i dnes.

Na sentimentalitu nebyl ani dnešní den stvořen a pak doktor Hrast neznal přecitlivění.

Vesele, lehkým krokem šlapal sněhem, sklouzl se na hladké ploše, pak se opět svezl na kluzké, vyjezděné koleji a kdyby se nebyl bál, že ho někdo uslyší, byl by si hlasitě zavýskl.

Byl spíše veselým studentem, než advokátem. A co ho tak od dnešního rána změnilo, od toho rána, kdy vstal tak roztržitý a nervosní?

Poobědval dobře a pak vypil ještě láhev do-

brého istrijského vína, jehož měl pěkný výběr doma ve sklepě. Když pak popíjel v „Čitalnici“ černou kávu, vzpoměl si, že musí s Boléem neodkladně promluvit o jakémsi procesu.

„Výborně,“ bručel si a hned rozhodl se, že tak učiní. Pak se ho zmocnila veselá nedočkavost, jako každého, kdo tuší, že zažije cosi, co zažene mu nudnou samotou.

Měl již dávno za sebou zámeček Medenův, a tu před ním vypínala se na malém pahrbku usedlost Boléova: Zámek Drenovo.

V údolí vedle pěkného potoka stála velká pila a továrna na parkety.

Hrast věděl, že nalezne Bolého v tuto hodinu zcela jistě v zámku a obrátil se přímo k němu, aniž se zastavil v továrně.

Zastal ho samotného, čtoucího noviny.

„Ach, já o vlku, a vlk za humny,“ zvolal Bolé, když spatřil doktora. „Právě v tomto okamžiku jsem na tebe myslel a přál jsem si s tebou pohovořit.“

„Copak se děje tak důležitého?“ tázal se doktor trochu polekaně.

„Jen se posaď a posluž si zde zákuskem! Nebo bys raději dýmku?“ Bolé přistoupil ku stěně a zazvonil.

Potom usedli si oba přátelé ke sklence vína a kouřili z dlouhých dýmek.

„Tedy, co máš tak důležitého?“ tázal se Hrast zvědavě. Domníval se, že dnes se vše točí jen kolem toho, čím byla mysl jeho přeplněna.

„Právě jsem se zde dočetl, že co nejdříve již budou volby,“ jal se vykládati Bolé, znovu si zapaluje uhaslou dýmku.

„Ach ano — do říšského sněmu,“ odpověděl doktor, téměř mrzutě.

„A právě o tom chtěl jsem s tebou pohovořit. Co myslíš, jak to bude s naším městysem?“

„Ten, dokud věje takový vítr, nepříjde v úvahu, jako ostatně nikdy.“

„To si také myslím. Ale což velkostatek?“

„To je něco jiného! Zde by se dalo něco dělati, kdyby byla odvaha do boje! Ty jsi kandidátem, že ano?“

„Ovšem,“ zvolal Bolé vesele. „Kdo by zde pracoval?“

„Pro agitaci jsi jako stvořen!“ hovořil vážně doktor. „Známostí máš s dostátek, jako národní radikál nejsi ještě vykřičen — čeho si tedy přeješ více?“

„Agitaci, agitaci!“ smál se Bolé, ač mu lichotivá slova přítele činila velmi dobře. „Sázím se, že nedostanu našeho přítele Medena ani jedenkrát do Lublaně k volbám. To je ten pravý ptáček! A propos — naši krásnou vychovatelku lákal již dnes do své zahrady.“

Pohled na doktora, který snažil se zachovati lhostejnost, byl velmi směšný. Na štěstí uhasla Bolému znovu dýmka, proto také si nevšiml přítele.

Teprve po krátké chvíli vydechl doktor: „Ach!“

„Dopoledne byl u mne, víš přece, že máme spolu jakési obchody a při té příležitosti pozval moji paní, naše děti a slečnu vychovatelku, aby se přišly podívat na jeho zahradnictví a na nový skleník, který právě dostavěl. Paní zůstala doma, poslali jsme tam jen slečnu s dětmi.“

Po této zprávě cosi jako žárlivost zahryzlo v nitru doktorově. Dobrá jeho nálada byla ta tam.

Bolé stále hovořil jen o politice a Hrašť zatvrzele mlčel.

Posléze Bolé zmínil se o procesu, který byl doktorovi vlastně jen záminkou, aby se mohl do

Drenova vypraviti. Přes to však se s přítelem rozloučil a odešel.

Bolé ho nezdržoval, neboť měl rovněž jakousi práci.

Na zpáteční cestě spatřil Hrast již z dálky vychovatelku s dětmi. Meden je vyprovázel. Oba šli zvolna, jen děti, dvě děvčátka ve věku osmi až devíti let, poskakovala po sněhu a kulovala se. Slunce ozlacovalo posledními paprsky bílý sníh. kdyby viděl častěji oves. Patří Kurenovi.“

„Odkupte mu ho, nese vás tak krásně!“ žertoval Hrast. „Kam pak tak pozdě?“

„Nemohl jsem dříve, musím sedět v kanceláři. Po takovém večeru však, jako byl včera, je zapotřebí nadýchat se čerstvého vzduchu. Pocválám tamo, k Drenovu.“

Při těchto slovech švihl koně přes šíji a těžkým, pomalým cvalem odjížděl. Při tom zoufale tiskl dlouhé ostruhy do slabin koňových.

Doktor se smíchem hleděl za ním, až mu v nejbližší zatáčce zmizel. Pak nastoupil cestu k Borje.

Pojednou však stanul.

„K Drenovu! Ano, tak to řekl. Co kdyby u čerta — tento třetí byl také jedním z nás bláznů?“ hučel si pro sebe a posměšně se usmívaje, spěchal dále.

Nebyl již v tak poetické náladě jako při cestě k Drenovu.

IV.

Po celý týden plynul život doktorův obvyklým způsobem. Mnoho zaměstnání nedopřálo mu času ani v duchu opustiti čtyři stěny temné kanceláře a kromě toho si také umínil, že zůstane se svojí fantasií doma.

Také již nechodil tolik na procházku a když někdy vyšel si z Borje, neobrátil svých kroků k Dre-

Doktor se z počátku zlobil, že potká Elsu.

„Vysměje se mně i Medenovi,“ hučel si pro sebe.

Avšak vyhnouti se bylo nemožno a konečně — proč by tak činil — myslel si dále a s veselou tváří šel jim vstříc.

„Byl jste u nás?“ tázala se ho Elsa.

„Ano. Měli jsme důležité jednání! Prohlédla jste si nový skleník u pana Medena?!“ opáčil doktor, klaně se zdvořile. „Vše jsem se již na Drenovu dověděl.“

„Ano, pan Meden byl tak laskav a ukázal nám svou nádhernou zahradu. Milico, neběhej tolik ve sněhu!“ zvolala a chopila mladší děvčátko za ruku.

Hrast snažil se pátrati ve tvářích obou. Viděl jen, že Meden je ve velmi dobré náladě, vychovatelka táž, jako byla včera večer. Nebylo právě vhodné, státi tak dlouho zde ve sněhu, proto se brzy poroučel.

Také Meden se obrátil k odchodu. Slečna neměla už daleko do Drenova. Při loučení stiskli si ruce, což se Hrasta znovu nemile dotklo. (Mlčky a rychle kráčel k Borje, takže mu Meden sotva stačil.

„Velmi jemná to dívka,“ hovořil Meden a mnul si ruce. „Neznám zde v okolí ani jediné, která by jí byla podobna.“

„Vy se ještě zamilujete,“ odpověděl doktor, „ač stále kážete, že všechny ženy nestojí ani za zlámanou grošli.“

„Zamiluji? Ha, ha — znám vychovatelky a ona je jistě právě taková, jako ty ostatní,“ smál se Meden.

„Domýšlivý hlupák,“ myslel si Hrast. Nahlas však řekl: „Přesvědčil jste se již dnes o tom?“

„Všechny jsou koketní a hledí jen, jak by někoho lapily.“

„O slečně Else nemůžete toho dosud tvrditi, pane Medene,“ pronesl Hrast téměř s nevolí.

„Kdybch vás tak dobře neznal, řekl bych, že vy jste se již zamiloval, poněvadž ji tak horlivě obhajujete,“ řekl Meden a hlasitě se zasmál.

Hrast se téměř začervenal. Nuceně se smál, a ježto dospěli právě k místu, kde zahýbala cesta usedlosti Medenově, nebylo již kdy na odpověď.

Rozloučili se oba s úsměvem na rtech.

Doktor ušel sotva deset kroků, když se stal svědkem zvláštní, velmi směšné příhody.

Pod vrškem, jímž v těchto místech vedla cesta, vinul se potůček. Přes něj položen dřevěný můstek, s velkým neohrabaným zábradlím. Za můstkem stál hubený, košťatý kůň a vzpouzel se vší silou svému pánu, který snažil se dostat koně na můstek.

Snad proto, že kůň nechtěl svěřiti své kosti dřevěnému můstku, nebo že se snad něčeho ulekl, buď jak buď, ale nechtěl poslechnouti ani po zlém, ani po dobrém.

Jezdec bil koně do hubených boků a zatínal prudce ostruhy do jeho těla. Ale nadarmo.

Kůň ustupoval stále na zad a tu patrně vzpomněl si jezdec na hluboký příkop vedle silnice a na možnost, že by se v něm i s koněm mohl octnouti.

Vyskočil proto ze sedla, chopil koně za uzdu, uhodil bičem přes chřípí a krácel s ním přes most.

Doktor smál se hlasitě rytíři smutné postavy a jeho Rosinantě.

Byl to pan berní adjunkt Megla.

„Výborně, znamenitě,“ volal Hrast. „Myslil jsem, že si naložíte tu hromádku kostí na záda a přenesete ji po můstku. Ale ona má přece jen s vámi šlitování — ha, ha, ha.“

„Kdyby nebyla cesta tak zamrzlá a kůň lépe okován, já bych ho již dostal přes most!“ odpovídal

Megla vážně. „Takto však, abych se bál ji pohnati, aby nezlámala hnát.“

„Nu, myslím, že se více bojíte o své vlastní nohy, než o nohy koňovy,“ smál se Hrast.

Mezitím vyškral se Megla znovu do sedla.

„Kdepak jste si vypůjčil tu herku? Kdo vám ji svěřil?“

„To je znamenitý kůň,“ ujišťoval Megla. Jen novu. Několik dní po poslední cestě zlobil se sám na sebe, jak jen mohl s tak mladickou veselostí spěchat k Boléovi. Ve čtvrtek se tomu již jen smál a v pátek si na celou věc ani nevzpomněl.

V sobotu dopoledne ho neočekávaně navštívil Bolé.

„Doktore,“ vybízel ho již mezi dveřmi. „Zanech aktů a procesů a zastrč meč soudcovský za skříň. Vezmi puško svojo risano — Allons enfants de la patrie!“

„Copak se děje, pro boha?“ smál se Hrast. „Vtrhl snad do tvého zámku Turek nebo co?“

„Něco lepšího, příteli! Máme v drenovském lese vlka, obrovského vlka a ráno chceme mu učiniti návštěvu.“

„Ráno!“ Kdepak již bude ráno!“

„Ne daleko! Zvykl si na naši krajinu. Po celý týden přicházejí mi sedláci a vykládají, že viděli jeho stopu. Včera vzal v Leskově brdu Brnotovi tři ovce z chléva a dnes obcházel kolem naší mlékárny. Já sám viděl stopy jeho ve sněhu.“

„Tedy ráno,“ svoloval Hrast. „Máš dost nadháněčů?“

„Celý výběr! Hovořil jsem s okresním hejtmanem a ten pošle ještě dnes zprávu do všech vesnic. Honba koná se úředně. Večer, jak se samo sebou rozumí, bude odpočinek u mne — ať vlka ulovíme nebo ne. Přijdeš určitě?“

„Určitě,“ odpověděl Hrast rychle, ale sotva dořekl, již ho to mrzelo. Byl by se rád nějak vymluvil, ale namlouval si v duchu, že hlavní věcí je honba na vlka a hostině u Bolého že se může vždy vyhnouti.

Zatím Bolé odešel. Po chvíli se však vrátil.

„Skoro bych byl zapomněl. Ten vlk vězí mi tak v hlavě. Pomysli si, naše vychovatelka chce se skutečně učit slovinštinou — já však — nu, měl bych se stydět, nemám v domě žádné mluvnické. Nemáš snad něco podobného?“

Advokát se usmál.

„Mně se zdá, že mám kdesi podobnou knížku. Potřebuješ ji hned?“

„Ach, ještě něco! To je jen ženský rozmar! Ale víš co, abych si nemusel dělati již uzly na kapesník — vyhledej mi tu věc a přines ji hned ráno sebou.“

„Dobrá, najdu-li ji.“

Bolé se znovu rozloučil.

Hrast usedl opět k psacímu stolu a pokračoval v práci. Nenapsal však více než dvě řádky, uprostřed věty pero se zastavilo.

Odhodil je, přistoupil k malé, pěkně uspořádané knihovně a jal se přehrabávat v poslední přihrádce.

Hledal dlouho, posléze vyňal z nejzastřenějšího koutečku zaprášenou knížku. Byla to hledaná slovinská gramatika. Pečlivě ji otřel a položil na stůl.

Ale ani nyní neměl klidu. Stále ustával v práci, bral knížku do ruky, položil se nazad v křesle a mechanicky obracel stránku za stránkou.

Prohlížel, nejsou-li na okraji knížky nějaké nevhodné poznámky nebo ukázky bujně fantasie mladého gymnasisty, neboť knížka pocházela ještě z jeho prvních studentských let.

Z tohoto zaměstnání vyrušil ho adjunkt Megla.

Byl rovněž pozván na hon. Ježto si měl zbraně a doktor měl několik ručnic, přišel si jednu vypůjčiti.

Brzy na to zvonilo poledne — — — —

Den na to sešlo se nad Leskovo břdem mnoho lovců a ještě více nadháněčů, venkovanů to z okolí, Bylo to dobrou hodinu cesty z Borje do hor, jež se táhly v levo od usedlosti Bolého.

Všichni zachovávali úplné ticho a když stanuli posléze na vykázaných místech, mlčeli svědomitě dále. Vrchním velitelem a vůdcem celé této armády byl Bolé. Všichni znali ho jako přísného velitele.

Prohledali mnoho roklin a slují, našli ve sněhu mnoho stop, ale po vlku ani potuchy. Selma věřila asi nebezpečí a ještě v čas zmizela.

Několik lovců z počátku neobyčejně se bálo. Drželi se proto raději vzadu. Mezi těmi byli zejména Megla a Meden.

Doktor byl již odvážnější a horlivější, ač také velmi obezřetně vybral si své místo.

Když však se odpoledne shledalo, že celá štvance byla nadarmo a že vlk jistě není na blízku, stali se i oni bázlivci odvážnějšími a podnikavějšími.

Meden křičel, že by se ještě mohla prohledati ta nebo ona roklina. Megla mu přisvědčoval a tak za chvíli změnili lovci svoje místa.

Slunce, jež celý den lovcům vesele svítilo, ukládalo se již ku spánku, a cesta k zámku Boléových, kam se všichni chystali, nebyla krátká. Hotovili se tudíž k návratu.

Kráčeli přes nízký pahrbek, porostlý po obou stranách křovím. Berní adjunkt ještě s několika mladými muži byl již daleko v předu, ostatní společnost je zvolna následovala.

Většina náhončích prodírala se hluboko pod kopcem úzkým údolím.

Pojednou na konci spustili stašlivý křik, takže lovci nahoře až ztrnuli.

„To je vlk,“ zvolal obecní tajemník, který stanul před Meglou. Ten zbledl jako sníh.

V okamžiku však měli zbraně pohotově a rozdělili se rychle po kopci. Megla běžel asi dvacet kroků zpět a postavil se za vysoký kámen.

Nad ním o něco výše bylo viděti Bolého, který na něho kýval, aby byl zticha a dával pozor.

Křik z údolí odrážel se dosud o okolní skalní stěny, takže nebylo možno rozeznati, co venkováné dole volají nebo křičí.

Lovci byli také příliš vzrušeni.

Megloví a snad i ostatním tlouklo srdce jako kladivo. Stál tu bez dechu a naslouchal, zda se k němu něco neblíží.

A skutečně! Husté, sněhem pokryté ostružinové křoví rozkládalo se před ním, a z křoví čnely mladé jedličky.

V tomto podrostu se něco zmítalo, jako by se z něho prodírala mohutná postava.

Dva, tři, čtyři skoky — a v tom okamžiku skočilo cosi hnědého přímo před Meglou z houští, sníh sesypal se s jedliček, ubohý adjunkt se strašlivým výkřikem, jsa hnán hrozným strachem, uskočil do blízkého trní a převalil se do sněhu a trní.

Ale tu se již ozvala rána z pušky Bolého, která ubohého adjunkta ještě více poděsila. Když se vydrápal z trní, uháněl, neovládaje se, dolů s kopce.

Klobouk a ručnici nechal nahoře ve sněhu.

Hlasitý smích, volání Bolého a ostatních přimělo ho posléze k tomu, že se zastavil.

„Co to bylo!“ tázal se Korén, který bez dechu běžel za ním.

„Vlk, vlk!“ Popadl mne ve sněhu, takže jsem

nemohl ani vystřeliti,“ vysvětloval adjunkt a bázně se ohlížel.

„Nu, zde máte toho vlka,“ smál se Bolé a vytáhl z křoví hnědé zvíře. „Cosi podobného jsem ještě nezažil. Ha, ha, ha, jaké nádherné salto mortale jste udělal, pane adjunkte! Jen podrážky bylo na okamžik viděti ve vzduchu! Že vás ta liška mohla tak vyděsit! Jen tak tak, že jsem ji ještě zasáhl.“

„Prokletá liška,“ zuřil adjunkt a zlostně kopl do zabitého zvířete.

Za stálého smíchu a hluku vyhledal si adjunkt opět pušku a klobouk.

„Liška nevrže hned tak do pasti, jako tato zde! To jako by byla udělala našemu adjunktovi naschvál!“ smál se Bolé a hodil mrtvou lišku vesnickému výrostku, aby ji nesl.

Žerty a smích nebraly konce, takže posléze i trpělivý Megla se rozzlobil a když se přiblížili k Drenovu, zakázal si již další poznámky.

Nemohl však zabrániti, aby Bolé u stolu své ženě a všem přítomným hostům celou příhodu s liškou nevyličil velmi drasticky ještě jedenkrát.

Meglu zlobilo hlavně to, že při vypravování byla i slečna vychovatelka a smála se jeho nehodě, div že neslzela.

Celá společnost byla ve velmi dobré náladě. Na hořejším konci stolu, kde seděla paní Bolé mezi okresním hejtmanem a soudcem, jenž vyprávěl znovu o svých loveckých zkušenostech, a na dolejší konci bavil Korén společnost příhodami ze studentských dob.

Vychovatelka měla za sousedy Medena a adjunkta. Oba namáhali se, aby byli duchaplní.

Okresní komisař, mladý šlechtic, jenž teprve před několika měsíci přišel z hlavního města, činil oběma nebezpečnou konkurenci.

Vedle komisaře zaujal místo Bolé a dále seděl doktor Hrast.

Nemohl s Elsou navázati rozhovor, ale také se o to nikterak nepokusil. Vyměnili spolu několik slov, doktorovi však se zdálo, že nemůže s ní mluvit lehkým, povrchním konverzačním tonem, jak bývá zvykem ve společnosti, kde se hovoří, jen aby se hovořilo.

Když nyní seděl blízko ní, nebyl již tak lhostejný, jako před několika dny, když na ni myslil.

Chvilí pokoušel se o to, aby se pohřížil v rozhovor s domácí paní a s okresním hejtmanem, ale právě tak, jako byl roztržitý tehdy večer v „Čitalnici“, tak i nyní bloudily jeho oči stále v místa, kde seděla vychovatelka.

Byla dnes oblečena v prostý, domácí oblek — pánové přišli tak, jak se vrátili z lovu — však přes to byla ještě krásnější, než onoho večera o „besedě“. I dnes opětovala každý jeho pohled, aniž by si toho někdo povšiml.

Po večeři pozval hostitel hosty do vedlejšího pokoje, kde byla podávána káva. Několik pánů jalo se hráti v karty, ostatní uchýlili se do kuřáckého salonku.

Také doktor byl z počátku v kuřáckém pokoji, když však nenašel v něm příjemné společnosti, odložil doutník a vrátil se do salonu.

Ale zde nebylo nikoho. Doufal, že nalezne alespoň domácí paní, neboť se domníval, že vychovatelka je nyní u dětí. Domácí paní hrála Whist s okresním soudcem a s lékárníkem.

Když se chystal vstoupiti do pokoje, v němž se hrálo, otevřely se vedlejší dveře a do salonu vstoupila Elsa.

Hrast šel jí rychle v ústrety.

„Ach, právě jsem si myslil, že vás dnes večer

již ztěží spatřím," hovořil. „Nyní nemáte snad již nic na práci?“

„Nyní ne, či vlastně ano," odpověděla a nabídla mu židli blízko krbu. „Paní Bolé zmocnila mne, abych ji zde zastupovala, dokud se hra neskončí. Mám tedy přece ještě povinnosti," dodala s úsměvem.

„Já jsem šťasten, že jsem první, s nímž máte co činiti," odpověděl doktor a vzal do ruky album fotografií z vedlejšího stolku.

Vychovatelka háčkovala krajku. Celá večerní zábava měla prostý, domácí ráz.

„Jen abyste nezůstal po celou tu dobu jediným mým klientem, bylo by to špatné vysvědčení pro mou způsobilost jako domácí paní," hovořila.

„Oh, dovolte, abych vám zavolal jich celý zástup." A doktor chystal se vyjít ze salonu.

„Ne, ne, pane doktore," odpověděla s koketní důvěrností. „Vypravujte mi raději, jaké to dnes bylo na honbě.“

„Co bylo zajímavého, jste již slyšela. Kterak náš adjunkt ze strachu před vlkem bezmála omdlel.“

„To bylo jistě velmi směšné! Vlka nebylo tedy ani viděti?“

„V lese jistě byl, ale daleko před námi. Nemohli jsme ho zaskočiti. Takový den je v lese však i bez rány i bez zvěře překrásný.“

„Jste horlivým lovcem?“

„Ani horlivým, ani vášnivým. Vycházím však velmi rád do přírody, zvláště nyní v zimě, ve sněhu! Vždyť člověk sedí celé dny v dusné, úzké kanceláři, sehnut nad prací od rána do večera, ba někdy i déle. Večer pak sedí znovu v zakouřeném hostinci. Není to tedy přímo fysickou nutností, když zatoužíme ven, do lesů a luk? Také duševně toho nutně potřebujeme!“

„V zimě byla jsem málokdy v lese. Prožila jsem většinu svého života v městě, jsem nyní poprvé na venkově a ani teď nedostanu se nahoru do lesa.“

„O, to musíte! Nevíte ani, jak je tam nádherně! Nízké křoviny, mladé stromky a popínavé rostliny, vše prohýbá se ladně pod tíží sněhu. Z různých skrýší, které takto příroda skytá, ozývá se tu a tam tikot ptactva — jinak kolem do kola je ticho, tak zvláštní ticho!“

Na holých větvích třpytí se jíní jako čisté stříbro! Pod vysokými jedlemi je temno a ticho jako v chrámu. Kolem dokola jaká krása! Luka a pole zaváty sněhem, splývají jasnou, třpytivou bělí, z níž jen tu a tam vyhlédá keřík. Stromy v aleji stojí jako bílé sloupy v ohromné, bílé dvo-
raně, nad nimiž klene se temně šedá obloha. A to ticho, tajuplné, kouzelné ticho!“

Doktor Hrast dal se unášeti nadšením.

Elsa ustala v práci a udiveně hleděla mu do tváře. Pak pohroužena v myšlenky, zašeptala:

„To je jistě velmi krásné.“

„Ano, je to tak, jak praví*) váš básník:

*„Da steht im Wald geschrieben
ein stielles, ernstes Wort . . .“*

citoval nadšeně mladý advokát.

„Proč pravíte „váš“ básník? Vždyť je také vašim básníkem.“

„Nejsme Němci a nemůžeme si proto osvojití vašich básníků.“

„Ach, promiňte, vy se počítáte ke Slovincům, zapomněla jsem na to úplně,“ smála se slečna Elsa.

Doktorovi byly tato poznámka, jakož i smích nepříjemné.

*) „Tu psáno v lese tiché, vážné slovo . . .“

„Já se nepočítám ke Slovincům, já jsem Slovinc,“ odpověděl vážně.

„Jak jste zvláštní.“

„Co je na tom zvláštního, slečno?“

„Slyšela jsem, že zde v Kraňsku je inteligence národnosti německé, že se také k Němcům počítá. Ostatně, má prý zde každý na vůli býti Němcem nebo Slovincem. Ježto však znáte tak dobře naše básníky, domnívala jsem se...“

„Že si též osvojuji ono právo, státem nám udělené, zapřítí svou matku a svého otce,“ odpověděl Hrast s trpkým úsměvem. „Ano, je pravda, my vzdělaní Slovinci, snad kromě několika málo výjimek, známe cizí literaturu lépe, než svou vlastní.“

„Což slovinská řeč má také svou literaturu?“ přerušila ho Němkyně udiveně. „Pan Meden mi o tom nic neřekl.“

„Ach, ten je tedy vaším učitelem! Lituji, že vám nemohu k této atrakci blahopřáti,“ posmíval se doktor.

Slečna se zarděla, po krátkém mlčení však rychle dodala:

„Urazila jsem vás snad, ačkoliv skutečně mimoděk. Uvažte však, že dříve, než-li jsem přijela ze své otčiny sem, nezaslechla jsem téměř nic o vaší národnosti. U nás pohlíží se na tyto kraje jako na německé.“

„O, to je mi známo!“

„Pan Bolé, jakož i milostivá paní, rovněž mne o tom nepoučili. Jediný pan Meden hovořil se mnou o tomto předmětu.“

„A kterak vám popsal naší „Citalnicu“, kde jste sama slyšela slovinské představení a obdivovala se slovinským písním?“ tázal se Hrast zvědavě.

„To je vše německé,“ řekl mi, jen že špatně do slovínštiny přeloženo.“

„O, to je znamenitý člověk! Co řekl vám o návštěvnicích, které jste v „Čitalnici“ poznala?“

Vychovatelka pohlédla na něho neklidně. Po-směšný, zahořklý zvuk jeho slov ji překvapil.

„O, jen hovořte, slečno Elsa!“, pobízel ji doktor. „Nepovíte-li mi to sama, mohu vám opakovati, co vám onen pán svěřil. Rekl, že do „Čitalnice“ přicházejí jen ševci a krejčí, nebo sedláci, ustrojení v panské šaty, krátce — jak bych vám to jen pověděl — jenom samá čeládka. Kdo stojí na sociálním žebříčku jen o stupínek výše, to je, alespoň tak vysoko, jako pan Meden, přichází jen proto, aby byl obdivován, aby se mu klaněli, nebo také ze sobeckých, politických ohledů. Nemluvil takto váš učitel?“

„Ano, asi tak,“ odpověděla Elsa. „Ale za- nechme již tohoto předmětu.“

„O ne, proč? Musím vám přece celou věc vy- světliti,“ odporoval Hrast.

„Až jindy, pane doktore! Dnes vás tento roz- hovor příliš rozčiluje.“

Skutečně také byl tento klidný, chladný advokát velmi rozčilen.

„Něco však přece bych ještě chtěla věděti,“ pravila slečna spěšně a tázavě pohlédla na mladého muže modrýma, hlubokýma očima.

Doktor listoval neklidně v albu a nyní zvědavě naslouchal.

„Nenavídíte také vy Němce?“

Pohlížela na něho koketně, laskavě a rozkošné její rty zvlnil úsměv, takže bylo mezi nimi zříti dvě řady bílých lesklých zoubků.

Její otázka nebyla však v tomto okamžiku vhodnou.

„Také,“ odpověděl doktor, krátce, ale určitě a vstal.

V očích slečny vychovatelky zaleskl se plamínek, zůstala však klidně seděti a jako dříve pohlížela na svého společníka.

S tváří nevinnou, naivním hlasem se znovu otázala:

„A proč?“

Doktor byl již opět úplně klidný.

Litoval, že se dal tak unést a koketní pohled mladé dívky vnikl mu až k srdci.

„Také o tom si pohovoříme až jindy, slečno. Slovo, které jsem právě vyřkl, nepatřilo vám, toho snad netřeba ani připomínati.“

Byl poněkud v rozpacích.

Položil album na dřívější místo, na dívku však už nepohlédl.

Proto také ušel mu lehce výsměšný úsměv, který pohrával na jejích rtech.

„Promiňte na okamžik,“ pravil rychle, jako by si byl právě na něco vzpoměl. „Přinesl jsem něco pro vás.“

Lehce se uklonil a odběhl.

Pohlížela zvědavě za ním, přistoupila pak k velikému zrcadlu, které viselo na protější straně pokoje a urovnala si vlasy.

Usmála se na svůj obraz v zrcadle a hovořila sama k sobě:

„Jeho nenávisť mne zajímá. Uvidíme, jak dlouho v ní setrvá.“

Po chvíli se Hrast vrátil a podal jí knížečku, kterou nosil sebou v lovecké brašně po celý den.

„To je ona gramatika, kterou jsem vám prostřednictvím pana Bolého slíbil.“

„Ach, jak jste laskav! Děkuji vám. Až se opět sejdeme, budete překvapenými mými vědomostmi!“

„Ovšem, že vás vyzkouším!“

V tu chvíli vstoupili do salonu okresní komisař

ve společnosti několika pánů, kteří si všichni už do syta nakouřili.

Mezi nimi byl i Megla. Spolu s komisařem počali se se slečnou ihned vesele bavit.

Doktor po několika minutách odešel do herny.

V prvním pokoji potkal Medena, byl však tak na něho rozezlen, že ho beze slova minul.

Meden si toho ani nevšiml, neboť jeho oči hledaly slečnu vychovatelku.

Nitro doktora Hrasta překypovalo různými city, které spolu navzájem bojovaly.

Stál mlčky za Boléem a díval se na hru v karty.

Hráči byli do hry hluboce pohrouženi, doktor však ani dobře nevěděl, co hrají. Doznával si, že v jeho hněvu, který se ho po slovech dívčiny zmocnil, bylo též mnoho žárlivosti na Medena.

„Tento muž stýkal se jistě často s Elsou!“ hněval se v duchu doktor Hrást.

„Co je ti však po tom?“ tázal se na to hned sama sebe.

Že je zamilován, tak zcela obyčejně zamilován, nechtěl doktor sám sobě přiznati, neboť byl poněkud domýšlivý na svou nedobytnost! Tím méně chtěl ji přiznati, že Elsu miluje vážně, že v něm klíčí ona hluboká, ohnivá láska, která zachvacuje člověka jen jedinkráte.

Hrást byl společností, jakož i celým životem příliš pokažen, než-li aby uvěřil ve skutečnou, hlubokou lásku!

Jen na jediný okamžik si to jako bleskem uvědomil, ale jeho rty se hned stáhly posměšným úšklebkem. Tím byl s touto myšlénkou jednou pro vždy hotov, ale v jeho duši zůstalo cosi těžkého, jako kámen, nebo nějaká neznámá, nepochopená obava — nebo spíše — touha.

Po celý večer vyhýbal se slečně Else, ač častěji

po straně nahlédl do salonu, odkud zazníval její lahodný hlas.

Při jedné takové příležitosti zahlédl, kterak Meden pachtí se do salonu s dvěma nádhernými, obrovskými kyticemi květin a jednu z nich podává s úklonou Else. Druhá kytice byla pravděpodobně určena domácí paní.

„Jak protivný a neohrabaný člověk je ten Meden,“ myslil si Hrast. „Teď přináší květiny, vždyť je to zcela nevhodné!“

Při tom však ho nenapadlo, že Meden jako nejbližší soused a starý známý, má k tomu práva.

Po čaji, který všechny rozehřál, měli se lovci k odchodu.

Dole přijížděly vozy, do nichž pánové vsedali. Doktor byl z posledních, kteří sestupovali se schodů.

Domácí paní se již poroučel, doktor však váhal ještě chvíli v šatně.

Konečně přece jen vyšel a v koridoru setkal se s tou, na kterou čekal — se slečnou Elsou.

Zdálo se, že mu úmyslně vyšla vstříc.

Vyňala z veliké kytice, kterou dosud držela v ruce, dvě fialky a žertem, s koketním úsměvem pravila:

„Snad přijmete alespoň tyto květy z rukou Němkyně?“

„Ach, slečno, vždyť jsem vám již řekl, že to, co jsem pronesl nebylo míněno na vás. Odpouštíte mi?“

Toho však doktor nedbal.

Vše, co hovořila, zdálo se mu roztomilé.

Podali si ruce a on ucítil lehoučký stisk krásné, měkké ručky.

Dole na něho volali. Vyskočil do nejbližšího

povoze, načež společnost v nejveselejší náladě odjela.

Také doktor byl nyní šťasten a vesel!

Neprojevoval však svou dobrou náladu nahlas, mlčky seděl v povoze a v ruce držel opatrně dvě fialky.

Na štěstí byla noc hodně temná!

V.

Proč nás někdy vzpomínky tak mučí? Dobře by bylo, kdyby přicházely jen když je čekáme, kdy jich potřebujeme a tu též nám předvedly před oči vše to, co bývalo kdysi tak krásné a o čem jsme již mysleli, že je dávno zapomenuto!

Není třeba, aby bylo člověku padesát let a měl za sebou řadu bouřlivých, nebo snad jen neklidných dní. Také mladého člověka, jehož dosavadní život plynul stále ve stejných kolejích, týrají podobné trpké hodiny.

Není na světě živoucí bytostí, která by mohla klidně říci, že není ničeho, zač by se nemusela alespoň trochu hanbiti.

„Bůh uchovej! Však to jednou spolu súčtujem!“

Když přinesl doktor Hrast domů ony dvě fialky a opatroval je v malé skleničce za oknem a vzpomněl pravila polo vážně, polo žertem.

si při tom na lehký stisk její hebké ruky, vyvstaly před jeho zrakem trapné upomínky a mučily ho potom po několik večerů.

Přicházel brzy domů a tu trávil až do půlnoci u psacího stolku, v němž probíral staré papíry.

Bylo to asi před šesti nebo sedmi lety.

Hrast byl tehdy koncipientem u proslulého advokáta ve Vídni, kterého si Hrast velmi vážil jako muže skutečně vážného a bystrého.

Také mladý doktor Hrast byl v rodině advokátově velmi oblíben. Doprovázel každého roku rodinu na letní byt a prodlel s nimi na venkově tři i čtyři neděle.

Rodina skládala se obyčejně ze starší již choti advokátovy, syna, který byl tenkrát posluchačem na universitě a dvou provdaných dcer, které pečovaly o svoje dítky, nestarajíce se o společnost.

Hrast byl většinou jen ve společnosti studentově, s nímž proslídil celé okolí.

Těch několik volných dní uběhlo vždy jako voda a Hrast vracel se znovu k tuhé práci.

Před pěti nebo šesti lety přestěhovala se celá rodina opět na letní byt do Badenu u Vídně. Tenkrát byla četnější, neboť přijel za nimi jakýsi příbuzný z Moravy s dceruškou.

Byla to dívka mladá, sotva osmnáctiletá, krásná, vzdělaná a duchaplná. K čemu však dlouhé výklady? Hrast a mladička Katuška se do sebe zamilovali a jednoho nádherného večera — na nebi svítil jasně měsíček a vlahý větérek přinášel vůni růží — procházeli se spolu po osamělé stezce na konci zahrady. Tam se také poprvé políbili.

Ale byla to opravdová, vřelá láska, již ve svém srdci choval?

Neyěděl toho sám a také se na to netázal. V mladém Hrastovi vželo mnoho, co se nazývá všedností, povrchností, materialismem, což však ve skutečnosti nebylo nic jiného, než sobectví a samolibost.

Tací sobeční lidé nejsou však schopni lásky hluboké, obětavé, jsou ovládáni jedině vášní, která z nich činí otroky.

Hrast byl tenkrát ještě velmi mlád. Když postřehl, že dívka ho miluje, a když se mu poštěstilo,

že ji několikrát mohl obejmouti a zlíbati, cítil se přešťastným.

Ač byl lehkomyšlný a povrchní, přece jen si přiznal, že dívku rovněž miluje — bylo to poprvé, kdy se ocitl v podobné situaci. Neměl důvodu přemýšlet o pravdivosti a stálosti této lásky.

Zcela jinou byla Katuška. Lpěla celou vášní a důvěřivostí prvé, nevinné lásky na mladém muži. Nepřišlo jí ani na mysl, aby pochybovala o pravdivosti jeho slov a domnívala se, že je právě tak milována, jako sama miluje.

Domluvili se, že jejich láska zůstane tajemstvím. O budoucnosti nepromluvili ani slůvka.

Tak uplynuly čtyři neděle prázdnin, které byly Hrastovi vyměřeny na zotavenou. Musil se vrátiti zpět do Vídně.

Vyměňovali si číté dopisy, zvláště když odjela Katuška s otcem na Moravu. Posledně viděli se v domě advokátově, nenaskytla se jim však příležitost, aby spolu promluvili o samotě.

Rok uběhl a přiblížilo se opět léto. Rodina advokátova chystala se na letní byt do Salcburku, kam měla i Katuška přijeti.

Doktor Hrast nehodlal však letos jeti sebou. Prosil, aby mu bylo prominuto, že hodlá navštívit letos rodné Kraňsko, kde nebyl již několik let.

Katušce nepsal o tom ani slůvka, ačkoliv její dopisy docházely stále pravidelně.

Měl hlavu plnou advokátní zkoušky, plánů do budoucnosti a jeho láska ochladla. Dívka byla příliš vzdálena a dopisy samy, ač byly vřelé a plné lásky, nedovedly udržovati stejný oheň v jeho srdci. U lidí, jakým byl mladý Hrast, bylo věci samozřejmou.

Když poprvé vyznal Katušce, že ji miluje, ba i později nebyl si ani sám svými city jist. Snad, aniž tu měl v úmyslu, sebe i dívku obelhal. Nyní,

když se hleděl státí samostatným, přemýšlel o tom ještě méně.

Odejel do Kraňska.

Ubohá Katuška, která si nadarmo lámala hlavu nad jeho chováním, nevěděla nyní, kam by měla psátí. Hrast prodloužil si dovolenou, vylouvaje se na nemoc.

Když si byl jist, že se s Katuškou již nesejde, vrátil se do Vídně. V rodném kraji zabezpečil si již příští své působiště.

Než-li odejel, dostal od Katušky ještě dopis, jenž byl již posledním. Nebylo v něm jediného zlého slova, jediné výčitky. Ptala se ho pouze, proč ji už nemiluje.

A doktor Hrast?

Odepsal jí na šesti dlouhých stránkách. Ujišťoval ji a zapřísahal, že ji miloval, že však celá jejich láska je beznadějná. Že nejsou majetní, že ani neví, kdy bude samostatným a bude-li mítí takový příjem, aby dostačil jim oběma. Psal v tom smyslu, jako by byl obětí, obětí — své cti. Ku konci podotkl, že na ni nikdy nezapomene!

Neobdržel na tento dopis odpovědi a když se po půl druhém roce od svého chefa dozvěděl, že Katuška je provdána, zdálo se mu, jako by mu byl někdo připomenul dávno zapomenutý sen.

Katuška provdala se za majetného velkostatkáře, ale staršího, věčně chorého.

„Neměla věna,“ psal mu bývalý jeho chef.

„Neměla věna,“ opakoval si Hrast, když dočetl list a hodil jej do zásuvky psacího stolu.

Od té doby o ní neslyšel a také později jen zřídka si na ni vzpomněl. Že by se byl na ní prohřešil, to ho nikterak netrápilo, neboť posuzoval ji podle sebe a její sňatek ho v tom jen ještě utvrdil.

Jeho srdce však se od té doby již nerozehřálo.

A nyní?

Po dva večery šel záhy domů a poskytl tak svým přátelům příležitost, aby hovořili o jeho melancholii, jak se Megla vyjádřil a aby pátrali po její příčině.

„Já vím, co doktorovi chybí,“ řekl jednoho dne soudce Majaron tajuplně a mlčky vyklepával delší dobu dýmku. — „Zamilován je, zcela jistě je zamilován! Včera odnesl si domů z kanceláře akt a když jsem k němu dnes poslal sluhu pro onen akt, poslal mi věc zcela jinou, kterou včera sebral u pana adjunkta.“

Celá společnost propukla v smích.

„Ale kde, a do koho se zamiloval?“ tázal se přítomný berní adjunkt.

„Nevím! Jsem jen přesvědčen, že je zamilován, to ostatní není důležité, Ale počkejte — což kdyby snad ta vychovatelka Boléovic?“

„Nemožno,“ odporoval lékárník. „Ta si přece vezme Medena! Vždyť v Borje o tom každý mluví.“

„Nu, proto přece by se mohl také Hrast do ní zamilovati,“ namítal soudce.

„Nevěřím ani to, ani ono,“ vmísil se do hovoru Megla a prudce zabafal.

„Ovšem! Ha, ha,“ smál se berní kontrolor. „O vás pane adjunkte se tvrdí, že jste již dvakráte se svalil s herky Kunertovy a to přímo pod zámečkem Boléových.“

„To je bídná lež!“ zlobil se Megla.

„Já to netvrdím, nebyl jsem při tom, to je však jisté, že každý den odpoledne klušete na svém oři po cestě k Drenovu. Ha, ha,“ smál se kontrolor.

Zatím co se společnost takto bavila, seděl Hrast doma a pročítal dopisy někdejší své lásky.

Za celá ta léta činil tak poprvé! Hebká, teplá ženská ruka, již před několika dny držel ve své,

vzpomínka na Elsin smích, na její pohledy a ta silná, omamná vůně fialek, jež vadly, — to vše způsobilo, že se mu vybavila vzpomínka na krátkou dobu, kdy také on tiskl k sobě štíhlé dívčí tilkó a líbal, líbal!

Ztratil ji, ale tam dole v zásuvce odpočívají její listy, zaprášené a zapořímenuté.

Vyhledal je a pročítal.

Chvílemi zahrál mu na rtech úsměv, ale k půlnoci odstrčil od sebe nažloutlé již listy, vtiskl hlavu do dlaní a hleděl dlouho, dlouho do prázdna.

Toho však nebyla příčinou vzpomínka na první lásku — za oknem voněly ve vodě fialky a v jeho uších zněla stále slova:

„Toto snad přijmete z rukou Němkyně?“

VI.

Nadešel velikonoční týden.

Jižní vítr sňal již dříve bílou pokrývku s polí, pahorků a vinogradů, jen tam výše v Alpách třpytil se ještě sníh v paprscích jarního slunka.

Zde dole bylo krásně.

Všecky silnice a cesty byly vyschlé, za každým plotem vyhlédaly z mechu žluté květy, pod skalisky vykvetly sněženky a s vrbových jehněd sypal se jemný pyl.

Ve farním chrámu v Borje konaly se pobožnosti Svatého týdne, a tam také uplatňoval se mezi pěvci Megla.

Velké „Miserere“ od Palestrina*) bylo jeho pýchou. Každoročně se na ně připravoval.

*) Palestrina Giovanni Pierluigi, slavný hudební skladatel italský, nar. 1526 v Palestrině a zemř. 2. února 1594. Miněny zde p. trně dojemné „Improperie“, jež od r. 1560 každoročně o V. lky pátek provozovány jsou v Lateraně a odtamtud se rozšířily po celém katol. světě.

Studenti, kteří přijížděli na velikonoční svátky domů, do Borje nebo do okolí, všichni bohoslovci, ba docela i několik universitních posluchačů, pěli tam vedle děkana a kaplanů ve dvou prostranných lavicích velikonoční zpěvy.

Po čtvrté hodině všichni pěvci byli zváni na faru, kde pro ně bylo již připraveno víno, káva a chléb s čerstvým máslem. Jiného nedostávali, neboť od středy až do neděle se na faře přísně postili.

Každého dne plnil se kostel víc a více věřícími. Zpěv byl pěkný, což zajímalo zvláště ženy. Mezi posluchači byla též slečna vychovatelka z Drenova se svými chráněnkami.

Megla spatřil ji v kostele již ve středu a proto den ze dne sesiloval svůj hlas.

Po pobožnosti stával před kostelem jako Herkules na rozcestí.

Elsa nebo víno páně děkanovo — v pravo nebo v levo? Tak uvažoval.

Ale cesta v levo, t. j. vínečko páně děkanovo, vždy zvítězila. Proto také zůstávala Elsa bez průvodu.

Buď náhodou nebo úmyslem se stalo, že pan doktor Hrast v době, kdy se v kostele končila pobožnost, opouštěl kancelář a procházel se v ulici, směřující ke kostelu.

Potkával mnoho známých pánů a dam, s nikým se však nezastavil.

Před slečnou Elsou, která téměř poslední opustila kostel, se zastavil a prohodil několik obvyklých zdvořilostí.

Posléze se k ní přidružil a doprovázel ji i s jejími dvěma chráněnkami cestou k Drenovu.

Dívky pobíhaly po lukách, trhaly květy, tu a tam nacházely na kameni hlemýždě, přeskakovaly příkopy a znovu přibíhaly.

Doktor a slečna byli pohrouženi v rozhovor.

„Proč nechodíte do kostela? Zpěvy jsou skutečně krásné a hlasy, jako by byly zvlášť vybrány!“ tázala se Elsa na Veliký pátek doktora Hrasta.

„Hlavní příčinou je skutečnost, že nemám kdy. Miluji zpěv a přece — i kdyby mi bylo možno, nešel bych poslouchati tento žalozpěv.“

„Proč?“

„V těchto melodiích spočívá cosi zvláštního, abych tak řekl, ony člověka pomalu, ale vytrvale ohlušují, vnikají mu přímo do srdce a do duše — a přece není v nich ničeho, co by oživilo, rozplamenilo fantasií.“

„Ach, připomínáte mi Hauffova „Satana““, zvolala živě. „Mám-li však přiznati, na mne tyto zpěvy nemají takový vliv, jaký vy jim připisujete! U mne právě naopak co nejvíce rozplameňují fantasií! Podívejte se, ten krásný hymnus, kterým denně zpěvy končí! Což nevystupují hory a moře, národové všech věků, zvířata, stromy i skály před vaším duševním zrakem? Vše, všecko pěje...“

Pohlédla na něho.

„Ach, smějete se mi, ježto se domníváte, že má slova prýští z přemrštěné zbožnosti. Ubezpečuji Vás...“

„Není třeba, slečno,“ odvětil, stále se usmívaje, „překvapilo mne jen Vaše nadšení.“

„Hledíte, ten žal m má takovou moc. Vystoupím-li ze šera chrámového a zřím venku nebe tak jasné, tak čisté a když vidím, kterak jarní slunce probouzí svými polibky celou přírodu, tu zdvojnásobují se ve mně mé city a já snad trochu rozumím básnické síle těchto zpěvů.“

Ku podivu, vychovatelka pravila vše přirozeně, klidně a přece vše, bez vyumělkované koketnosti.

Doktor stále na ni hleděl, ale nevěděl již, proč

byl tak překvapen. Snad proto, že sám nebyl scho-
pen takového nadšení.

„Očekávají na Drenovu hosty na svátky?“
optal se, aby změnil hovor.

„Myslím že ne. Ale určitého nevím nic. Při-
jdete přece některé odpoledne k nám?“

„Sotva, vždyť mně tam tak jako tak nikdo ne-
postrádá.“

„Chodíváte na Drenov málo, ani ne jednou za
týden.“

„A přece je toho dost pro zlé jazyky.“

Elsa dala se do smíchu a pravila:

„Nerozumím vám. Jak to myslíte?“

Hrasta již mrzelo, že učinil tuto poznámku.
Zde uprostřed silnice, před děvčátky Boléových,
nemohl jí přece říci, že lidé současně vyslovují
jméno jeho i její.

A což, kdyby se ho optala, co o věci soudí
či něco podobného. Musil by se jí přiznati, že ji
miluje.

Miluje? Opravdu?

Zasmál se lhostejně této své myšlence a přece
jen cítil, že srdce se mu prudčeji rozbušilo.

„Nechcete mně odpověděti?“ ptala se ho dů-
razně, ale půvabně.

Hrasta si pomohl frází.

„Neznáte ještě zlého světa,“ pravil skoro diva-
delně, „ale poznáte ho. Ale teď ho nechme na
pokoji.“

Nedíval se jí do tváře a nezpozoroval posměšku
na jejích rtech.

„Nejste hodný, pane doktore,“ pravila pak vy-
čítavě; „mluvíte o zlých jazycích a to tak, jako
bych byla nějak v nebezpečí, a potom mlčíte.“

„Zde není řeči o nebezpečí,“ odporoval doktor,

„nemáte zapotřebí, abyste se proto znepokojovala. Příležitostně vám to vysvětlím.“

Přiblížili se k místu, kde odbočovala cesta na Drenovo.

„Věříte v předtuchy?“ pravila vychovatelka, zastavivši se.

„Co je vám dnes, slečno?“ divil se Hrast. „Bud čtete knihy sv. Augustina nebo Velký pátek vás tak rozrušil — nerozumím vám.“

„Ne, ne, doktore, nechte žertů. Neptala jsem se správně. Myslíla jsem to jinak. Počkejte! Věříte, že jsou nám předurčeny všechny změny životní, anebo řekněme, význačné, hluboko zasahující události?“

„Nelamte si tím hlavu. O tom napřemýšleli se dost jiní, napsali a namluvili...“

„Jiní učení a významnější muži, chtěl jste patrně říci,“ odporovala Elsa. „Ale tím není řečeno, že se každý musí tak podrobiti těmto autoritám, těmto filosofům, že mu nezůstane vlastní mínění. Každý člověk má své myšlenky. Odpovězte mi tedy!“

„Co vám prospěje můj nestranný úsudek?“

„Prospěje? Nic. Ale jsem zvědavá, co vy o tom soudíte. Já mám o té věci své vlastní neochvějně přesvědčení.“

Hrastovi zalíbilo se toto mudrování. Sám se nikdy nezabýval těmito myšlenkami a nyní měl nemilý dojem, že ho vychovatelka předčí, ne snad vzděláním, ale svými samostatnými názory.

Ale velmi rychle zbavil se této myšlenky a pravil po krátké pomlčce:

„Neujasn timer dosud tuto záhadu.“

Dále však nemohl, ačkoliv byl by býval rád řekl něco duchaplného.

Mrzelo ho to a proto ptal se zlomyslně:

„Hovoříte také s panem Medenem o takových věcech?“

Vycítila posměch a proto odpověděla ironicky:
„Ne. S ním mluvím o květinách, o obilí, o orbě,
a chcete-li také o počasí. Tomu všemu rozumí.“

„Nepochybuji,“ odvětil Hrast.

Šli chvíli mlčky dále.

„Ale, proč vás zajímá ona otázka o předurčení?“
optal se znovu Hrast. Nemohl najítí námětu k hovoru.

„Počkejte, pane doktore, odpovězte mně na
něco jiného. Ale nesmíte se mně vysmáti. Máte ně-
jaké náboženské přesvědčení?“

Hrast byl by se nejraději hlasitě dal do smíchu.
Tak žertovnou se mu jevila tato náhlá otázka. Ale
vážná tvář vychovatelčina mu v tom zabránila.

Nemohl však hned odpovědět. Chtěl vše obrátiti
v žert a dostati se nějakým vtipem ze situace,
avšak její tvář byla tak vážná a odhodlaná, že se
toho neodvážil.

Učinil několik kroků a pravil:

„Přejete si vážnou odpověď? Zůstalo mě ještě
trochu víry z dětství. Přemýšlím-li však o tom
důkladněji, shledávám, že zachoval jsem si velice
málo, ba skoro nic.“

„A čím jste ji nahradil? Trochu filosofie má
každý člověk.“

„Nahradil? Necítím pro to žádné potřeby.“

„Jste tudíž zcela indiferentní.“

„Ano,“ odvětil Hrast, jemuž tento rozhovor
stával se nepohodlným.

„Hleďte, pane doktore, máme ještě nějakých
sto kroků k záhybu cesty,“ odpověděla Elsa, „i mů-
žeme zcela dobře o té věci vyměnit si názory.“

Zahleděl se na cestu.

„Jste dnes v pravé pašijové náladě, slečno,“
odvětil rychle doktor Hrast. Poznal, že vychovatelka
snažila se nabýti nad ním převahy a že zaútočila
na jeho nejslabší stránku.

Byl opravdu lhostejný k věcem náboženským, tento doktor Hrast, a tak jako byl zdatný ve svém oboru a jako byl sčetlý v krásné literatuře — o náboženství a celou filosofii vůbec nestaral se ani v nejmenším.

Avšak jeho samolibost nedovolovala mu, aby doznal svou porážku.

Nevěděl, co vychovatelka zamýšlí, ale vycítoval, že snaží se ho ovládnouti.

Ale také ona již rozhodla se, že zanechá rozhovoru, neboť spatřila na tváři doktorově mrzutý výraz. Proto řekla:

„Máte pravdu! Velký pátek mne podivně naladil.“

„Potrestám vás za vše, až se uvidíme na Drenovu,“ pravil Hrast dobrácky a ukázal na záměček, jenž se před nimi skvěl v zapadajícím slunci.

„Netřeba, abyste mi to předem oznamoval,“ smála se, „vím už, jaký trest mne čeká. Mluvnice, že?“

„Že jste se do ní ani nepodívala!?“

„Uvidíte!“

Přišli na rozcestí. Děvčátka Boléových běžela napřed.

„Lahko noč, gospod doktor,“ pravila vychovatelka a zasmála se.

Bylo to poprvé, co slovinsky promluvila.

Podali si ruce, jako vždy, když se loučili.

Hrast nepouštěl její ruky ze své.

„Slečno,“ pravil tiše, rychle a skoro vřele.

Stáli uprostřed polí, ani stromku nebylo na blízku.

Nahoře v oknech záměčku rudě plálo zapadající cí slunce, v pozadí hučela voda u továrny a na nebi poháněl jižní vítr několik bílých mráček...

Elsa sklopila oči, pak rychle pohlédla k zámečku a hleděla vykroučiti ruku.

Tušila, co doktor zamýšlí, ale nebylo jí to právě nyní vhod nebo snad se bála, že by někdo mohl býti neočekávaně svědkem toho výjevu.

„Na shledanou,“ pravila proto rychle německy. Lehká červeň zaskvěla se jí na lících. „Postrádali by mne na zámku. Anica, Milica, kam jste zaběhly?“

A odkvapila k zámečku.

Na Velikonoční pondělí večer byla opět pořádána beseda v Borjeanské „Čitalnici“.

Po „besedě“ se tančilo. Byla to poslední zábava v zimní sezoně. Potom společenský život umlkal až do adventu.

Nebylo proto divu, že právě tato velikonoční beseda byla nejvíce navštívena.

Program byl podobný jako posledně. Také tentokrát vypůjčil si obecní tajemník Korén od Megly černé kalhoty a pan adjunkt Megla, právě jako tehdy, pil syrová vejce. Tentokrát však jen z opatrnosti, neboť nechraptil.

Obvyklý proslov pronesla toho večera slečna Filipina Brtaničková, jež se výjimečně s výborem nepohádala. Soudcová Marica byla dosti zaměstnána v divadelní hře.

Ve hře vystoupilo několik nových sil: posluchači gymnasií a university, kteří meškali doma o velikonočních prázdninách, a jež adjunkt Megla nemohl ani cítit, neboť jakmile se objevili oni, zmizela jeho důležitost jako dubnový sníh na slunci. Co však naplat, vystrnaditi jich nemohl. Hrast by to nebyl dovolil, neboť je sám pozval.

Soudce Majaron, jenž opět si namlouval, že ho bolí hlava jako v masopustě, také dnes procházel

se v zadním pokoji borjeanské „Citalnice“, a z dlouhé dýmky vypouštěl husté kotouče dýmu.

Vrátil se poněkud dříve z honu a bylo tudíž samozřejmo, že měl na nohou vysoké boty a byl oblečen v krátký, lovecký kabátec.

Ačkoliv kalendář již dávno kázal lovcům palmarum tralarum*), slídl soudce po celý den v lese a na lukách po vodním ptactvu, avšak marně. Proto byl velmi špatně naladěn.

A ještě cosi jiného jej zlobilo. V prvních dvou místnostech seděli známí hosté: učitelé, finanční strážmistr, listovní a jiní. Do poslední místnosti však nepřišel nikdo z těch, jimž byla vyhrazena. Všichni prodlévali v sále. Proto pan soudce osaměl u svého piva tak dlouho, dokud „beseda“ trvala.

Ale ani po besedě se místnost nenaplnila, neboť dámy oddaly se dnes tanci.

Paní Boléová a slečna Elsa byly tak říkajíc středem, kolem něhož se vše točilo.

Paní Boléová byla oblečena nejnádhernější a nejkusnější toiletou, ale Elsa přes to, že byla oděna prostě, byla přece jen nejkrásnější.

Bolé díval se na tanec až do první čtverylky, potom šel za soudcem, aby vyslechl dnešní jeho lovecké příhody.

Pan doktor tančil se všemi tanečnicemi, jež náležely vyšší společenské třídě, nejvíce však se slečnou Elsou a chotí svého přítele Boléa.

Meden dnes výjimečně již půl hodiny před skončením besedy číhal na všech možných místech a využíval každého volného okamžiku, který slečně Else zbýval, aby s ní mohl pohovořit, tančit nebo se procházeti sálem.

Veliká, nádherná kytice, kterou jí donesl, vzbu-

*) Neděle palmarum, neděle květná.

zovala všeobecnou pozornost a závist dámského světa.

Právě jako Meden, věnoval Else celou pozornost adjunkt Megla, takže slečna vychovatelka nebyla ani na chvíli sama.

Na konec byl tu ještě — pan doktor. Ten byl tak opatrný, že již před koncem besedy se zadal se slečnou Elsou na několik tanců, takže nyní tančil s ní i cotillon,*) jež Megla řídil.

Tanec je pro zamilované lidi věcí velmi nebezpečnou! Jisto je, že člověk, nechť je již zamilován či nikoli, hovoří při tom největší hlouposti.

Ach, jak mnoho je těch, kteří se snaží být vtipnými, duchaplnými, ale marně. Zdá se, jako by jim rozum vběhl do podrážek!

Při tanci je člověk také nepozorným, snadno se přenáhlí, víří-li v šumné melodii sálem se štihlou tanečnicí v náručí a cítí, jak rychle probíhá jejími žilami rozohněná krev . . .

Nahoře na konci sálu, blízko hudby, usedli po prvním cotillonu doktor a slečna Elsa. Nedaleko nich seděla pani Boléová se svým tanečníkem, panem Medenem.

Pozornost obecenstva byla obrácena k Meglovi, který, stoje uprostřed sálu, aranžoval nový cotillon.

„Dostanu dnes opět fialku z vaší kytice?“ tázal se Hrást polohlasně.

„Pochybujete?“

„Co jste učinil s těmi posledními, jež jsem vám nabídla?“

„Opatruji je dosud.“

Pohlédli na sebe: ona vážně, klidně, on poněkud zmaten a rozpačitý.

V tu chvíli zavolal Megla: „Cotillon.“

*) Čti kotyjon, francouzský tanec, dříve neobyčejně oblíbený.

Taneční dvojice opustily svá místa a počaly tančiti.

Také doktor obtančil jednou kolem. Byl rozčilen, odychoval těžce. Blížil se k místu, kde dříve seděli, ale znovu pustil se v kolo.

„Věříte, že vás miluji?“ tázal se Elsy. Neodvážil se však dívku k sobě přitisknouti.

Elsa zčervenala, ale nepohlédla na něho, ani mu neodpověděla.

Dotančili k posledním sedadlům. On zmaten, zamklý. Ona klidná, jako by se nebylo nic přihodilo.

Pohrávala si s kyticí a stejně jako bezděčně vyňala z ní fialku již podala doktorovi. Při tom na něho ani nepohlédla.

„To je celá vaše odpověď?“ zašeptal doktor.

„Rozumíte této mluvě? Nevíte, co značí fialka?“ zahovořila žertovně a se strany dívala se do jeho rozpálené tváře.

„Ne, nevím,“ odpověděl rychle. „Také jsem nemyslel při tom na význam fialky, nýbrž jen na to, zda mi ji dáte.“

Elsa potrhávala lhostejně širokou stuhou, již byla kytice svázána a dvakrát za sebou pohlédla rychle ve tvář doktorovu.

Pohled její byl však stále vážný, ba možno říci plamenný.

Kdyby jí byl někdo pozorně sledoval, kdo má trochu psychologického nadání, bylo by v něm vzniklo přirovnání ke kočce, která si pohrává s lapenou myškou.

Doktor však neměl ani tušení, že on je tou myškou. Chtěl svou otázku opřevzati, ale v tom okamžiku přišel Megla a odvedl slečnu Elsu do sálu.

Hrast osaměl a pohrával si s vějířem, jež mu jeho tanečnice ponechala.

Nedaleko něho seděla paní Boléová se svým tanečníkem Medenem. Jejich rozhovor nebyl nikterak živý, neboť Meden nebyl dobrým společníkem.

Paní Boléová obrátila celou svou pozornost v onu stranu, kde se bavili Hrast s Elsou.

Věděla velmi dobře, co se mezi oběma právě odehrálo, neboť ženy jsou ve všem, co je jen poněkud zajímavé, lepšími pozorovatelkami, než muži.

Paní Boléová nebyla koketní a nikdo také nemohl jí v tomto směru ničeho vytknouti. Přece však ji zlobilo, že se doktor zabývá toliko s vychovatelkou a že je do ní zamilován, jak usoudila.

Příčinou této její nelibosti nebyla žárlivost, nýbrž uražená ženská ješitnost.

Doktor Hrast, který byl jednou z prvních osobností v městysi a ve společenských stycích byl snad skutečně jedním z prvních, věnoval se paní Boléové dříve mnohem více. O tanečních zábavách byla jen ona jeho tanečnicí při cotillonech. Nyní však zvítězila nad ní slečna vychovatelka.

Zdalo se jí, že se stává směšnou a že všechny dámy a slečny, které se rovněž netěšily velké přízni doktora, se jí posmívají.

Snažila se potlačit svou nelibost, nebyla to však věc lehká.

V tu chvíli usedla za ní paní soudcová, která každého, kdo s její Maricí tančil, přísně a zároveň laskavě posuzovala.

Ta zašeptala paní Boléové nyní přímo do ucha: „Pan doktor nás dnes zanedbává, zapomíná na nás.“

Paní Boléová stiskla rty.

Měla dojem, jako by paní soudcová byla pro-

nesla „Zanedbává vás“. Přece však se rychle obrátila a s úsměvem pronesla: „Tak? Mně se nezdá!“

Po té i paní soudcová umlkla.

V tom okamžiku paní Boléová zpozorovala, kterou Elsa vyňala z kytice fialku a podala ji doktorovi. Spatřila také její pohled.

Naklonila se k Medenovi, který si právě stíral hedvábným šátečkem pot z čela a zašeptala, jako by žertovala:

„Vaše květiny rády cestují, pane Medene!“

Ten rychle pohlédl na kytici, neboť přinesl také jednu paní Boléové.

„Ach, nikoliv, nebojte se,“ smála se ironicky. „Tyto se neodstěhují. Ale ty druhé, ty jsou nějak nestálé!“

Nyní obrátil Megla samozřejmě pozornost k druhé kytici a skutečně uviděl jednu z fialek v ruce doktorově.

„He, he,“ zasmál se svým řezavým hlasem a několikrát pohlédl na zmíněný pár a na paní Boléovou. Nevěděl, co říci.

„Mějte se na pozoru, pane Medene!“ znovu pronesla paní Boléová a snažila se dodat své tváři vážného, dobromyslného výrazu, jako by byla matkou, která varuje svého syna, aniž ho však kárá.

Paní Boléové se to náramně podařilo, byla to její jediná koketerie, kterou až dosud jediné znal doktor Hrast a nikdo jiný.

„Hehehehe,“ znovu se zasmál Meden, načež sebevědomě pronesl:

„Co na tom? Fialka! Příště pošlu jich panu doktorovi celou kytici, aby nemusil o ně prosit!“

Paní Boléová musila se chtít nechtít zasmátí.

„Domníváte se opravdu, že panu doktorovi šlo jen o to kvítko?“ pronesla poněkud zlobně.

Odpovědi se nedočkala, neboť Megla zavolal je rovněž k tanci. Chtěl se pochlubit zcela novou figurou cotillonu.

Ale i kdyby byli zůstali na místě, nebyla by dočkala odpovědi, neboť Meden ztichl. Ani jedenkrát se již nezasmál.

Když o něco později pánové vyměnili si tanečnice, tu jako obvykle tančil Hrast s paní Bovou a Meden s Elsou.

Elsa pokoušela se navázati rozhovor, ale Meden nebyl tak duchaplný jako Hrast, který nyní vytrvale vyhýbal se pohledu paní Boléové.

„Jak se vám dnes líbí beseda?“ tázal se Hrast, jen aby něco pronesl.

„Je krásná a podařená, jako všechny zábavy, jež jsou pořádány za vašeho vedení, pane předsedo,“ odpověděla žertovně.

„Vysmíváte se mi,“ řekl vyčítavě.

„Bůh uchovej! Jste jistě sám přesvědčen, že dnešní beseda je prostě znamenitá, a doma v psacím stolku máte už připravenou zprávu pro „Slovenski Narod“, v níž všichni účastníci a účastnice, ochotníci a ochotnice, pěvci a přednášeči jsou vychvalováni do sedmého nebe . . . rcete, nemám-li pravdu?“

Doktor se smál.

„Škoda“, pokračovala škádlivě paní Boléová, „že naše vychovatelka nepokročila ve vaší mluvnici tak dalece, aby mohla vystoupiti na jevišti „Čitalnice“.

„Proč?“ optal se bezděčně Hrast.

Vstali.

„Byla bych zvědava, jak byste ji chválil,“ pravila paní Boléová tiše. „Apropos, doktore, pan Meden vám zítra odřekne všechny procesy, v nichž ho zastupujete.“

Hrast se dal do smíchu, ale přece jen mimoděk pokrčil rameny.

Tyto žerty byly mu nemilé, ježto pocházely od zaměstnavatelky Elsiny. Uklonil se zdvořile a šel si pro jinou tanečnici, aby učinil zadost své povinnosti, jako předseda „Čitalnice“.

Zatím Meden přemýšlel, jak nejlépe by svou tanečnici oslovil. Poslední slova paní Boléové zněla mu stále ještě v uších.

Tento člověk nezdědil po svém otci, nesmírně bohatém velkostatkáři, nic, kromě jeho peněz, a proto také v životě nestaral se o to, čemu vzdělání lidé říkají takt.

Obtančili sálém, a ježto ještě mnoho pánů čekalo na tanec s Elsou, musil si Meden pospíšiti, chtěl-li jí vůbec něco říci.

A tak zmohl se na tuto větu:

„Nepřinesu vám již žádné květiny, slečno, když je rozdáváte jiným.“

Měl to býti vtip, ba dokonce žertík, jež provázel i svým obvyklým „Hehehe!“ Ale přes to nepodařilo se mu, aby dodal tváří milého, dobromyslného výrazu. Vypadal spíše, jako by chtěl plakat.

Slečně Else nebylo nikterak nesnadno uhodnouti jediným pohledem, kam Meden míří a ačkoliv jeho slova byla urážlivá, přece si toho nechtěla uvědomiti. Proč by měla proti sobě popuditi bohatého velkostatkáře?

„Co pravíte? Zde jsou vaše květiny!“ zvolala nevinně a zvedla kytici do výše.

„Ale jeden kvítek z nich přece jste darovala!“

„Ach, kterak jste zamilován do svých květin! Jediná fialka — což je na tom?“

Meden byl poražen vlastní svou zbraní. Ale ještě cosi ho tísnilo.

„Pan doktor vás o ni žádal?“

„Ach, jak jste zvláštní! Což se domníváte, že kolem sebe rozhazují květiny jen tak?“

„Ne, to ne, to ne — ale —“

Dospěli k místu, kde neodbytný Megla již čekal, aby si také jednou se slečnou Elsou zatančil. Podal jí kytičku a dal se do tance.

Také Megla nebyl právě duchaplným společníkem, dnes však byl odvážnější, než oba jeho předchůdci.

„Milujete květiny, slečno?“ tázal se a snažil se vyslovovati němčinu způsobem, o němž myslel, že je nejkrásnější a nejsprávnější.

Ještě dobře, že se slečna Elsa vždy při tanci usmívala, proto ani nyní nemusela se namáhati utlumiti úsměv.

„Oh, ovšem, ovšem,“ pronesla vesele.

„Já také, slečno, rovněž já miluji květiny! A jak rád je kreslím a maluji.“

„To je krásné,“ odpověděla, ač věděla, že lže.

„A ještě o něco bych vás rád poprosil,“ pokračoval šeptem. „Darujte mi jeden kvítek zve své kytice, na památku, prosím, pěkně o to prosím.“

Elsa nevěděla, má-li se smáti nebo zlobiti.

„To je trochu drzé,“ myslila si a již již měla na jazyku ostrou odpověď, ale vzpomněla si na Medena, kolem něhož právě nyní kráčeli.

„Nu, když tak pěkně prosíte,“ pronesla se smíchem a hodně nahlas, takže ji Meden musil slyšeti. Pak vyňala z kytice květinu a podala ji Meglovi.

Nyní však nedostanete cotillon, neboť místo něho vzal jste tuto květinu,“ rychle dodávala.

Megla byl tím připraven o dobrou polovinu radosti, ale přece jen pyšně ozdobil se květinou.

Meden, když spatřil v knoflíkové dírci Meglově květinu z kytice slečny Elsy, byl tak spokojen, že

šimnul ruce a hned spěchal oznámiti paní Boléové, jak špatně tentokráte hádala.

„Rekl jste snad Else o tom něco?“

„Nu ovšem!“

„Ach, vy jste znamenitý!“ zvolala paní Boléová a propukla v hlasitý smích.

Poslední cotillonový valčík byl volenkou dam a tu tančil doktor posledně s Elsou, neboť po krátkém odpočinku chtěli Boléovi odjetí.

„Proč mi dnes neodpovíte?“ tázal se hned, jakmile objal k tanci štíhlý její pás.

Točili se závratnou rychlostí a doktor tiskl k sobě dívku vášnivě.

Nevzpírala se, ale neodpověděla na otázku, kterou ji dal. To doktora ještě více dráždilo.

„Myslíte snad, že žertuji — nebo snad —“

Pohlédla na něho vážně.

„Nebo snad — co jste chtěl říci?“ opakovala po něm.

„. . . mne nemilujete.“

Oba umkli.

Elsa stiskla jen jeho ruku, měkce a lehounce.

Její stisk projel mu však tělem jako žhavý dotek, takže počal se ještě vášnivěji točiti.

„Dnes nemohu vám odpověděti,“ zašeptala, aniž na něho pohlédla.

„Až příště, snad se brzy naskytne příležitost — a do té doby —“

„Do té doby?“

„. . . zůstaňme přáteli.“

Po těchto slovech pohlédla opět svým klidným, modrým zrakem do jeho žhavé, vášní rozpálené tváře.

„Přáteli!“ znělo mu v uších a slovo to mělo pro něho podezřelý zvuk.

„Ach, nemilujete mne!“ opakoval znovu, tentokráté však poněkud drsně.

Ale ani tentokráté neodpověděla, ani slovy, ba ani lehounkým stiskem ruky ne!

Proti tomu nebylo námitek. Tančili ještě jednou kolem sálu a cotillion byl u konce.

V zadním pokoji shromáždila se již celá obvyklá společnost.

Všichni byli v dobré náladě, kromě Bolého, který dnes nezvykle byl zamklý, ba neužíval ani svých oblíbených citátů.

Hrast usedl vedle paní Boléové a přenechal slečnu Elsu panu sudímu a Medenovi.

Zdálo se mu, že si je jist úspěchem a proto dostavila se u něho jakási reakce.

Paní Boléová to hned zpozorovala.

„Lituji vás, doktore,“ zašeptala, „co vlastně zamýšlíte?“

„O čem hovoříte, milostivá paní?“ tázal se, líče podiv.

„Ach, to již víte! Jen se netvařte tak nevinně! Uvažte jen — vy a tato chudá, nemajetná vychovatelka! Nechte ji — Medenovi!“

„Chudá — nemajetná“ — to znělo mu hlasitěji v uších, než slova „Nechte ji Medenovi.“

Stiskl rty, ale hned se opět vzpamatoval.

„Nemáte práva takto hovořiti, milostivá,“ řekl rychle, ale měkce.

„Máte pravdu. Měl jste se proti tomu hned přísně ohraditi a přece — pomyslete jen trochu na svou budoucnost, na svou kariéru!“

Hovořila tak mateřsky, srdečně, jak toho jen ona jediná dovedla a žádná jiná. A přece to byla žena mladá a hezká!

Hrast hryzl si špičky knírku a odmlčel se.

„Milostivá!“ počal po té spěšně, „rozumíte tomu, co je láska?“

„Nevím, o jaké lásce hovoříte! Můj Bože, co se dnes vše nenazývá láskou!“

Svěsila hlavu a její tvář se zachmuřila. Nikdo však toho nepozoroval.

Nebyl však na to nyní čas, neboť obrátila se hned k svému sousedu a pronesla:

„Doktore, nebuďme sentimentální! Přemýšleli jsme již tak často o těchto věcech a co již jsme se o nich nahovořili! Vždy jsme se však při tom smáli! Proč bychom se tedy nesmáli i dnes? Hledte, osvojovala jsem si vždy trochu práva, pověděti vám více, než komu jinému — než-li můžeme říci v obvyklém společenském styku. Není to pravda?“

Hrast byl zaujat jejím laskavým tonem.

„Oh, vím, že jste to vždy se mnou dobře myslila! Jsem vám také za to vděčen!“

„Tedy si vše dobře rozmyslete!“

V tu chvíli Bolé oznamoval, že vůz je připraven.

Panstvo z Drenova se loučilo. Také Meden přijel dnes do Borje v kočáře a hned po odchodu Boléových dal zapřahati.

Když se loučil, poznamenal k doktorovi Hrastovi:

„To byl dnes pěkný večer a krásně se tančilo.“

„Činíme, seč jsme,“ odpověděl Hrast.

Oběma zněl při tom v uších rachot odjíždějícího vozu Boléových.

VIII.

Po celý příští týden nešel Hrast na Drenovo. Jednak byl příliš zaměstnán, jednak nastala u něho přirozená reakce.

Ne proto, že by byl na Elsu zapomněl, na-

opak, stále častěji na ni myslil a jeho vášeň vzrůstala den ze dne.

Ale neplála již neklidným, mocným plamenem, doutnala jen tiše, tím však vytrvaleji v jeho nitru, neboť nyní musel již pomýšlet na otázku, zda se chce oženiti či nikoliv.

Tato slova zdála se mu býti strašidlem, jež se mu za zády zjevuje.

Tehdy, když tiskl k sobě dívku v opojném víření valčíku a cítil její horký dech na své tváři a slyšel na své hrudi tlukot jejího srdce, tehdy mu ovšem ani nenapadlo, tázati se sám sebe: „Chceš se s ní oženiti?“

Tehdy nežel před sebou nic než Elsu a ne cítil jiného než sladkou bolest, kterou v něm vzbuzovala vášeň.

Nyní však hlásila se ke slovu klidná, chladná rozvaha. Před ní ucpával si Hrast jen málokdy uši.

Slyšel často v duchu hlas paní Boléové, který praví: „Ta chudá, nemajetná vychovatelka! Pomyslete na svou budoucnost, na svou kariéru!“

Ach, ano, politická kariéra! To byl Hrastův sen. Aby se uskutečnil, nutno býti více nebo méně majetným! Chudý politik má zřídka kdy vliv! Vychovatelka nemá však jediného groše!

Tak přemítal doktor denně po celý týden. V neděli odpoledne vydal se posléze přece na Drenovo.

Jak předem očekával, setkal se tam s Medenem.

Pili s Boléem černou kávu a kouřili cigarety.

Paní Boléovou a Elsu nebylo viděti.

Bolé navrhl, aby si zahráli partii taroků a brzy seděli všichni tři u karetního stolku, zabráněni do hry.

Podivno, doktor byl zřídka kdy tak pozorným při hře, jako dnes. Teprve za dobrou hodinu, když

ztratil Meden již slušnou částku peněz a s nespokojenou tváří vyplácel svým spoluhráčům jejich výhru, tázal se Hrast jako by mimochodem, kde dlí rodina Boléova.

„Ach, ano! Zapomněl jsem vám to říci. Odjeli do Salova na návštěvu. Vrábí se však ještě před večerem. Počkáte na ně?“

Meden ihned horlivě přítakal, kdežto doktor se chtěl vymluviti.

„Mám příliš mnoho práce,“ pravil.

„I jdi, však ty své klienty můžeš také zítra šiditi, oni ti neujdou,“ žertoval Bolé. „Po večeri dám ti zapřáhnouti. Teď je měsíc v úplňku, pěkně se ti pojede.“

Když se setmělo, přestali hráti a vyšli před zámek.

Nedlouho po té vrátila se paní Boléová se slečnou a oběma dceruškami. Rozhodly se, že po večeri v altánku na konci zahrady, kde již za chvíli rozpředla se živá zábava.

Před večeri odskočila si paní Boléová do zámečku a náhoda tomu chtěla, že i Bolého a Medena požádal ředitel, aby přišli do kanceláře.

Meden byl tak zabrán obchodními záležitostmi, že se ani neohlédl.

Bolé stanul při odchodu mezi dveřmi a pronesl:

„Promiň, doktore, na chvíli. Hned jsme zase tu.“

Hrastovi se zdálo, že tato slova pronesl poněkud uštěpačně. Neodpověděl však.

Slečna Elsa a doktor osaměli. Malá lampa jen mdlé osvětlovala neveliký altánek. Okny díval se měsíček, který vyšel již v plné kráse.

Oba dlouhou chvíli mlčeli. Seděli u kruhového stolu, na němž uprostřed stála velká aloe, kolem pak v pěkných kořenáčích nádherné hyacinty a jiné

květiny. Vůně, jíž byl vlahý vzduch přesycen, o-ma-movala.

A přece zmocnil se doktora nepříjemný pocit, jako by byl v chladném sklepe. Mrazilo ho, ale nevěděl, zda je to vášeň nebo strach před Elsou.

Kdyby byl seděl vedle vychovatelky, byl by ji už dávno objal a zlíbal, tím si byl jist. Tím prudčeji byl by ji líbal, čím více by se byla vzpouzela.

Ale takto, když byl mezi nimi široký stůl a na něm tolik květin?... Musil by učiniti nejméně tři kroky a jak již to bývá, někdy jeden, jediný krok při podobné příležitosti zdá se býti člověku mnoho a nemožným!

Elsa zatvrzele mlčela. Jako v prázdných chvílích, tak i dnes zabývala se háčkováním.

Přes to však se zdálo, že je neklidná. Neodvážila se pohlédnout na doktora, ač cítila, že se na ni rovněž nedívá, nýbrž pohlíží k zemi.

„Jak jste se bavila v Salopu?“ tázal se doktor posléze, aniž zvedl hlavu.

„Ó, velmi příjemně. Společnost je tam velmi příjemná,“ odpověděla Elsa.

„O vím, slečny jsou vždy v dobré náladě, zvláště Věra! Nu — a jízda se neobjevila?“

Tato slova pronesl Hrast ironicky.

„Nerozumím vám,“ odpověděla Elsa.

„To je zvláštní! Což nevíte, že vaši hostitelé mají velmi mnoho známých v důstojnických kruzích, zvláště u jízdy a dělostřelectva? Říká se, že žádná jejich nedělní společnost není bez důstojníků.“

„To je možné,“ odpověděla Elsa lhostejně. „Ale dnes tam nebyl žádný a také se o nich nehovořilo.“

Doktor vstal. Rozhovor, který se točil kolem cizích lidí a jenž ho pranic nezajímal, umožnil mu, aby si dodal lhostejné tvářnosti.

Kdyby byl hovořil o sobě a své lásce, nebyl by se mohl pohnouti s místa.

Takto přistoupil k oknu a pronesl:

„Jak krásný večer!“

Neodpověděla, ale položila ruce i s prací v klín a pohlížela ven do nádherné, jasné noci jarní.

Posléze sebou trhla a pronesla polohlasem:

„Víte, co se bude díti dnešní noci? Právě v této noci?“

„Ne, nevím,“ odpověděl doktor poněkud udiven a obrátil se.

„Ovšem, u vás to není známo, ale u nás v Německu. — Dnešní noc je noc Valpurčina,“ odpověděla Elsa téměř tajuplně.

„Ach, slyšel jsem již cosi o těchto německých pověrách. Dnes tedy budou se díti zvláštní věci — ano, ano, zítra je první máj! Dnes v noci vše v přírodě ožije a promluví. Kámen a hrouda, keř, květiny, tráva, vše, vše — a v povětří budou létati čarodějnice, že ano?“

„Což nepozorujete, že tato noc skrývá v sobě skutečně cosi zvláštního — tato nádherná, májová noc!“

„O ano, skorem. Chápu nyní i ty vaše pohádky. Celá příroda se dnes probouzí, vše voní a kvete — a ptáci staví svá hnízda. Všude kolem probouzí se nový život. Není na tom nic zvláštního, že si toto vše vykládá každý člověk svým způsobem a příčiny tohoto tajuplného dění hledá v jakési nadpřirozené síle. Také náš lid věří v podobné zázraky. Neříká však noci této noc Valpurčina, nýbrž noc svatojánská.“

Elsa vstala nyní rovněž a otevřela okno.

Teplý jižní vítr pohnul květinami. Stezka, posypaná pískem, skvěla se stříbrem v měsíčním jasu, že bylo možno již z dálky každého spatřiti.

„Snad sprchne — nemyslíte?“ pronesla pohlasně a vyklonila se z okna, aby lépe mohla pohlédnouti k nebi.

Hned však upřela zrak na Hrasta, který stál nyní těsně vedle ní.

Nyní nemusil již učiniti dva, nebo tři kroky — kdož ví, zda by je byl učinil! Teď stála dívka těsně vedle něho a téměř se ho dotýkala.

Byl opřen o dřevěný balkon a mlčky pohlížel do noci, zda k nebi, nebo k zemi, či k zámku, nebo na bílou písčitou stezku, toho nevěděl sám.

Cítil jen jediné — že ona stanula vedle něho!

„Že sprchne?“ opakoval její slova.

Obrátil se k ní tváří.

Elsa vykláněla se opoť z okna a pohlížela vzhůru k obláčkům, které hnal před sebou jižní vítr.

„Els!“

Pronesl její jméno tak tichounce, že bylo téměř s podivem, že je zaslechla.

Však slyšela je přece! Trhla sebou, zůstala však u okna.

Zeny jsou zvláštní stvoření! Neříkejte, že je oslepí krása nebo uchvátí rozum, že láska vchází do jejich srdcí jako blesk. Rozum, krása — jak směšné! Jen příležitost — ta je jim nebezpečná!

Doktor neopakoval už jejího jména.

Ovinul ruku kolem jejího těla. Vášeň, kouzelné přítmí, omamující vůně květin, celá ta krásná, tichá májová noc působila na něho tak mocně, že přitiskl dívku k sobě.

Elsa lehce zavzlykala a zakryla si tvář rukama. Odtáhl její chvějící se ruce a vášnivě ji líbal.

Bránila se jeho celování.

„Els, povězte mi, že mne milujete —“ zajíkal se doktor. „Jak často jsem vás již o to prosil, a vy přece víte, že vás miluji více než . . .“

„Zadržte, doktore,“ pronesla nyní a lehce se usmála. „Slíbila jsem vám odpověď, ale dříve musím zvéděti, máte-li práva ji požadovati.“

„Elso!“ zvolal Hrast vyčítavě.

„Jste si zcela jist svou láskou?“

„Kterak mohl bych vám to dokázati?“

„Nyní nikterak! Čas sám mne o ní přesvědčí.“

„Nerozumím vám.“

Doktor skutečně nevěděl, kam svými slovy míří.

Elsa odstoupila však nyní rychle do druhého koutu altánku, kde na konsole stály květiny v květináčích.

Za chvíli přinesla odtud polorozvítý květ cyklamen.

Přistoupila k oknu, aby se přesvědčila, zda se nikdo neblíží a pak řekla doktorovi:

„Vezměte tuto květinu, doktore! Víte, co znamená? Ó, jistě že ne. Odevzdanost a trpělivost značí toto kvítko! Opatrujte je a až vám dám druhé . . . ?“

„A potom?“ zvolal netrpělivě.

„Potom vám odpovím, anebo za tu dobu už si nebudete přátí mé odpovědi.“

„Nač tato hra?“ odporoval Hrast.

„Ach, bojíte se snad nějakého romantického žertu?“ smála se Elsa. „Nehledejte ve mně romantickou blouznilku! Jen trochu trpělivosti, trochu — rozumu!“

„Vy mi nedůvěřujete?“

„Kdyby tomu tak bylo, nenabídla bych vám ani tento kvítek!“

Stála před ním s rozevřenou náručí a na jejích rtech pohrával svůdný úsměv.

Doktor nemohl se už ovládnouti. Znovu ji objal a zdálo se mu, že se nyní líbají navzájem.

Byl tak opojen, že teprve když se mu násilně

vymkla a s úzkostí mu sdělila, že slyší kroky od zámku, dovrávorat zpátky na své místo u stolu.

Chopila se znovu ruční práce, zatím co Hrast spěšně ukládal do náprsní tobolky květ cyklamen.

Dnes nedovedl spěšně zakrytí svého rozechvění.

Ještě dobře, že Bolé i Meden, kteří vešli za chvíli do altánku, stále horlivě rozmlouvali o svých společných obchodních věcech.

Brzy na to odešla slečna Elsa do zámku.

Zbytek večera uplynul již bez jakékoliv zajímavé události. Jen paní Boléová cosi vytušila, neboť zdálo se jí, že doktor je dnes neobvykle hovorným.

„Chce něco zakrytí,“ usoudila, což skutečně bylo příčinou doktorovy neobvyklé veselosti a hovornosti.

A ještě něco bylo domácí paní nápadné — doktor se celý večer téměř vyhýbal Else, nepromluvil s ní snad ani deset slov.

Dobré oko vidí slabosti a tajemství bližních — a takové oko má každá žena!

Ještě spokojenějším byl Meden, který, těše se přízni domácí paní, seděl vedle Elsy.

Ale ani v přítomnosti mladé dívky nemohl si odpuštění, aby nerozhovořil se s Boléem několikrát o obchodních věcech. Kramářské povahy nepřemůže ani vášně lásky!

IX.

Nádherné dny májové plynuly v Borje jednotvárně, jako jiné dny dlouhého roku.

Vždyť celá krajina a poloha městyse byly svědectvím, že je zde vše stvořeno pro nezměnitelnou jednotvárnost a lehkou povrchnost.

Ony nízké pahorky kolem dokola, se svým zeleným houštím, krajina do všech stran polootevřená, malá, klidná říčka, která hnala několik mlýnů

a pil — vše to nezanechávalo v divákovi žádného hlubšího dojmu.

Alpy, pokryté sněhem — ach, jak daleko jsou tam kdesi v pozadí, také jezera zde není, takového jezera tajupných, křišťálových a přece jen nedohledných hloubek.

Není proto divu, že všechny události našeho vypravování plynuly rovněž zvolna, jednotvárně, že není v nich žádných bouřlivých scén, žádných ohnivých slov. Vždyť nebylo zde jezera, žádného tajupného, hlubokého jezera.

Všechny ty rozhovory, ono povídání jak plochým se zdálo, bez jádra, bez duchaplného obsahu! Škoda, ale naši Borjeanci jsou již tací a my je nesmíme líčiti jinými. Snad některý pozná sám sebe a řekne: Ano, tací jsme!

Květen chýlil se ke konci a poslední jeho dny přinesly Borjeanům něco nového.

Přijelo totiž několik cizích rodin, aby ztrávily léto na zdravém vzduchu uprostřed venkova. Byť bylo snadno opatřití, ke dráze nebylo rovněž daleko a tak přijížděli letní hosté každého roku do Borje.

Také Meden pronajímal ve svém zámečku byty, nebo v krásném, čistém statku, který byl asi čtvrt hodiny vzdálen od zámečku.

Jakmile se ukázala v Borje cizí tvář, hovořilo se o tom večer při pivě, kdo a odkud neznámí jsou a — což bylo nejdůležitější — jak jsou bohatí!

Okresní soudce Majaron zajímal se o všechny nové hosty, Megla jen o dámy.

Zvědavost všech byla však tak palčivá, že před dvěma léty, když jakýsi host nevyšel po dva dny na ulici, byl soudce ve velikých rozpacích, nemá-li vydati na něho zatykač jako na podvodníka! Také pan okresní hejtman a starosta dali hlavy dohro-

mady, když tu na štěstí cizinec třetího dne přišel do hostince na pivo a guláš. Vyklubal se z něho starý, pensionovaný hejtman, který dva dny trpěl záchvatem revmatismu!

Dnes večer první zavedl řeč na cizince soudce Majaron.

„Ten Ital, co bydlí vedle mne, je velmi originelní,“ prohodil, vyklepávaje dle zvyku dýmku pod stůl. „Po celý boží den leží v okně, kouří cigarety a dívá se mi do bytu! Já si musím zastříti okna!“

„Snad se dvoří vaší slečně dceři?“ mýnil Hrast, který jediný měl to právo, říci cosi podobného.

„Vždyť je ženatý!“ smál se soudce.

„A jak krásnou paní má,“ zvolal Megla od druhého stolu. „Mění denně třikráte toaletu.“

„Kdo?“ ptal se pan berní adjunkt.

„No ona!“ odpověděl nevrle Megla.

„To ještě nestačí pro krásu!“ mýnil Majaron.

„Ale pan Megla má pravdu, ta paní je skutečně krásná. Vy jste ji ještě neviděl, pane doktore, ale povídám vám, že je nádherná. Připomíná mi krásnou, francouzskou markýzu ze Slatinných Teplic.“

„Kterou jste chtěl unést, ale neměl jste na to dost peněz,“ vpadl mu Hrast rychle do řeči, aby tak znemožnil vyprávění staré historky, kterou již všichni slovo od slova znali.

„Tak, tak! Ach, já jsem vám již o tom snad vyprávěl! Ale — tahle Italka je oné markýze na vlas podobná!“

„Má příliš mnoho dětí, než aby mohla býti zájímavou,“ pronesl lhostejně doktor.

„Pak snad se vám bude líbiti jiná, ta, co se dnes usídlila na Medenově statku,“ vykládal berní kontrolor tajuplně, neboť si byl vědom, že přináší nejnovější, neznámou zprávu.

„Kdo? Co? Odkud?“ voláno se všech stran.

„Ano, ano, dnes odpoledne přijeli dva cizinci, pán s dámou a hned ze stanice odjeli na statek.“

„Nevíte snad, odkud jsou?“ naléhal Majaron.

„Ovšem, že ano,“ odpověděl pan kontrolor, zapaluje si novou cigaretu.

„Jsou z Gorice.“

„Ach — z Gorice! Tedy opět Taliáni,“ pravil soudce pohrdlivě a opřel se o zeď.

„O nikoliv, žádní Taliáni! Oba jsou Němci. Byli v Gorici jen přes zimu, poněvadž on je nemocný. Je starý a churavý, ona však mladá a hezká!“

„Ach,“ zvolal Megla.

„Bydlili v Gorici v domě Medenově — to přece víte, že tam má dům. — a nyní jim tam bylo velké vedro, přijeli sem a zůstanou zde pravděpodobně až do podzimu.“

„Ach,“ vzdychl znovu Megla, nyní již tiše.

„Kde jste se to všechno dověděl, pane kontrolore?“ divil se soudce.

„To nebylo těžké,“ smál se kontrolor. „Potkal jsem náhodou Medena a ten mi to pověděl.“

„Viděl jste je?“ ptal se Megla.

„Ovšem. Skoro tak z blízka, jako teď vidím vás. Vsadím se, že se náš adjunkt zamiluje do této krasavice jako —“

Pan lékárník, který dosud mlčel a zabýval se pečeným kuřátkem, šfouch loktem kontrolora.

Ten si však včas sám připomenul, že dnes sedí zde také doktor, proto nedořekl.

Ostatní byli rádi, že to tak dopadlo, zejména Hrast, který vycítil, co chce kontrolor říci.

„Vy si myslíte, že mne každá pěkná tvářička poblázní,“ řekl Megla strojeně.

„O nikoliv, právě naopak!“ pravil kontrolor. „Vždyť vy jste s to, každou hezkou tvářičku sám poblázniti!“

Megla musil se zasmáti, třeba že vtip byl namířen na něho.

„Tedy z Německa jsou?“ ptal se znovu soudce, obraceje rozhovor na bývalý předmět.

„Nevím to zcela jistě, protože jsem se zapomněl zeptati. Ale počkejte — jméno jejich je myslím slovanské. Vždyť jsem si je poznamenal —“ vykládal kontrolor a listoval v zápisníčku.

Doktora rozhovor celkem nezajímal. Pil klidně pivo a lhostejně prohlížel staré noviny.

„Nu, tu je. Není však německé. Jmenuje se Horský,“ vykládal kontrolor.

„To je polské nebo ruské, ale možná že české jméno,“ mudroval soudce důležitě se tváře.

Ostatní, kteří nebyli o nic větší znalci slovanských řečí než soudce, mlčky přitakovali.

Hrast se nějak celý otrásl.

Hodil noviny na stůl a ptal se:

„Jak, jakže se jmenuje?“

„Horský. Podívejte se, tady to mám napsané.“

„Horský, Horský,“ opakoval si Hrast septem.
„Kde jsem již toto jméno slyšel?“

„Snad je více lidí tohoto jména,“ mínil soudce.
„Se jmény má se to právě tak, jako s tvářemi. Člověk si je lehce zamění.“

„Ale jsou to boháči! Mají sebou sluhu a služku. Dítěk nemají,“ vykládal dále kontrolor. „Meden mi povídal, že paní nezdá se býti právě šťastnou.“

„No, to se rozumí, Meden! Ten se vyzná v takovéhle diagnose,“ posmíval se doktor, aby zakryl nepokoj, který se ho zmocnil.

Přepadlo ho zvláštní tušení.

Když pohlížel před sebe na červený ubrus, na stole, zatím co v ruce žmolil chlebovou kuličku, stanula před jeho duševním zrakem nejasná představa dívky, kterou první líbal a pak tak bezohledně

opustil. Vždyť to je jméno, které má po muži: Horská.

Snad se mylí — snad je toto jméno jejímu jen podobné. Doma si hned vyhledá dopis starého vídeňského advokáta, jediný, v němž je právě jméno Katinčino.

Je nemožné, aby byla zde! Ale snad přece, ona — mladá a krásná, on — starý a churavý — bohatý. A jméno jejich je tak podobné onomu jménu!

Nevrle vytáhl z kapsy hodinky. Bylo ještě záhy a všichni by se divili, kdyby již nyní odešel.

Ale jistotu si musí zjednat, zda Katinka je skutečně paní Horskou.

Společnost již dávno bavila se jiným předmětem, zatím co Hrast ještě stále zíral na červený ubrus a žmolil chlebovou kuličku.

„Doktor není ještě s tím jménem hotov,“ poznamenal pojednou soudce Majaron. „To jsou asi velmi zajímavé vzpomínky, jež se poutají k tomuto jménu!“

„Ach, co vy si nevymyslíte!“ téměř se utrhł doktor. „Zlobí mne jen, že si nemohu vzpomenouti na osobu, která se pravděpodobně takto jmenovala. Ale ani to nevím přesně. Povězte mi, pane kontrolore, jak vypadá ten pan Horský?“

„Rekněte raději, jak vypadá jeho paní. To by nás — a snad i pana doktora více zajímalo,“ smál se Majaron.

Hrast se téměř zarděl, ač věděl, že soudce nemínil nic jiného, než žertovati jako obvykle.

„Kdybych ji uměl popsati! Viděl jsem jen plnou, mladistvou postavu a dvě živé, černé oči. Tvář její byla bledá —“

„A vlasy, vlasy,“ naléhal doktor k nemalému údivu všech. „Jaké barvy má vlasy?“

„Těch jsem ani neviděl! Však počkejte — tak se mi zdá, že má zcela světlé, jasně plavé vlasy — ach, ano, ano, vždyť se mi to ještě zdálo býti zvláštností — černé oči a tak světlé vlasy!“

Hrast na pohled lhostejně prikyvoval hlavou, ale jeho zuby byly těsně sevřeny, neboť málem že by byl hlasitě zvolal: „Ona je to — Katynka!“

Nedlouho po té šel domů. Neodložil ani klobouk a kabát, nýbrž hned jal se prohledávat v zásuvkách psacího stolu, až konečně onen dopis našel.

A tam bylo jméno nynějšího manžela Katynčina: Horský.

„Je to ona, je to ona,“ prosykl Hrast mezi zuby.

Té noci nemohl dlouho usnouti a jeho poslední myšlenky nebyly u Elsy, nýbrž kdesi daleko ve Vídni a Badenu, konečně pak na Medenově statku.

X.

Hospodářství Medenovo, jak jsme již podotkli, bylo asi čtvrt hodiny od jeho zámečku. Stálo na zeleném pahorku, na druhém břehu potoka, který tam v údolí poháněl pily Boléovy.

Poloha statku byla ještě krásnější než zámečku, ač již u samého konce budovy počínal les, který zakrýval pohled na vzdálené hory.

Z lesíka vedla pěšina do údolí, kde podle potoka vinula se okresní silnice.

Nedaleko místa, kde pěšina ústila na silnici, potoka bídná, dřevěná kovárna s dřevěným stavením právě tak ubohým. Jen krb a jediná stěna byly natřeny.

Tam den ze dne rozdmýchával oheň starý kovář Tileh dýchavičným měchem.

Byl to zvláštní človíček. Zabýval se jen svým náradím, o jiné práci nechtěl slyšeti. Pokud se týče vtípů a žertů, tu nebylo nad něho!

Jedině jeho žena na něho vyžrála, jak sám v slabé chvíli doznával. Nezvítězila nad ním snad jazykem, jak by se snad někdo domníval, nýbrž rukama, neboť byla silnější jeho.

Byli bezdětní a žili, kromě malých potyček, z nichž matka kovářka vycházela jako vítěz, zcela spokojeně ve vzájemném porozumění.

Tato žena, jménem Barba, zastávala také každého roku místo posluhovačky u letních hostí na statku. Ne snad proto, že by vynikala zvláštní dovedností, neboť celá její práce spočívala v tom, že kupovala v okolních vesnicích vejce, máslo, kuřata, kromě toho sbírala také jahody a vše to cizincům nabízela, jako Medenem zplnomocněná prodavačka.

Když utržila o nějaký šesták více, než počítala, koupila za něj kořalku a přinesla ji domů svému Tilehovi. Ten, když byl v dobré míře, chválil svou Barbu: „Moje žena má pro mne více ceny, než statek.“

Tak to šlo rok od roku.

Kovářka byla dnes naložena jako nikdy. Tři dny bydlili již dva cizinci, pán a paní, na statku, ale dosud nenaskytla se jí příležitost ani s ním, ani s ní, promluvit.

Služebná, která byla zároveň kuchařkou, sama kupovala vejce a kuřata od kovářky. Jinak kovářka nespatriila nikoho. To byla velká škoda pro Barbu, která by byla urozenou paní již požádala o nějaké odložené šatstvo.

Všechno jako by se proti ní spiklo!

Barba nepřišla ani tehdy do rozpaků, měla-li hovořiti německy nebo italsky. Rok od roku naučila se o několik slovíček více a dovedla jich na pravém místě použiti.

Navečer třetího dne, co se přistěhovali Horských

na statek, piloval Tileh velký nebozez, který u něho objednal Bolé na vrtání dřevěných trub pro vodovod. —

Vrata kovárny byla otevřena, kdežto zaprášené a pavučinami hojně opředené okénko odpíralo přístup oslňujícím paprskům odpoledního slunce. Tileh sedl si na práh a piloval, otáčel a brousil nebozez.

Tu kdosi na něho zavolal:

„Nu, Tilehu, co z toho bude?“

Kovář pohlédl na cestu, dobromyslně zakýval hlavou a odplivl si.

„Budou vrtati jedle, nahoře na Drenovu. Je to pro vodovod, nebo pro něco podobného.“

Po té pokračoval v práci, nevšímaje si nikoho. Příchozí přišel blíže.

„Ano, ano,“ hovořil a poklepával hůlčičkou na železo. „Chtí vésti vodu z hor do zámečku.“

„To víte jistě lépe, než já, pane doktore, vždyť jste denně na zámku. Kromě toho jste dobrým přítelem na Drenovu.“

„To ano,“ hovořil doktor Hrast, neboť on to byl, jenž stanul před kovářem. „Povězte, Tilehu, kolik času potřebujete na takovou práci?“

„Na takovouhle práci?“ opakoval kovář. „Věřte mi, že bůh jistě rychleji stvořil svět, než je takový nebozez hotov a kdyby byl chtěl pán bůh ten nebozez ještě udělati, byl by musel nastavití ještě jeden den.“

Hrast se smál.

„Proč se smějete? To není k smíchu. Tomu vy nerozumíte, pane doktore. Kdybyste koval nebozez, pak byste to právě tak udělal, jako paní purkmistrová s tou knihou.“

„Copak udělala matka purkmistrová?“

„I, četla v kostele z modliteb, zlatem zdobených, ale držela knihu vzhůru nohama. Když ji na to jedna

ze sousedek upozornila, řekla: — I podívejte se, to mně jistě doma ti zlomyslní kluci obrátili —.“

„Jste vy ale posměváček,“ zasmál se hlasitě Hrast, „odkud to vždy seberete?“

„Že jo?“ smál se rovněž kovář. „Ještě dobře, že má matka přišla na svět dříve než já! Bůh ví, čemu bych ji byl jinak všemu naučil!“

Zerty kovářovy líbily se Hrastovi. Usedl na starý peň hrušně, který ležel blízko prahu a pravil:

„Kdepak máte ženu — Barbu?“

Oba, kovář Tileh i jeho žena byli v Borje známí. Přece však se kováři dnes zdálo podivným, proč se pan doktor zdržuje před jeho chatou.

Dnes bylo to za dva roky podruhé. Poprvé tehdá, když se kovář soudil s Medenem o cestu přes pahorek dolů ke statku.

Tenkráté také přišel tenhle doktor a vyrovnal se s ním jménem Medenovým. Kovář sice později zvěděl, že by bylo bývalo pro něho lépe, kdyby se nebyl vyrovnal. Ale co se stalo, stalo se a kovář se proto nehněval ani na Medena ani na doktora.

Dnes však přece se mu zdálo zvláštním, proč doktor zase si odpočívá na hrušce, když přece tentokráté Tileh nevede s nikým proces!

„Matka Barba?“ opakoval dle svého starého zvyku. „I, nesla vejce nebo něco takového dolů do statku.“

Počal se opět zabývatí nebozezem tou měrou, že skřípavé zvuky pilníku projížděly doktorovi všemi kostmi.

„Jsou tu opět cizinci?“ tázal se Hrast.

„O ano.“

„Taliáni?“

„I čert ví.“

Hrast cítil, že kováři není cosi vhod, ale hádal marně, co by to asi bylo.

„Nechcete si zapáliti?“ tázal se kováře a podával mu doutníky.

Kovář si jeden vzal a položil jej na lavici.

„Dal bych za to třeba i ten nebozez, jen kdybych věděl, co tady ten ‚škríc‘*) chce?“ myslil si Tileh.

„Viděl jste již cizí hosty od té doby co jsou na statku?“ tázal se znovu doktor, zapaluje si doutník.

„Ach, ti vězí ve svých pokojích jako syslové v děrách. Dokonce ani moje žena jich neviděla. Jen kuchařku. Ale bohatí jsou. Platí dobře za všechno a neutrhují na ceně, jako Taliáni.“

„Tedy to nejsou Taliáni?“

„Pravděpodobně ne. Proč však nejdete nahoru? Takový pán jako vy, přece může přijít kamkoliv!“ Doktor se téměř zarděl.

„To tak nejde, Tilev.“

„I, proč by nešlo? Vždyť by se přece neřeklo, že jdete na námluvy. Vždyť tam ani žádného děvčete nemají.“

Kdyby si byl kovář všimnul doktora a měl jeho znalosti světa, byl by podle jeho zarudlých lící mohl na lecos usouditi!

„Vy jste výborný člověk, kováři. Nu a jak pak jste se vy oženil?“ tázal se doktor, neboť rozpaky nevěděl, ani co mluví.

„Jak? U čerta! Jako jiní! Tak jistě ne jako Adam v ráji, který se spokojil se žebrem a nedostal věna!“

„Ha, ha, tedy i věno jste dostal?“

„Ale tak jako se to většinou má s ženskou výbavou, nic z toho nevydrží, všechno je to stejné.“

„Ale, když jste dostal věno, přišlo vám přece vhod?“

Škríc, přezdívka pánovi.

„No, tak si myslím, že to bylo opravdu dost, když mi žena přinesla padesát zlatých a kozu! Nu, krtčí kopeček si také myslí, že je sněhovou horou!“

Panu doktorovi se zase zábava s kovářem líbila, ale přes to počal pohlížeti vzhůru k nebi.

Již téměř stmívalo. Byl by se ještě na cosi velmi rád otázel a také kovář již tušil, proč ho pan doktor navštívil, ale nikdo z nich neměl odvahy, přiblížiti se k cíli.

„Již se téměř setmělo,“ prohodil Hrast.

„Jo, jo, vykonal jste již pěknou procházku,“ soudil kovář, „a ještě máte dobrou půlhodinu do Borje.“

V tom okamžiku bylo slyšeti kroky a hrčení kočárku ze silnice, která se za kovárnou prudce zatáčela, takže nebylo možno nic spatřiti, až když dospěl kočárek téměř těsně ke kovárně.

Scéna, která se nyní zrakům obou mužů naskytl, byla pro zdejší okolí skutečně velmi neobvyklá.

V široké židli na kolečkách seděl bledý, starší pán, zabalený až po ústa v pokrývkách. Bylo zřejmo, že je velmi churav a sláb. Vozíček strkal sluha pomalu dále po cestě.

Podle něho kráčela mladá dáma. Byla temně oděna. Lehký plášť splýval jí přes ramena, nemohl však zcela zakryti mladistvé, pružné a plné postavy.

Šla s hlavou nepokrytou, nesouc široký slaměný klobouk v ruce. Husté, světlé vlasy splývaly jí na zádech.

Tvář její byla bledá, ale neobyčejně krásná, svědčící o tom, že ona žena nepřekročila dosud dvacátého roku. Ač byla tak mladá, přece na první pohled bylo zřejmo, že již nemá oné dívčí bezstarostnosti.

Všichni tři minuli mlčky a zvolna kovárnu.

„To je, jak si myslím, panstvo ze statku,“
zahučel Tileh a zvědavě si cizince prohlížel.

Hrast však na první pohled poznal, kdo to byl. Ač téměř se setmělo, přece jen bylo ještě tolik světla, aby vše spatřil.

Bledý a jako zkamenělý stál nyní mladý muž zde a planoucíma očima zíral na mimojdoucí. Ruka jeho křečovitě svírala hůl a bořila ji do písku.

Nyní také cizinci otočili zraky ke kovárně, neboť i jim bylo zde vše nezvyklé: starý, špinavý Tileh na prahu dveří a hezký, elegantní muž před ním — co ti dva zde spolu mají?

Oči mladé ženy setkaly se s očima doktorovými, který se chopil klobouku. Lehce poděkovala za pozdrav a chtěla se naklonit k nemocnému muži.

V tom okamžiku však ještě jednou, jako bleskem, pohlédla na Hrasta a nohy jako by jí vypověděly službu.

Ale jen na okamžik! Vykočila rychle v před a její tváře se pokryly lehkým ruměncem, když hned po té hrdě zvedla hlavu.

Naklonila se nad mužem a zahovořila:

„Je chladno v tomto údolí.“

„Ano,“ přisvědčil nemocný.

Zahalila ho těsněji do pokrývek.

Byli již více než dvacet kroků vzdálení od kovárny, ale doktor stále ještě ztrnule pohlížel za nimi.

Věděl nyní, že i ona ho poznala a kterak žhavě jím pronikl její poslední, ulekáný pohled!

Také on se lekl, když z ohybu silnice tak ráhle stanula před ním, ač jen proto se zde zdržoval, aby ji — potkal! Její pohled ho však uklidnil. Ono hrdé pohození hlavou, nebral si nikterak k srdci. V tomto okamžiku viděl stále před sebou, jak i ona sebou trhla, když ho spatřila.

Hned po té však spatřil, jak se naklání ke svému starému, churavému choti a těsně ho halí do pokrývek. Červen na její líci však nepostřehl, co však také by se o to staral! — jen ta její péče o muže vězela mu v hlavě!

Pálila a hryzla ho v srdci, když spatřil její bílou, malou ručku na rameně onoho muže! A jak hluboko naklonila se nad ním!... Ó, ty žárlivosti!

Tileh nasadil zase pilník a jeho pronikavé, tenké tony vzpamatovaly opět pana doktora.

„Ach, to jsou tedy oni?“ zahovořil Hrast.

„Myslím, že ano. Ale víte, pane doktore, je přece jen lépe kovati nebozez a pilovati jej, než ploužiti se takto světem, jako tam ten.“

„Ba, ba,“ řekl Hrast, usmívaje se, ač mu do smíchu nebylo.

„Ha, ha,“ zasmál se Hrast nuceně. „Což zde každého dne nejezdí?“

„Ne, dnes je to poprvé.“

„Kam asi jdou?“

„Myslím, že nejdou nikam, poněvadž pán choditi nemůže,“ žertoval kovář lhostejně a hodil pilník na lavici. Vrták opřel o zeď.

„Paní snad přece nesedí celý den doma?“ tázal se Hrast tak klidně, jak jen mu bylo možno a poklepával si hůlkou o botu.

„Bože, kdyby se Pán Bůh tak málo staral o lidi jako já...“

„Tilehu,“ zvolal doktor neobyčejně vážně, „tady máte zlatku. Přidám vám ještě dvě, dovíte-li se o panstvu něco bližšího. Vždyť vaše paní může leccos lehce vypátrati. Musíte však mlčeti, jde totiž o veliký proces a proto musím o těchto vědech zvědět bližších zpráv.“

Teď již věděl kovář, proč pan doktor tak dlouho otálel před kovárnou.

Kámen spadl mu se srdce a se spokojenou tváří zastrčil peníz do kapsy.

„Co chcete věděti?“ tázal se po té.

„Nu, kterak žijí, kam chodí, utrácí-li hodně a podobné věci.“

„U sta hromů! Něco z toho již vim. Žijí si velmi dobře, denně jedí pečená kuřata. Vajec a másla spotřebují rovněž mnoho. Jak se to má s vínem to nevím. To se však dovíte u Medena, ten jim je prodává. A kam chodí? Nikam! Pána bezpochyby vozí nedaleko na procházku. Já jsem jich dosud nespatrił, ale žena mi vykládala, že ráno a večer...“

„Co chce povídati o ženě?“ vzkřikl v tu chvíli silný hlas a na cestě se objevila starší, kostnatá žena, jež táhla za sebou hubenou, černou kozu.

Byla to kovářka Barba.

„Ale mlč, mlč! A jdi domů!“ odpověděl kovář, ale dosti laskavě.

„Nu, to je mi pěkné! Mně se zdá, že chceš přijíti i o chalupu? Nemáš již dost na tom, že jsi přišel o cestu — a zase s nimi hovoříš?“

„Vždyť je tu než jeden,“ odpověděl Tileh.

„Jen jeden, ale ten —“

Poslední slova zlostné kovářky nebylo možno zaslechnouti, ježto vstoupila zatím s kozou do chlěva.

„Nemáte jí to přece za zlé, pane doktore?“ omlouval se kovář. „Je tak hloupá, že by uvěřila, kdyby jí někdo namluvil, že měsíc je rohatý. Ale jinak je dobrá.“

„Povězte mi, kam chodívá?“ tázal se netrpělivě doktor.

„Teď, jak se mi zdá, byla s kozou na pastvě.“

„Že do vás tisíc láter! Tilehu, jste vy ale chytrák! Kam chodívá ona paní, se ptám!“

„Ach — ach! Já jsem už na ni zapomněl! Chodívá tamhle nahoru do háječka, kde jsou ty lavičky u stolku. Vždyť jste tam již jistě byl. My tam nesmíme, je tam zakázáno, je to jen pro panstvo.“

„To mne nezajímá“, zahučel Hrast.

Dosáhl, po čem toužil, zvěděl, co zvědět chtěl.

„Dovíte-li se ještě něco důležitějšího, přijďte ke mně. Pak se vyrovnáme.“

Po té odcházel postranní cestičkou k Borje.

Tileh stál ještě drahnou chvílí před kovárnou a obracel zlatku v prstech.

„Proces, proces,“ hovořil sám k sobě. „Jaký by to mohl býti proces? Já se přece v podobných věcech také trochu vyznám, ale o podobném procesu, při němž by bylo třeba vědět, jak jedí, a kam chodí panička na procházku — o takovém procesu jsem dosud neslyšel. No, tuhle zlatku jsem si opravdu lehce vydělal.“

Vešel do kovárny a schoval si peníz do zásuvky, kde měl složené drobné nářadí.

„Nu, v neděli bude v kapse více než jen drobtý.“

Hrast kráčel rychlým krokem k Borje.

Dlouho však nešel. Stanul, pohrával si s hůlčičkou a zamyšleně hleděl před sebe.

„Staň se co staň,“ pronesl po chvíli polohlasně, uhodil hůlkou do nízkých větví a obrátil se přímo směrem, kde stálo Medenovo hospodářství.

Snažil se klidně uvažovati, ačkoliv krev vřela mu v žilách.

„Poznala mne, poznala! To je jisté!“ hovořil sám k sobě polohlasně, „a setkání ji zřejmě vzrušilo! Zatouží po samotě, vyjde ven, na čerstvý vzduch, právě jako já! Já? Ha, ha, jak hloupé!“

Uhodil do nízkého křoví, a znovu vykročil.

„Kam asi půjde? Nahoru do háječku, jako obvykle. Musím s ní promluvit! Ale co? Co mi asi řekne? Ach, jak jí to prochvělo, když na mne pohlédla — ale je krásná, překrásná — ach —“

Musil se zastavit. Cesta byla příkrá a porostlá plazivými rostlinami, takže byl již téměř bez dechu.

Setmělo se a měsíc dosud nevyšel.

„Co asi řekne?“ znovu se zamyslel. „Uprchne — ne, ne, ani se na mne nepodívá — nebo snad přece — ale jen pohrdavě! Eh, co pohrdání! K čemu slov? Jistě, že mne dosud miluje! Přece nemiluje toho starého mrzáka! Dnes večer naskytá se příležitost promluvit s ní, tedy v před!“

Rozpálen a téměř zběsilý svou vášní, a to tím více, čím výše vystupoval po příkré cestě.

Proto také nebyl mocen rozumné myšlenky, chladné rozvahy.

Mýlíme se vždy, když se domníváme, že někdejší láska a vášně je na vždy pochována a zapomenuta. I tehdy, když se s ní chladně rozloučíme a otevřeme dokořán srdce nové lásce, nejsme si nikdy jisti, že stará láska nepřihlásí se s celou svou silou a mocí, a nezpřetrhá nová, slabší či silnější pouta.

Tak tomu bylo dnes večer i s doktorem Hrastem.

Jeden jediný pohled na krásnou paní, již kdysi nazýval svou láskou, jedno jediné mlčenlivé setkání naplnilo jeho duši neznámou, nepřemožitelnou vášní, již by byl dnes vše obětoval!

Vzpomněl si na Elsu.

Ale jen nelibě setřásl upomínku na ni. Což byl k ní nějak zavázán? Slíbila snad ona jemu něčeho? I když jí řekl, že ji miluje — přiznala toho i ona jemu? Tedy pryč s ní!

Stanul náhoře vyčerpán, uštván a třesa se na celém těle.

Zde nebylo vysokých stromů a chladný večerní vánek chladil rozpálené jeho čelo.

Nebe bylo jasné a měsíc stál nyní již vysoko. Stříbril kouzelně bílé břízky, jež se koupaly v jeho záři.

Sotva na dostřel bělela se zeď mezi stromy hospodářství, několik kroků odtud byl malý, temný hájek.

Tam chtěl Hrast dospěti.

Tříkráte si z hluboka vydechl, aby utišil srdce, jež bušilo skoro hlasitě.

Rychlými kroky dospěl do lesíčku.

Pod dvěma silnými, velkými stromy stál velký, kamenný stůl a několik hrubě otesaných sedátek.

Nebylo tu však živé duše.

„Nepřišla dosud“, zašeptal Hrast a usedl si na jedno ze sedátek, aby viděl na jasně osvětlenou stezku, vedoucí sem ze statku. „Musí přijíti — musí — musí —!“

Zadržoval dech, aby jen co nejdříve zaslechl blížící se kroky, dříve ještě, než příchozí spatří. Ale marně.

Kolem něho, v trávě, v křoví a ve větvích stromů zpívali cvrčkové a bzučel hmyz, dole ve ztichlém údolí chvílemi jen zahoukala sova. Jinak ani hlásku!

Za nedlouho odbíjely hodiny drenovského zámečku desátou.

„Nepřijde, ne, nepřijde!“ hovořil sám k sobě. „Když ne dnes, tedy zítra nebo pozítří!“

Zvolna odcházel, dvakráte se ještě zastavil, ba dokonce se několik kroků vrátil zpět, ježto se domníval, že cosi zaslechl.

Ale marně!

Když rychlými kroky, s hlavou sklopenou ubíral se k Borje, myslil si ustavičně:
„Zítřa, pozítří — jednou jistě!“

XI.

Svatojanský večer se blížil.

Tato sváteční událost byla z nejdůležitějších v Borje.

Toho večera scházeli se všichni statkáři a celá inteligence městečka a okolí nahoře na vrchu v blízkosti hospodářství Medenova a zažehli tam obrovské svatojanské ohně.

Megla, který byl hlavním pořadatelem této slavnosti, obstaral vždy ohňostroj, který samozřejmě sám vypouštěl.

Ženatí pánové postarali se každého roku o studené zákusky, svobodní koupili tučného skopce, kterého berní sluha velmi uměle pekl na rožni.

Na společné útraty bylo opatřeno víno, obyčejně půl hektolitru, nebo také více, dle možnosti a potřeby.

Býval to vždy večer velmi veselý a byla-li nouze o kapelu nebo zpěváky, spokojili se účastníci také harmonikou. O tu postaral se opět Megla.

Také letos běhal již týden od známého k známému a sbíral peníze, sháněl to a ono, krčil tajuplně rameny, když se hovořilo o tom, kdo již přislíbil účast na slavnosti.

K doktorovi Hrastovi zašel dva dni před svátkem.

Ten byl v obvyklé své náladě, jako býval vždy po podobných vnitřních bouřích.

Od onoho večera nebyl ještě v blízkosti Medenova hospodářství. Do Drenova však rovněž nešel.

Dopoledne se sám sobě vždy vysmál, odpoledne při silném teranu*) napadaly ho dobrodružné myšlenky, a byl by se jim zcela jistě poddal a vyběhl nahoru do háječku, kdyby se již zatím bylo setmělo.

Ale do setmění zbývalo obyčejně ještě několik hodin a suchá právnícká akta, jež odpoledne studoval, udusila v něm všechnu romantiku. A když nadešel konečně večer, tu místo v pravo, směrem k háječku, dal se pravidelně v levo do — hostince.

Megla tedy poctil ho svou návštěvou dva dny před svatojanským večerem.

„Letos to bude nádherné, pane doktore!“ začal neúnavný pořadatel. „Všechno se sčastní, celá Borje se širokým okolím! Rakety jsou prvotřídní, zaplatil jsem zlatku za jednu!“

Hrasta dotklo se nepříjemně, když se Megla zmínil o okolí.

Vzpomněl si na rodinu Boléových a Elsu, kterou již tak dlouho nenavštívil, aniž se omluvil.

„Kdo přijde z okolí?“ tázal se po té zvědavě.

„Nu, Medenovi, Boléovi a pak z Predvorje — což to nestačí?“

„Nu, stačí, ale ti přijíždívají každého roku, takže letos nebude slavnost méně krásnější než ostatní léta,“ smál se doktor. Potom zaplatil Meglovi na pivo a víno částku, jež na něho připadala.

„Myslíte?“ tázal se Megla tajuplně.

„Ovšem, vždyť zapomněl jsem na vaše rakety a snad na místě jedné, objednal jste čtyři harmoniky,“ posmíval se Hrast.

„O ne, ne tak! Víte, pane doktore, neřekl jsem to dosud nikomu, ale něco jsem přece ještě zařídil! No, pánové budou mi záviděti! Snad i vy sám!“

*) Kraški teran, červené víno z Krasu.

„Co, u čerta?“ zvolal doktor. Měl jakési tušení.

„Včera jsem byl u Boléových!“

„Aj, aj!“

„A tam jsem zastihl onu překrásnou paní z Medenova hospodářství — —“

„Jakže — Horskou?“ zvolal Hrast a vyskočil ze židle.

„Vidíte, vidíte! Což jsem to neřekl, že i vy mi budete závidět? Jméno jejich znáte déle jak já.“

„Ne, ne, já se jen divím, jaké štěstí jste ve svých nových známostech učinil!“ hovořil doktor, tváře se lhostejně. Ve skutečnosti však chvěla se v něm každá žilka.

„Co pak jste dělal u Boléových?“ ptal se dále a znovu usedl.

„Všechny jsem pozval, také onu krásnou cizinku nu a po delším naléhání — víte přece, jak umím mluvit, když chci — slíbila, že přijde na slavnost s paní Boléovou. Její manžel neprijde.“

„Nu, nu, blahopřeji!“

„Je to však dosud tajemstvím! Svěřil jsem to jen vám, ale prosím, abyste o tom mlčel!“

„Až do té chvíle, až ji vítězně uvedete do našeho středu,“ posmíval se opět Hrast. „Nemějte obav, neprozradím vašeho tajemství. Budu mlčenlivý jako hrob!“

Megla se poroučel.

„Počkejte ještě chvíli!“ zvolal doktor. „Povězte mi, jak se vlastně ta cizinka dostala na Drenovo?“

„Netázal jsem se po tom. Ale to snad víte lépe než já, vždyť jste tam častěji hostem!“

„Nebyl jsem již dlouho nahoře.“

„Ach tak! Já také jezdívám raději jinam,“ smál se adjunkt.

„Snad kolem Medenova hospodářství,“ smál se

uštěpačně doktor. Nadutost tohoto hejska se mu protivila.

Megla sebevědomě mžoural očima.

„Nebudeme se o to přítí, pane doktore, nebudete mi v mých vycházkách přece na překážku. Tedy na shledanou!“

Přirazil za sebou prudce dvěře.

Doktor pohlížel za ním pohrdlivě. Za chvíli vstal a rychlými kroky přecházel pokojem.

Jméno Katynky Horské a vědomí, že již co nejdříve stanou si opět tváří v tvář — to vše ho znovu rozčililo.

Ten tam byl klid, to tam sarkastické kontrolování sama sebe, kdy posmíval se svým vlastním pošetilostem a slabostem!

„Uvidím ji, uvidím!“ šeptal a mnul si ruce. „Jaké však bude toto naše shledání? Co asi řekne? Ach, nic, nic, budeme si představeni jako lidé navzájem zcela cizí! Změní barvu v lících? A — Elsa? Bude při tom! Eh, co! Vždyť mi není již sedmnáct let!“

Již jednou k sobě takto hovořil, ale tehdy bylo to v případě zcela opačném.

Přistoupil k oknu a tiskl rozpálené čelo k chladivému sklu. Za oknem však byla plná vása květin, jež sem postavila pozorná bytná.

Jejich vůně neměla však té moci a síly, jako tehdy vůně dvou fialek! Vše bylo obyčejné, každodenní, bez ohně!

Jen zde, v jeho hlavě, v jeho prsou pářil a bořel oheň!

Ze snění vyrušilo ho zvonění poledne.

„Hloupost, strašlivá hloupost,“ zasykl a pokrčil rameny, jako by s nich chtěl něco setřásti.

Jeho tvář byla neobvykle vážná.

Když však několik minut po té stanul před ho-

stincem, kde obědval, byl opět bývalým doktorem Hrastem.

XII.

„Jsem zvědava, jak se vám zalíbí naše svatojánská slavnost,“ pravila pani Boleová k dámě, sedící s ní v povoze, když odpoledne vyjížděly z Medenova hospodářství.

Pani Boléová si přijela pro svého hosta.

Naproti nim seděla vychovatelka se starší dce-ruškou Boléových.

Pan Bolé sám řídil koně. Jemu po boku seděl lokaj.

Musili jeti nejdříve k úpatí pahorků, kde měly býti zapáleny svatojánské ohně, neboť cesta pěšky by byla dámy unavila.

Obyvatelé Borje měli mnohem blíže.

„Něco podobného jsem snad dosud nespatriila,“ odpovíděla paní Katynka Horská, neboť ona to byla, která seděla po boku paní Boléové.

Byla elegantně, ale tmavě oděná. Temný oblek jí dobře slušel.

Elsa pozorně si ji prohlížela, nebylo však možno seznati, jaký dojem na ni cizinka učinila.

„Nesmíte očekávati nic zvláštního. Také společnost, smím-li se tak vyjádřiti, není zvláště vybraná, ale jistě, že mnohé vás bude zajímati.“

„Je mi líto, že mému muži nemožno jeti na slavnost. Zdejší vzduch mu však velmi svědčí a může ho za několik měsíců zčesa uzdraviti, půjde-li to jako dosud,“ hovořila paní Horská starostlivě a upřímně.

„Dej to Bůh,“ dodala paní Boléová.

„Tedy se zde sejde veliká společnost,“ tázala se znovu paní Horská.

„Sama se brzy přesvědčíte. Nechceme vám předem mnoho vykládati, abyste nebyla zklamána.“

„Smějete se, slečno?“ obrátila se paní Horská k slečně Else, která skutečně nemohla se zdržeti lehkého úsměvu.

„Ach, vzpoměla jsem si jen, jak mi bylo, když jsem poprvé navštívila zdejší „Čitalnici“. Pamatujete se ještě, milostivá paní, jak mně všichni chtěli učití slovinsky?“

„To chtí dnes ještě, myslím,“ prohodila paní Boléová poněkud štiplavě. „A také myslím, že se dosud učíte z mluvnice doktora Hrasta.“

„Ovšem,“ odpověděla vychovatelka nevinně a vesele, aniž pohnula brvou. „On byl jediný, který měl mluvnici.“

Ani paní Boléová, ani slečna Elsa nezapomínaly, že Katynka se při posledních slovech zachvěla.

Lehounká červeň hnala se jí do tváří, po té však zbledla jako obyčejně.

„Je snad vaším zvláštním ctitelem?“ tázala se již zcela klidně Elsy.

„To nesmím a nemohu tvrditi, neboť nyní nebyl již více než čtrnáct dní na Drenovu,“ smála se slečna Elsa.

Obě, Katynka i paní Boléová ji pozorně sledovaly, ale její tvář nejevila nejmenších rozpaků.

„Doktor Hrast je advokátem v Borje a naším starým přítelem. Je to velmi vzdělaný a zdvořilý mladý muž,“ vysvětlovala Katynce paní Boléová.

Katynka stiskla rty, ale neodpověděla.

Teprve po chvíli pronesla:

„Je zde nádherná krajina a dnes je skvostný večer.“

„A zde jsme již také pod vrchem,“ zvolal Bolé

a bičem ukázal na vrch, pod kterým za chvíli koně zastavil.

Hodil otěže lokajovi a pomáhal dámám z vozu.

Potom všichni stoupali po svahu, ne příliš příkrém, odkud již z dále ozýval se šum a hluk.

Nahoře na kopci byla už společnost v nejlepší náladě. Zpěvácký sbor, složený z několika učitelů a písarů, s obecním tajemníkem Korénem z Borje v čele, seděl kolem sudu piva, zpíval neúnavně a pil právě tak obětavě.

Megla nebyl mezi nimi, poněvadž byl vrchním pořadatelem slavnosti a bylo ho všude viděti, zejména mezi dámami.

Nedaleko od zpěváků seděl na prkně, podepřeném dvěma balvany, soudce Majaron a pochvaloval si skopovou pečení, tvrdě, že není nad ni.

Vedle soudce jednak seděli, jednak stáli lékárník, soudní adjunkt a několik jiných hodnostářů z Borje.

Paní seděly pohromadě ve velkém kruhu a nedaleko nich tísnila se ostatní mládež: slečny a mladí pánové, zvláště pánové z těch kruhů, z nichž byli i zpěváci.

Za nimi na skalkách seděli hudebníci, totiž dva mužové. Jeden s harmonikou, druhý se špatnými houslemi.

Podle zvuků, které na svých nástrojích vyluzovali, mládež tančila.

Jídla a pití bylo s dostatek. Každý si bral z buffetu co chtěl.

Buffet představovala široká deska, hrubě o-hoblovaná a opřená o dva balvany.

Asi na vzdálenost padesáti kroků hořel veliký oheň, na němž se pekli skopci.

Vedle ohně vypínala se ještě obrovská hranice, připravená k zapálení až se setmí.

Tam vypalovali selští synkové bez přestání rány z hmoždířů, až se to daleko široko v okolních skalách rozléhalo.

Hrast byl zde rovněž, ale neseděl ve společnosti, nýbrž stál po celou dobu stranou a hovořil s okresním hejtmanem a jeho paní, kteří se drželi vždy stranou společnosti.

Nebyla jim totiž každá společnost po chuti. Čekali-li však dnes, že doktor bude zvláště zábavným, pak se velmi zmýlili, neboť mladý muž byl velmi skoupý na slovo a kromě toho jaksi roztržitý, takže dával stále odchylné odpovědi.

Bez ustání pohlížel dolů do údolí, odkud vlnula se stezka vzhůru. Všichni, kdož odtamtud přicházeli, musili zde kolem, kde stál Hrast a paní okresní hejtman.

Přes tuto okolnost propásl přece doktor Hrast onen okamžik, když rodina Boléových vystupovala vzhůru.

Hovořil právě velmi živě s paní soudcovou, která před chvílí k nim přistoupila.

„Ach, pohleďte, pane doktore! Bolé objevil opět novou krásku! To je skutečný Don Juan! A aby při tom nebyl také hned Megla!“ pravil okresní hejtman a upozornil na blížící se nové účastníky slavnosti.

Doktor se rychle obrátil. Srdce mu bušilo. Kdyby ho byl někdo pozoroval, byl by musil předstíratí ochuravění, jak byla jeho tvář zsinalá!

Záhy se však vzchopil a klidně, jak jen mohl, pronesl:

„Snad některá příbuzná?“

„To je nemožné! Až dosud jsme o žádné ani neslyšeli! Jen trpělivost, však se to brzy dozvíme!“

Bolé nabídl paní Horské rámě a pokročil s ní vpřed.

Oči všech přítomných byly zvědavě upřeny na krásnou neznámou. Někteří jí už znali.

Megla kráčel vedle a horlivě vykládal, jak je výborná skopová pečeně, upravená na rožni a že jen velmi lituje, že nemůže nabídnouti, ježto je již do drobečka snědena. Ale ohňostroj bude dostačnou náhradou!

Katynka neposlouchala příliš pozorně, co Megla hovoří. Oddychovala těžce a Bolé, který se domníval, že cesta byla jí příliš příkrou, chtěl nějakou chvíli odpočinouti.

Ale Katynka sama přinutila ho k další chůzi a za chvíli stanuli před okresním hejtmanem.

Hrast uchýlil se poněkud do pozadí, takže ho paní Horská dosud nezahlédla, ačkoliv stále, třeba velmi nenápadně, rozhlížela se kolem sebe.

Představování bylo krátké. Přišel na řadu i Hrast. Jeho tvář byla červená jako vařený rak.

„Zde starý můj přítel, doktor Hrast, advokát v Borje,“ představoval Bolé a obraceje se k doktorovi, dodal: „Paní Horská.“

„Ach, pan doktor Hrast,“ zahovořila Katynka lahodným hlasem a lehoučký úsměv zvlínil její krásné rty. „Nejste snad oním doktorem Hrastem, který byl před několika lety koncipientem u mého strýce, advokáta ve Vídni?“

Doktor byl by málem vzkřikl: „Ano jsem jím!“ v pravý čas si však vzpomněl, jak hloupá a neobratná by byla taková odpověď. Kromě toho byl pan doktor také lstivým ptáčkem!

„Ach,“ zvolal rovněž překvapen, „milostivá snad je onou lečnou Katynkou . . .“

„Nyní ovšem již nikoliv slečnou! Ale jednou jsem jí byla!“ hovořila paní Horská s úsměvem a podávala Hrastovi svou bílou ruku.

Jejich ruce se dotkly — její téměř ledově chlad-

ná, jeho horečnatě rozpálená! Dotkly se, ale nestiskly!

Nevěděl, co se s ním děje, co Katynka zamýšlí. Ten zvuk jejího hlasu, její lehkomyšlná veselost a nyní ta ledová ručka! Co to vše znamená?

Byl však již uprostřed proudu a musil plavati — ale nikoliv ku břehu, kde stojí vrby a podávají mu pomocné větve, ne, ne. Musel plavati dále, do proudu, dále, jen dále.

Kam — to sám nevěděl. Dál se hnáti — jen dále, jen dále a stále na povrchu — třeba uprostřed hučících vln!

Bolé vedl paní Horskou do středu společnosti, kde seděly i ostatní dámy.

Hrast kráčel mimoděk za nimi. Neučinil však ani deset kroků, když ho zadržela paní Boléová.

„Ach, pane doktore, vy jste ještě mezi živými?“

Pronesla tato slova s poněkud zlým úsměvem. Za ní stála Elsa a ovívala si lhostejně tvář.

Hrast snažil se býti roztomilým. Omlouval se pilnou prací a nabídl paní Boléové rámě.

Elsa zavolala na své svěřenky.

„Vy znáte paní Horskou?“ tázala se paní Boléová zvědavě.

„Viděl jsem ji v rodině svého někdejšího chefa. Ani bych ji byl nepoznal, kdybych ji byl potkal,“ lhal doktor.

„Jak zvláštní! Máte přece dobrou paměť pro krásné ženy, lepší, než kdokoliv jiný!“ žertovala paní Boléová.

„Tehdy nebyla tak krásnou,“ odvětil rychle, ale hned se opravil: „Nu, krásnou — krásnou? To není ten pravý výraz — a pak posuzovati ženskou krásu není tak snadné!“

„To znamená, že vy nazýváte krásnou onu ženu, která působí na vaše srdce — a — ha, ha, ha, což

se opravdu domníváte, že v tomto směru čekáme od vás objektivního úsudku! Váš dřívější výrok je proto důležitý a mnohovýznamný, že jste mu upřel jakoukoliv objektivnost!“

„Milostivá, z vás by byl výborný advokát!“

„A vy byste byl můj politováníhodný odpůrce!“

„Nevadí! Každý by mi záviděl! Dovolte však, kde si zvolíte místo?“

„Více stranou, vždyť znáte již naše zvyky!“

Odbočili a za chvíli přišel za nimi Bolé se svou průvodkyní.

Teprve nyní promluvil Hrast několik slov se slečnou Elsou. Stála poněkud opodál a dívala se na veselou společnost.

„Takové slavnosti jste jistě dosud neviděla?“ tázal se jí doktor.

Bylo mu velmi příjemné, hovořiti se slečnou, neboť byl na rozpacích, jak by mohl navázati rozmluvu s paní Horskou. Takto doufal dospěti k tomu nepřímě.

„Neviděla, neviděla,“ odpověděla Elsa. „Škoda jen, že jsme přišli již pozdě na pečení!“

„Máte pravdu,“ přisvědčoval Bolé. „Poesie a při tom prázdný žaludek, špatně se k sobě hodí!“

„Ach, tak jsem si to nemyslila,“ smála se Elsa.

„Však by vám byla dobře chutnala! Pane Megla, vy nás ale zcela zanedbáváte! Dámy mají hlad, my žízeň — a vy — vy jste přece vrchní pořadatel celé slavnosti!“

„Promiňte, ale všechna starost padá jen na mne, ostatní členové zábavního výboru jen piji a zpívají! Ale hned dostanete vše!“

Rychle odběhl.

„Hleďte, milostivá, takhle se musí člověk u nás vždy ozvati!“ prohodil Bolé se smíchem k paní Horské.

„Jak pozoruji, má celá slavnost jakýsi rodinný ráz,“ odpověděla Katynka.

„Oh, ano, ano! Máte pravdu. Blahopřeji k vašemu bystrozraku. Velmi důvěrná je, jak v dobrém, tak ve špatném smyslu slova — tak musí u nás býti vše. Dnes budou metány i kozelce. Paní finančního dozorce vypije o sklenku více, okresní hejtmanství nebo vlastně pan okresní hejtman a jeho milostivá paní budou nad tím krčiti nos — ale ráno bude celá Borje plna chvály, jaká to byla nádherná, elegantní slavnost!“

Bolé ukončil své zlomyslné poznámky hlasitým smíchem.

Paní Horská na něho udiveně pohlédla a jeho choť pak nevěděla, má-li se zlobiti nebo smáti.

Posléze vyčítavě napomenula: „Ale, můj milý!“

„Paní Horská mi toho nesmí zazlívati! Je nutno, aby poznala naše zvyky. Tak je tomu a nejinak — a poctivě řečeno, já sám se velmi dobře bavím při těchto příležitostech. Doktore, my dva si ještě dnes zatančíme, že ano?“

Doktor s Elsou se přiblížili.

„To bude pěkné divadlo,“ mínila paní Boléová.

V té chvíli přispěchal Megla s dvěma muži. Přinášeli studené pokrmy a pivo.

Ku společnosti přidal se také okresní hejtman s chotí a rodina soudoova.

Meden chtěl usednouti k slečně Else, ale Megla vzal ji k tanci.

Uchýlil se tedy k paní Boléové. Této příležitosti využil Hrast a přistoupil k paní Horské.

„Kde dlí nyní rodina pana strýce?“ tázal se chladně.

„Stále ještě ve Vídni,“ odpověděla stejným způsobem, a pohrávala si s rukavičkama.

„Tak dlouho jsem o nich neslyšel!“

„Já rovněž tak. Od té doby, co jsem doprovázela svého ubohého chotě na jih, nedostala jsem od nich zprávy.“

Ubohý chof! Tato slova urazila Hrasta. Bylo nyní na místě, aby se o něm informoval, jak mu zde svědčí, je-li mu lépe a podobně. Ale doktor nemohl tak učiniti.

„Jste již dlouho z domova?“

„Od začátku zimy a nyní nadchází opět zvolna podzim.“

Rozmluva uvázla.

„A vy — vy jste již dlouho v tomto kraji?“ tázala se posléze paní Horská.

Při tom poprvé pozvedla k němu oči, takže se jejich pohledy setkaly.

„Půl druhého roku.“

„Ale kde! Ne celý rok!“ vmísil se Bolé do hovoru.

„Prosím tě, přemýšlej trochu! Před Novým rokem jsem se zde usídlil a sice již loňského roku, nikoliv teprve letos!“

„Ano, ano, máš pravdu! Léta ubíhají — „Mladosti leta k malému ste minule —“ dodal s pathosem a obrátil se opět k okresnímu hejtmanovi.

„Jak se zde dlouho zdržíte?“ pokračoval Hrasta v duchaplném rozhovoru.

Zlobil se sám na sebe, neboť cítil, že je nemožným, jako zelený mladíček.

„Nevím dosud. Kdyby se ochladilo, vrátili bychom se do Gorice.“

„Lituji vás.“

Pohlédla na něho překvapeně a s údivem.

„Ano — ano —“ chytal slova, „poněvadž — protože je zde ta nemoc!“

Sklopila oči k zemi, ale neodpověděla.

„Jaká je to nemoc?“

Tázal se tiše, takže jeho dotaz byl spíše vydechnut než vysloven.

„Lékaři říkají, že jeho stav je beznadějný.“

Také Katynka mluvila šeptem, hlasem stísněným a její tvář byla ještě bělejší, než obvykle.

Nepozvedla oči a rty její byly křečovitě sevřeny.

Zatím přivedl Megla slečnu Elsu z kola.

Ctverylka, která se již zdála býti nekonečnou, dospěla přece ke konci.

Všichni tančící byli rozpálení a unavení.

„Otočte si šálu kolem krku, abyste se nenachlídila,“ radila paní Boléová Else.

„Kje so časi, kje so dnovi, ko smo Slave mi sinovi*) — takto tančili?“ deklamoval Bolé.

„Chtěl jste ještě tančiti?“ připomínala Elsa.

„Ano, poněvadž jsem doufal, že najdu stoupence. Ale přítel Megla se ani nehne a doktor, ah — ti doktor, ti jeziční doktor!“

Všichni pohlédli nyní na Hrasta, jež nazval Bolé v citátu mnohomluvným.

„Co je?“ tázal se doktor, jako by byl procitl z těžkého sna.

„Jdi tančiti, příteli!“

„S kým pak?“

„Oh, ty vtělená roztržitosti! Paní a dívek je tu bohatý výběr a ty se ještě tážeš: S kým pak? Promiňte, milostivá. Probudila jste v něm jistě vzpomínka na léta, ztrávená ve Vídni, že je ten hoch tak roztržitý! Ó, to já znám!“

Kolem rozprostřelo se již takové šero, že nikdo nepostřehl ruměnce, kterým se po Boléových slovech zarděla tvář paní Horské.

*) Kde jsou doby, kde jsou ty dny, kdy jsme „Slávy, synové — — —“.

Doktor se však již zatím sebral a rychle pro-
nesl:

„Pravdu máš! Vzpomínal jsem na ona léta.
Krásná byla, krásnější snad než —“

Nedopověděl, neboť spatřil před sebou Elsu,
která po celou tu dobu nespustila s něho očí.

„Oho! Ty jsi sentimentální! To je podezřelé,“
smál se Bolé.

„Nu, co na tom!“ ozval se z povzdálí soudce
Majaron, který si právě zapaloval svou zamilova-
nou dýmku. „Já to také říkám, že to bylo dříve
hezčí než dnes. Pivo bylo lacinější, zajíců bylo,
jako — —“

„Ano, ano, pane soudce, ale doktor nehovoří
o starých časech, nýbrž o letech, ztrávených ve
Vídni! Tenkrát sice také pil pivo, ale nestrílel za-
jíce!“ odpověděl Bolé a hlasitě se smál.

Všeobecný smích ještě nedozněl, když z místa,
kde dříve vypalovány byly rány z hmoždíře, vy-
létla třpytná raketa.

„Ach, ohňostroj! Nádherné, znamenité!“ volali
někteří a všichni vstali, aby se z lesíka dostali na
volné prostranství.

Elsa halila se zvolna do dlouhého šálu a se
strany pozorovala doktora, co teď učiní.

Očekávala, že se k ní přidruží, neboť jí celou
tu dobu velmi zanedbával.

Hrast však váhal. Pomáhal nyní zahaliti paní
Horskou do šálu.

Bolé hovořil s okresním hejtmanem a zapomněl
na cizinku.

Za to Meden byl pozorný. Stanul před Elsou
a nabídl jí rámě.

Nemohla odřici. Když však vycházeli z pod
stromů, ohlédla se a viděla Hrasta, který dopro-
vázal paní Horskou.

Vyšli z lesíka a všichni stanuli, aby se dívali na ohňostroj. Každá raketa, každé bengálské světlo provázeno bylo bouřlivým výkřikem radosti.

Zvláště Korén, který byl již trochu v náladě, křičel bez přestání: „Živio!“ a s ním celý zpěvácký sbor.

Za křiku a volání zapálili také velikou hranici, dnešní „křeš“^(*)). Vysoko plápolající oheň osvětlil brzy celé okolí.

Do toho zahřměly ještě rány z hmoždířů, zaklaly housle a zavřeštěla harmonika.

Doktor s paní Horskou vzdálili se poněkud od tlačícího se množství a při tom ztratili Boléovy.

Doktorovi nezáleželo však, aby je vyhledal. Zůstal státi na vrcholu kopce s Katynkou po boku.

Oba pohlíželi na obrovské plameny hranice, která právě pod nimi planula.

Rudý přísvit zabarvil do růžova bledé líce mladé ženy.

Když Hrast na ni se strany pohlédl, byl by skorem uvěřil, že po jeho boku stojí táž Katynka, jako kdysi, a ne choť jiného, jak tomu ve skutečnosti bylo!

Znovu zmocnil se ho pocit, že pluje dravým proudem: jen dále, ku předu, ku předu! Povyk, křik kolem něho, plápolající oheň a ustavičné hrmění hmoždířů již samo o sobě působilo vzrušivě, i kdyby neměl po boku tak krásné paní, jako byla paní Horská!

„Nikdy nebyl bych si pomyslíl, že se s vámi takto ještě někdy sejdu,“ vzchopil se pojednou Hrast, jako by si byl umínil: „Jen odvahu!“

Katynka na něho pohlédla.

Byli zde sami, na dvacet kroků kolem nich nekdo nestál.

^(*) Svatojanský oheň.

A ten její pohled! Nebyl to odlesk svatojánského ohně, který zaplanul nyní v jejích zřítelnicích! Ne, ne, to byl jakýsi tajuplný plamen, ne však jasný, zářivý, ale temný, a přece jen žehl!

Hrastovi mrazil ten pohled krev v žilách. Stál jako zkamenělý, s hlavou skloněnou.

„Také já ne,“ pronesla posléze chladně.

„Také vy ne,“ opakoval mechanicky její slova. Zmocnil se ho pocit, jako by tonul.

Za chvíli opakoval znovu temným hlasem:

„Také vy ne?“

„Proč také?“ tázala se lhostejně. „Neměla jsem rovněž kdy zabývat se vzpomínkami na minulost.“

Při těchto slovech sklonila hlavu k zemi, takže doktor odvážil se znovu na ni pohlédnouti.

„Já však jsem často, často na vás vzpomínal! Věřte mi! Tak sám jsem zde, tak strašlivě sám a tak —“ Chtěl říci „nešťastný,“ ale nepřenesl těchto slov přes rty.

Hovořil vášnivě, ač si byl vědom, že mluví nepravdu.

„Nechte těch vzpomínek, doktore,“ odmítla ho paní Horská. „Třeba není přítomnost pěkná, ale minulost — ach, pohleďte, pohleďte, jak nádherné osvětlení! Kde však jsou Boléovi?“

„Tam, myslím! Ale vždyť ještě neodcházíme!“

Nehnul se s místa a také Katynka neusilovala odejít.

Obou zmocnilo se sladké, omamné rozechvění.

V jejích vzpomínkách procitly některé šťastné okamžiky první lásky a vědomí, že stojí nyní vedle sebe, je vzrušovalo.

Vše, co se tehdy přihodilo, co dosud nebylo zapomenuto, pojednou zmizelo z jejich mysli, aby neutrávilo jejich tajného štěstí.

Kdo neprožil ve svém životě podobných okamžiků?

Mlčení je však v takovém případě velmi nebezpečné, čím déle trvá, tím více pracuje fantazie!

„Odpustila jsi mi, Katynko?“ zašeptal po chvíli Hrast měkkým hlasem.

Nyní hovořil opravdu z hloubi srdce.

Lehkomyslnost a sobectví jako by byly v této chvíli vyvanuly z jeho duše, a vládla v něm jen vášnivá láska!

Chtěla odtáhnouti ruku, která byla dosud zavěšena v jeho rámě.

Tiskl ji však pevně a opakoval znovu sotva slyšitelně:

„Odpustila jsi mi?“

Dlouho nepozvedla hlavy, konečně však přece tak učinila.

Tvář její byla bílá jako z mramoru a v jejích očích plál opět onen temný, tajuplný oheň.

Nesnažila se již vyprostiti své ruky z pod jeho rámě.

„Proč se ptáte?“

„Poněvadž musím, musím! Poněvadž tě miluji — miluji tě!“

Dosud nikdy nehovořil ze srdce tak upřímného.

Pozbyl téměř smyslů, takže, kdyby byla v tuto chvíli vyslovila přání, aby skočil dolů do té planoucí hranice, byl by tak ihned učinil!

„Odpouštím,“ zašeptala a chvěla se na celém těle.

Ihned se však opanovala a pravila: „Pojďme, pojďme již! Boléovi jistě na nás čekají!“

Nemohl odporovati, nevěděl také, co odpověditi.

Avšak cítil, jak je vzrušena a to ho těšilo více, než ono tiché slůvko odpuštění.

Dovedl ji k Boléovým a všichni sestupovali pak dolů do údolí.

Cesta byla strmá a tam, kde se stáčela do lesa, temná. Hrašt zůstal po boku paní Horské.

Musila se o něho opřít, neboť každou chvíli o-citli se v čiré tmě, neboť nevzali sebou pochodní.

Z dálky, od „kresu“, kde zářila už jen velká hromada oharků, zněla bez přestání píseň „Lahko noč“ a Megla, který se zdržel u ohňostroje, volal nahoře, kde je paní Horská a rodina Boléových.

„Pozdě, pozdě,“ křičel podroušený Korén. „Zů- staň zde a rozviň konečně i svůj nádherný tenor. Celé odpoledne jsi se točil kolem dam, ale nyní tě podvedly! Halo, chlapče, zpívej, zpívej co chceš! Nebo přeješ-li si, zazpíváme ti tvou zamilovanou „Uober d'Alma!“

„Nu, jak chcete,“ rozhodl se posléze Megla, když seznal, že se mu nepodaří hledaných dohoniti.

„Co vás napadá!“ zvolal jeden ze zpěváků.

„Nic německého, německých písní nezpíváme!“

„Proč ne?“ tázal se Megla a když postřehl, že na blízku stojí pan okresní soudce, dodal hlasitěji: „Německé písně jsou právě tak krásné, jako naše! Zazpíváme si německou!“

„Já nezpívám,“ křičel písař doktora Hrašta, který byl nejlepší basista.

„My také ne!“ přizvukovali mu ostatní.

Dva páni učitelové, kteří rovněž, jako prve Megla, zpozorovali pana okresního hejtmana, o- bezřetně ustoupili do pozadí.

„A já nebudu zpívati žádných slovinských písní, ani dnes, ani kdykoliv jindy! křičel Megla. „Vystu- puji z Čitalnice!“

„Vem tě čert!“ zvolal Korén a postavil se před adjunkta. „Což si myslíš, že neseženeme tenora?“

„Nu, pánové, co by na tom sešlo, kdybyste nyní

zaspívali nějakou nevinnou německou písničku?“ tázal se okresní hejtman. „Zaspívám si s vámi!“

„Neznáme žádné,“ odsekl Korén řízně.

„Vždyť jste před chvílí o nějaké hovořili,“ připomínal pan hejtman.

„Tu zná jen Megla.“

„Víte, pane Koréne,“ křičel nyní pan berní adjunkt, „vraťte mi raději mé černé kalhoty, které jsem vám již o Velikonocích zapůjčil!“

„Vy nestydatý člověče! Ze ho čert nevezme — toho klacka!“ horlil Korén.

Megla cítil, že by zde nebylo déle zdrávo, proto rychle odešel za okresním hejtmanem, jemuž se celá situace zdála rovněž povážlivou.

Mezi zpěváky byla ještě chvíli rozeprě a když pak scházeli dolů v menších skupinách, pravil Korén k písáři doktora Hrasta:

„Což jsem ti neřekl, že do toho zase vleze čert! Každého roku se něco přihodilo, nu a letos opět!“

Zatím co se toto nahoře odehrávalo, kráčela společnost Boléových již dole lesem. Horská nebyla zvyklá na podobnou procházku v temnu lesa, kráčela proto pomaleji a velmi opatrně.

Tím se stalo, že se Hrast a mladá paní zpozдили o několik kroků za společností, ačkoliv se Katynka namáhala, aby šla těsně za nimi.

Hovořila o všedních věcech, doktor téměř stále mlčel.

Když odpověděl, činil tak krátce a roztržitě, snad ani sám dobře nevěděl, co mluví.

Vřelo v něm vše a různé city se mísily v jeho duši: radost, rozkoš, bázeň a úzkost.

Nebyl schopen jediné klidné myšlenky.

Docházeli již k okraji lesa, odkud nebylo daleko do údolí, kde čekal Boléův kočár.

Panovala čirá tma. V křoví svítilo nesčíslné množství svatojanských mušek.

Z povzdálí doléhal k nim hlasitý smích Elsin, který patřil jistě vtípům Medenovým.

Hrasta zmocnil se znovu onen pocit, jako před chvílí tam na vrcholku skal.

Jen dále, ku předu, přes rokle a propasti!

Stanul, strhl mocně mladou ženu na svou hrud a dává se unášeti slepou svou vášní, tiskl ústa na její rty.

Vyprostila se z jeho objetí, nebyla však schopna slova.

Běžela jako smyslů zbavena, bez dechu za ostatními.

Kdyby byl mohl pohlédnouti do její tváře, byl by se ulekl, jak se změnila.

Vyšli z lesa, Hrast se však již neodvážil, nabídnouti jí rámě. Sel vedle ní plaše, jako zloděj, dopadený při činu.

A ona?

Ubohá! Tento polibek probudil znovu všechny přebolené již rány, všechna přání a vášně první, žhavé lásky, ba on je zdvojnásobil!

Vždyť dnes nebyla již dívkou, nýbrž ženou!

Ano, ženou a to ženou jiného, jehož nemilovala, jenž však před Bohem i lidmi byl jejím zákonitým manželem!

Při tom pomýšlení pocítila závrť. Přemohla však silnou svou vůlí tolik hořkých chvil. Proto podlehla jen na chvíli mocným citům. V příštím okamžiku byla opět silnou, chladnou a hrdou!

Ku podivu! Ačkoliv se cítila býti uraženou, byl tento cit zatlačen do pozadí city silnějšími, jimiž nemohl se probojovati na ven a cele ji ovládnouti.

Proto také neřekla již ani slovíčka. Mlčky došli k povozu, kde je ostatní již očekávali.

Ach, ty ženy! Odpustí všechno, čeho se my z lásky k nim dopustíme, třeba by to přesahovalo dovolené meze!

Nikdy však nepromine žádná z nich, kdybys propásl příležitost, již ti sama skytá!

„Podá mi na rozloučenou ruku — nebo ne?“ uvažoval doktor cestou až k vozu.

Také jí napadla podobná myšlénka.

Podala mu však přece ruku, ale pohledem se mu vyhýbala.

Pronesla jen tiché, chladné „Dobrou noc“.

V poslední půlhodině doktor téměř zapomněl, že existuje ještě jakási slečna Elsa Müllerová. Ba ani její jasný smích mu jí nepřipomenul.

Proto také zůstal zcela chladným, když vedle něho nyní zazněl veselý její hlas:

„Ach, pane doktore, že vás opět jednou vidím! Vy dnes celý den věšíte hlavu, kdežto pan Meden je ve výborné náladě!“

Hrast se omlouval.

„Hleďte, tyhle krásné květiny natrhal mi pan Meden v lese. Skoda, že si je po tmě nemůžete dobře prohlédnouti, ale vůně vám je prozradí.“

Dala mu přivoněti ke kytičce.

„Neznám jich,“ odpověděl doktor lhostejně.

„Samé cyklamen, vždyť vy je přece milujete?“

Nyní se Hrastovi vyjasnilo. Ve slovech dívčinych zněl nějaký výsměch. To však vycítil jen on sám. Zlobilo ho to.

„Chcete mi jednu dáti?“ tázal se ještě uštěpačněji.

„Ne, ne, není na spěch!“

Slova ta skorem zašeptala, takže ostatní, s nimiž

se právě Meden loučil, nemohli jich zaslechnouti. Pak přistoupila rychle k povozu.

Za chvíli zřinzel vůz ve tmě. Také Meden se vzdálil a Hrast osaměl.

„Hochu, hochu, kam pak jdeš?“ hovořil sám k sobě, ale nenalezl odpovědi na tuto otázku.

Kráčel dále a za chvíli pohroužil se znovu ve ví: myšlenek.

„Ten polibek, ten polibek! Neurazila se, také se nehněvala — miluje mne, miluje, dosud mne miluje! Ach, jen dále, jen ku předu! Co bychom se starali o to, kde je břeh, co mi záleží třeba na celém světě?“

V okně Medenova hospodářství bděla ještě dlouho do noci paní Katynka.

Tvář měla zabořenu do dlaní a hořce plakala. Zalovala na ztracené štěstí? Nebo se snad bála, že nebude mít tolik sil, aby odolala vášni a pokušení?

XIII.

Téměř celé tři neděle po posledních událostech zůstaly poměry naší známé společnosti téměř nezměněny.

Horská pečovala o svého nemocného chotě, jehož choroba se zhoršila.

Po mnoho dní nevyšla Katynka ani z jeho pokoje. Namáhala se úsilovně, aby přemohla vzpomínky, jež jí nyní častěji znepokojovaly a squžily.

V domě Bolléových nepříhodilo se nic nového, toliko Meden docházel tam nyní téměř denně. Také Hrast přišel dvakrát nebo třikrát návštěvou.

Ale nebyla to již slečna vychovatelka, jež ho vybila, nýbrž zcela jiné zájmy ho sem vedly.

Od onoho nádherného svatojánského večera ne-

měl snad minuty klidné, ba dokonce zanedbával svou práci.

Bylo ho viděti stále venku, na procházce a uměl to vždy tak zaříditi, že se ocitl blízko Medenova hospodářství.

Štěstí mu však nepřálo. Čert to vždy nastrojil, že potkal starou Barbu, buď hledala jahody, nebo pásala kozy, nebo vlékla suché větve z lesa právě tudy, kde chodil mladý doktor.

Jednoho večera však — neboť vycházíval nejraději k večeru — potkal neočekávaně Tilleha.

„Ach, pane doktore,“ křičel kovář, „právě chtěl jsem k vám jíti, vy již víte, k vůli tomu procesu!“

„Jaký proces myslíte?“ tázal se Hrast, jemuž již vymizela z paměti poslední jeho rozmluva s kovářem.

„Inu! To já také nevím s kým a proč vedete proces, ale uložil jste mi tehdá — — tam o těch — v hospodářství Medenově — —“

„A — ach, ano, ano!“ Ta věc je již v pořádku. Děkuji vám, Tillehu.“

„No, to jste si pospíšil,“ prohodil kovář s nevolí, neboť doufal, že mu z toho ještě něco kápne.

„Ano, tak to chodí, někdy pomalu, někdy rychleji,“ odpověděl doktor a rychle odcházel.

Téhož večera hovořil kovář se svou Barbou, že viděl doktora. Barba vykládala, že ho potkává velmi často a kde to posledně bylo.

„Obchází — jako nějaký slídič,“ dodávala.

Kovářovi se trochu vyjasnilo.

„Ech, počkej, počkej! Což jsi slepá, ženo? Což tě nenapadne proč ten floutek se zde potlouká? Za kým liška v březnu běhá?“

Pohlížela na něho překvapeně, ba téměř ulekaně.

„Ech, jdi, ty starý blázne!“ odsekla posléze.

„Za kým by tady běhal, tady, kde není v okolí živé duše — vždyť má v Borje děvčat dost!“

„Jak je vidět, porozuměla jsi mi, ač je tvůj rozum hodně krátky. A co tady v hospodářství, he?“ —

Nyní se podařená dvojice brzy shodla a Barba té noci špatně spala, tak si přála mítí již den.

Když se rozbřesklo, nesla tuto novinku za čerstva zároveň s vajíčky na trh do Borje.

Na svých bezúčelných procházkách navštívil Hrast, jak již řečeno, dvakráte nebo třikráte také Boléovy, ovšem rovněž marně.

Sel tam totiž jen proto, poněvadž doufal, že se tam setká s paní Katynkou.

Našel však jen Medena, jehož zajímala jediné slečna Elsa. Jiným dívkám někdy téměř ani neodpověděl.

Bolé si z něho tropil žert, kdežto jeho paní nebylo to příliš vhod, nechtěla však Medena urazit a čekala proto klidně, jak se věci dále vyvinou.

Že slečna Elsa již Hrasta nezajímá, to věděla. Byla by musela býti slepou, aby nepostřehla změnu, jež se s ním udála — ale příčina byla jí dosud neznámá.

Ženská zvědavost byla by ji málem přiměla k tomu, že by se byla otázala přímo slečny Elsy. Přec se však ještě přemohla.

Jednoho odpoledne přijel Meden na Drenovo ve svém nejkrásnějším povoze. Byl velmi elegantně oblečen: frak, bílá kravata, cylindr, glacé rokavice, všechno bylo nové. Do knoflíkové dírky zatknul si překrásný karafiát.

Takto vyšňořen kráčel zvolna po schodech do Boléova soukromého pokoje, kde věděl, že v tuto dobu ho jistě najde.

Bolé překvapen vstal a hleděl na přítele, který se k němu blížil nějak slavnostními kroky.

„Ha, ha, ha, co to děláš? Buď je to masopustní maškaráda, neb jdeš na námluvy. Nic jiného by tě do fraku jistě nedostalo!“ smál se Bolé.

„Uhodl jsi, milý příteli, jako vždy!“ hovořil Meden a ohlédl se kolem sebe, kam by měl položit cylindr.

Byl poněkud v rozpacích, ale pokoušel se hrdinsky o přátelský úsměv.

„Co jsem uhodl? Že jdeš na námluvy?“

„Ano.“

„O, ty roztomilý hochu! A kde je tvá vyvolená, šťastná nevěsta?“

„Nemám ji dosud, proto přicházím k tobě.“

„Jak — ke mně? Ha, ha, ha — znamenité! Snad nechceš jednu z mých dcerušek? Dám hned své svolení, jenže dosud nedorostly. O, ty můj zlatý ženichu — vzpomněl sis trochu pozdě! Jde ti již na čtyřicátý rok —“

„Nežertuj,“ vzdychl Meden a utřel si pot s čela červeným, hedvábným kapesníkem.

„Tedy je to trpká pravda?“

„Ano, pravda! Musíš mi pomoci!“

„Já — pomoci? Ach — ach!“ odpověděl Bolé s povzdechem, a počal tušiti, kam Meden míří.

„Musíš, jsi-li mi skutečně přátelsky nakloněn!“

„Příteli, nyní tě však žádám, abys mluvil poněkud jasněji a zřetelněji, neboť dosud ti nerozumím.“

„Ach, ty to víš!“

„Pro boha, jak bych to mohl vědět?“

„Elsa!“

„A-a-a-a-ach!“

Bolé úmyslně více neřekl a těšil se z rozpaků Medenových.

Konečně přece promluvil.

„Pověz mi, příteli, mluvil jsi takto také tehdy, kdy jsi se ptal jí?“ tázal se poněkud uštěpačně.

Meden přestal si stíratí pot na čele a pohlížel udiveně na přítele.

„Já jsem s ní dosud o tom nemluvil!“

„Ha, ha, ha, výborně! Ty tedy chceš, abych mluvil já za tebe? Pěknou úlohu jsi mi přiřknul! Tírer les marrons du feu!*) Kolik procent za to dostanu? Ta věc nepůjde tak z lehka, jak si ve své mladické zamilovanosti představuješ.“

„Nezapomeň na Hrasta!“

„Nebojím se ho!“

„Tím lépe pro tebe. Teď však pověz co a jak!“

„Přicházím tě poprositi, abys promluvil s Elsou, zda by byla ochotna státi se mou chotí,“ hovořil Meden zajíkávě a chopil se znovu kapesníku.

„To se může státi. Počkej chvíli,“ odpověděl Bolé a přistoupil ku stěně, kde byl zvonek.

„Ne, ne, ne!“ křičel Meden, ne, v mé přítomnosti rozhodně ne! Odcházím!“

„Ty jsi opravdu vzor hrdinského milovníka! Pomysli přece, že by bylo nejlépe, kdyby zvěděla všechno hned. Nesmíme jí dopřáti dlouhého času k poradám a přemýšlení! To by nic nepomohlo! Tedy já zazvoním!“

„Ach,“ vzdychl jen Meden a usedl na židli v koutě.

„Příteli, ještě něco uvaž, dříve než zazvoním a než-li promluví s Elsou: Má to děvče nějaké věno?“

Bolé byl zlomyslný. Znal slabosti Medenovy a věděl, že jeho slabou stránkou je prospěchářství.

„Netázal jsem se po tom,“ odpověděl Meden.

*) Tahatí kaštiny z ohně.

„Není přece nesnadno se toho domyslit. Byla by vychovatelkou, kdyby byla majetnou?“

„I, snad toho nechce přiznati!“

Meden pohlížel směrem k oknu a nervosně přejížděl rukama kolena.

„Mně je to jedno, má-li věno nebo ne. Má-li nějaké, tím lépe!“ pronesl posléze.

Bolé se sarkasticky usmál a stiskl zvonek.

Děvčeti, jež se za chvíli objevilo, nařídil, aby zavolalo slečnu vychovatelku.

Za chvíli vstoupila Elsa.

Stanula překvapeně u dveří, když spatřila Medena tak slavnostně oděného.

„Přejete si?“ otázala se Bolého.

„Prosím, posaďte se. Musíme si pohovořiti o něčem velmi důležitém.“

„Jsem zvědava.“

Bolé uznal, že tato chvíle je vážná a změnil proto tón hlasu.

„Promiňte,“ počal vážně, „snad se vám bude zdáti nevhodným, že se do této věci pletu, ale přátelství toho vyžaduje, že jsem převzal tuto úlohu na sebe. Prosím vás jménem svého přítele Medena o vaši ruku.“

Slečna se zarděla. Za chvíli však měla její líc obvyklou svou barvu. Nebyla ani červená ani bledá.

„Proč neučiní toho pan Meden sám?“ tázala se a sklopila zrak.

„Poněvadž se mu zdá, že je vhodnější, učiniti tak tímto způsobem.“

Nastala krátká chvíle mlčení.

Konečně Elsa tiše odpověděla:

„Velmi jste mne překvapil, přišlo to tak neočekávaně, náhle — —“

Bolé pokynul Medenovi, ten se zvolna zvedl a přistoupil k Else.

„Což jste nevěděla, že že...“ dále nemohl, ale chopil se ruky dívčiny a tiskl ji ve své.

Neodtáhla ruku, obrátila se však k Boléovi a pravila:

„Prosím o malou lhůtu. Vše to přišlo příliš rychle — do zítřka rána, nebo do pozítřka — —“

„Ovšem, jak si přejete, jen ne příliš dlouho!“ svoloval Bolé.

„Ovšem,“ dodal Meden a počal si svlékati rukavičku.

Opět chvíle mlčení, pak se Elsa uklonila a odešla.

Ani Bolé ani Meden ji nezadržovali.

„Buď rád, bratříčku,“ zvolal Bolé po jejím odchodu, „nyní jsi již v sedle! Ale počkej, teď řeknu Hrastovi, aby podal na tebe žalobu! Odvedeš mi vychovatelku z domu a kde já opět takové najdu?“

„Což rozmyslí-li si vše ještě?“

„Příteli, rozmyslí-li si to, pak ti budu blahopřáti k tvému štěstí. Nerozmyslí-li si to, pak budeš míti, co jsi sám chtěl. Jsi se mnou spokojen.“

Meden však ve skutečnosti spokojen nebyl.

Když o chvíli později seděl ve svém povoze, bylo mu, jako by ho cosi tísnilo a to na tom místě, kde se domníval, že má srdce.

Bylo to někde mezi srdcem a žaludkem. V náladě velmi špatné, vzkřikl na kočího:

„Jeď, jeď a popožen konečně jednou ty prokleté herky!“

Téhož dne odpoledne přišel Hrast na Drenovo a náhoda tomu chtěla, že Bolé odejel krátce před tím s paní.

Odvezli i starší dcerušku, takže doma zůstala jen slečna Elsa s mladším děvčátkem.

Dítě nejraději dlelo na poli, kde pracovaly dě-

večky. Poněvadž pole bylo blízko zámecké zahrady, nebránila mu v tom slečna vychovatelka.

Sama zůstala v zahradě, kde jí také doktor vyhledal.

Seděla pod stinným platanem. Před ní na stolku odpočívala začatá ruční práce a vedle ní ležela otevřená kniha.

Elsa zírala zamyšleně před sebe.

Doktora spatřila teprve tehdy, když stanul těsně před ní a pozdravil ji.

Ulekla se téměř, ihned však s lehkým úsměvem nabídla mu místo.

„Špatnou dobu jste si vybral, pane doktore, Nikdo není doma a není ani naděje, že by se panstvo brzy vrátilo!“

„Tím lépe, slečno,“ pronesl doktor téměř strojeně. „Tím déle budu se těšiti vaší společností, dopřejete-li mi jí.“

„Jste velmi laskav,“ odpověděla Elsa, ironicky se usmívajíc.

Nevšímal si toho, chopil se knihy, která ležela na stole pootvřená.

„Ach,“ pronesl táhle, „kterak můžete jen cosi podobného čísti!“

„Proč?“

„Proč? Proto, že tyto romány jsou tak hloupě vymyšleny a napsány — pro boha, nemohu vám to ani najednou říci — ale to je jisto, že za nějakých deset, dvacet let nebude nikdo už čísti Marlittku.“

„Hovoříte jako největší nepřítel této spisovatelky?“

„Ne, ne, žert stranou, slečno, takto musí souditi každý! Uvažte jen, jací jsou hrdinové a hrdinky těchto románů! Všechny hrdinky mají rusé vlasy a hrdinové měří průměrně od hlavy k patě dva metry. Když ani to ne, pak jsou zcela jistě chromí!

Všechny intriky odehrávají se v tajemných chodbách, skrytých zásuvkách starých psacích stolků, nebo s pomocí nadpozemské moci!“

Elsa chopila se opět ruční práce a klidně naslouchala.

„Jste přísným realistou,“ pronesla lhostejně, když doktor umkl.

„Ach, to snad přece ne!“ odmlouval doktor. „Ale člověk přece musí vždy bráti v úvahu skutečný život!“

Několik okamžiků mlčeli.

„Povězte mi,“ počal znovu Hrast, „což se vám opravdu líbí ony nucené milostné scény, při nichž jako olovo v ohni taví se hrdost, nenávisť nebo pýcha?“

„Ha, ha, dnes jste opravdu znamenitý!“

„Proč mi neodpovídáte?“

„Snad, že sama tak smýšlím. Víte přece — že láska v knihách, v románech nebo láska v životě není jedno a totéž.“

Doktor pohlédl na ni překvapeně.

Nevěděl, kam dívka míří, zmocnil se ho však pocit, že mu zde cosi hrozí.

Vstal a setřásl hůlkou jasmínové květy s blízkého keře.

„Vy nevíte, co je to láska,“ prohodil hrdinsky, ale nepohlédl na Elsu.

„A vy, pane doktore?“ tázala se ho svým melodickým hlasem.

Hrastovi zněl její hlas tak svůdně, že se hned obrátil k dívce.

Nezvedla však oči od své práce.

„Já, já — oh, já vím, co je to láska!“ odpověděl a znovu strásal hůlkou jasmínové květy.

„A také asi lehce zapomínáte,“ tázala se znovu, ale opět na něho nepohlédla.

Pohrdavý úsměv mihl se po jeho líci.

„Chcete mi snad vyčítati...?“

Temná červeň zbarvila její tvář, když nyní vstala a opřela se rukou o stolec.

„Děkuji vám, doktore,“ zahovořila a v jejích očích se cosi zablesklo, jak skrytá zloba, která mimoděk drala se na venek. „Děkuji, že jste se mi ukázal v pravém světle, děkuji za vaši upřímnost! Ale, abyste se nedomníval, že jsme si zůstali cosi dlužni, musím vám říci, že jsem nadarmo s odpovědí neotálela. Vy již víte, s kterou odpovědí! Myslila jsem, že časem si zvyknu — neboť o lásce, doktore, o opravdové lásce — nebylo zde ani potuchy!“

Uražená sebeláska — ta bolí často více, mnohem více, než kterákoliv jiná bolest!

Hrastova ješitnost a sobectví byly veliké.

Bled jako stěna stál před Elsou a na jeho rtech chvěla se divoká, zlostná odpověď.

S napjetím všech sil se však přemohl a s nuceným úsměvem odpověděl:

„A nyní je řada na mně, abych vám rovněž poděkoval za vaši upřímnost.“

„O, dík ponechte si pro sebe! Avšak ještě něco,“ hovořila Elsa a nový blesk zlosti svítl jí v očích. „Ještě něco, pane doktore. Chtěla jsem vás prositi o radu. Pan Meden požádal o mou ruku — co mi radíte, jste rozumný muž. Co mám učiniti?“

Zařala zuby do spodního rtu a pohlížela ostře Hrastovi do očí.

Tato otázka a neočekávaná novina vzrušily ho ještě více.

I když jsme se rozloučili s láskou, jež v nás plála a nezáleží-li nám na ženě, pro níž naše srdce kdysi plálo — všechny tyto někdejší vášně vzplanou znovu plnou silou, když vidíme, že kdosi jiný

má míti to, co bylo kdysi naše. Žárlivost přetrvá i lásku.

Tak stalo se i doktorovi.

„Cože, Meden žádal o vaši ruku?“ tázal se nyní a jeho hlas zněl chraplavě.

„Ano,“ odpověděla s jistým zadostučiněním, neboť seznala, že Hrast není s to zakryti své žárlivosti.

„A já — já mám vám raditi?“

„Ano, prosím vás o to.“

„Oh — vy, vy! — Vy zlomyslná!“ zasyčel doktor.

„Nerozumím vám, doktore!“

Pronesla tato slova velmi lhostejně.

„Máte pravdu, byla to skutečně hloupost ode mne,“ hovořil doktor nyní rychle a čmáral hůlkou v písku.

Zlost v něm vřela.

„Tedy chcete radu. Nuže, slečno Elso, vezměte si — Medena! Pokud ho znám, nebude vám činiti příliš nepříjemnosti.“

„Ha, ha,“ smála se polohlasně, ale zvuky tyto nezněly ani jako smích.

„A dovolte mi slečno, abych vám nyní blahopřál,“ poznamenal Hrast.

Nebyl si sám vědom, jak trpce výsměšně zní jeho slova, ale dívka cítila se jimi těžce uražena.

„Ne, ne, to již je příliš,“ zasténala a propukla v hlasitý pláč.

Klesla zpět na židli a plačíc, položila hlavu na stůl.

Doktor ji pozoroval s jistým uspokojením, ne však dlouho, neboť cítil, že mu připadla velmi směšná úloha: prositi za odpuštění, odvolati, těšiti — vše to stannolo mu nyní před očima a vše zdálo se mu směšné.

Obrátil se pojednou a vyšel spěšně ze zahrady, aniž se ještě ohlédl.

„Pochybují, že se provdá za Medena,“ hučel si pro sebe, když rychlými kroky bral se dále silnicí. „A učiní-li to, jak hloupé by bylo, starati se o to dále. Hochu, nemáš už žádného práva na ni,“ hovořil sám k sobě.

V tu chvíli blížil se za záhybem cesty elegantní povoz, v němž byli zapřaženi dva krásní koně.

Patřil Medenovi. Ten však v něm neseděl, nýbrž temně oděná dáma, paní — Horská.

Vracela se bezpochyby z Borje. Spatřila doktora teprve tehdy, když jela těsně mimo něho.

Lehkým pokynem hlavy děkovala za pozdrav.

Doktor nemohl spatřiti, že se zarděla, neboť stěží jen zahlédl lehké kývnutí hlavou.

Mimoděk stanul a pohlížel dlouho za povozem, který mizel rychle na nejbližší zatáčce.

Pak fukl se do čela, obrátil se směrem k Borje a zvolal téměř hlasitě:

„Ani zde nemáš už žádného práva!“

Druhého dne, jako obyčejně, zmocnila se ho blahodárná reakce. Když mu dopoledne přinesl sluha z Drenova psaníčko, z něhož vypadlo několik vonných kvítků cyklamen, usmál se téměř spokojeně.

„To je tedy odpověď,“ pomyslí si.

Na lístku bylo napsáno:

„*Ein guter Rat ist auch nicht zu verschmäh'n*“.

Homunculus.

Chladně chopil se Hrast péra a připsal k tomu druhý verš z Fausta:

„Wir wollen's weiter seh'n“.

Mefistofeles.)*

Složil lístek, napsal na něj adresu Elsinu a odevzdal jej sluhovi.

Ale za hodinu donesl mu jiný posel tentýž lístek neotevřený zpět.

„Ho, ho,“ zvolal doktor, když se sluha vzdálil.

Zamnul si ruce, přešel několikrát pokojem, pak vhodil lístek i s květy do zásuvky svého stolku, nasadil si klobouk a odešel do hostince.

Zvonilo právě poledne.

XIV.

Téhož dne na večer seděla paní Katynka v lesíku poblíže hospodářství.

Dlouho nebyla již vyšla od lůžka nemocného. On a doktor, který denně nemocného navštěvoval, byli jediní, s nimiž se stýkala. Neměla ani příležitost, vyhledávati jiné společnosti a rozptýlení.

Teprve včera přemluvil ji muž, aby si vyjela do Borje a také dnes znovu ji prosil, aby si vyšla na procházku. Cítil, že je mu lépe.

Byl vlahý večer a od západu hnaly se po nebi mraky. Tam kdesi daleko za horami se blýskalo a hustým podrostem vanul sem teplý vítr.

Mladou ženu nezajímala ani hra přírody, ani vyhlídka do hlubokého údolí, v pološero se halící.

Zabrána ve sny, seděla zde nepohnutě pod rozložitým stromem.

Ze zadumání byla pojednou vyrušena kroky. Vyskočila polekaně, ale v tom již stál před ní — doktor Hrast.

*) „Mně dobrá rada vítána je též!“ — Homunculus.

„Však uhlídáme, zatím dále spěš.“ — Mefistoteles.

Citáty jsou z II. dílu Goetheova Fausta. Pozn. př.

„Katynko!“ zvolal polohlasitě, chvějícím se hlasem a rozpřáhl proti ní ruce.

„Vy — vy zde!“ pronesla temně a přitáhla si plášť těsně k tělu.

„Katynko,“ opětoval nyní prosebně.

Nepromluvila ani slůvka, ale její tvář, její postava, vše hovořilo o tom, čeho si přál.

„Nestráchejte se mne, neutíkejte ode mne! Dovolte mi jen, abych směl s vámi pohovořit — chcete-li — tedy o minulosti, nebo, ne, ne, — o přítomnosti! Neutíkejte, zůstaňte!“

Chvěla se na celém těle, když slyšela tato slova, jež doléhala k jejímu uchu téměř jen jako šepot. Odejít, přehnouti však nemohla.

Usedla opět na lavičku a Hrašt stanul před ní.

V houstnoucím šeru večera, jehož stále přibývalo, neviděli si do tváří.

„Vy jste mi odpustila,“ hovořil doktor, „řekla jste mi, že jste mi odpustila — ale věřte, toto odpuštění — bolí mne více, než zlost, než nenávisť — Katynko, věz tedy, mně není nic platno toto odpuštění — miluji tě, miluji — čiň co chceš — ale toto ti musím dnes říci.“

Umlkl, neboť vašeň zbavila ho slov.

Také Katynka neměla síly odpovědět.

Seděla před ním na lavičce a zabořila tvář do dlaní.

Teprve za dlouhou chvíli, když jiných slov ne našla, zaprosila:

„Nechte mne, nechte,“ více říci nemohla. To dodalo mu nové odvahy.

Přistoupil těsně k ní a něžně odtáhl jí ruce s tváře.

Ponechala mu své ruce a sklonila hlavu.

V tu chvíli projela mu hlavou myšlenka:

„Tvou je, tvou!“

Snažil se přitisknouti ji k sobě, paní Katynka však vyvinula se z jeho rukou a pokročila na stezku, vedoucí k hospodářství.

Tam dole zavyli dva velcí psi Medenovi, kteří byli přivázáni u chléva.

Větve pohnuly se od větru.

„Proč mne následujete?“ tázala se pojednou přísně, hlasem téměř ochraptělým. „Nedávám vám k tomu žádného práva! Nesmím a — nechci! Vy sám jste naše osudy od sebe rozloučil...“

Stál opět těsně u ní a chopiv mladou ženu kolem pasu, snažil se ji znovu k sobě přitisknouti.

„Tak nemůžeš, ba nesmíš hovořiti,“ šeptal, „dnes jsem jiným — od té chvíle, kdy jsem tě opět spatřil, stal jsem se jiným člověkem! Nevím, zda sním nebo bdím — ale proč měl bych ti vše dlouze vykládati?“

Tiskl ji pevně k sobě — ale paní Katynka se konečně vyprostila z jeho objetí, ač ne nevrle.

Hrast zadíval se stranou, paní Katynka přitáhla si plášť, který se jí svezl s ramenou.

Lidská vášeň kráčí podivnými cestami.

„S Bohem!“ pronesl Hrast pojednou polohlasitě a nepohlédl na Katynku, která zůstala nepohnutě státi a stále ještě rovnala si plášť.

Kdyby se byl znovu k ní aspoň obrátil, kdyby jí byl chopil za ruku — byla by ho objala a zašeptala, že ho stále miluje jako kdysi, ba snad ještě více! Jeho jméno chvělo se jí na rtech — nemohla ho však vysloviti!

„S Bohem,“ odpověděla tichounce a kráčela rychle po stezce. Čím blíže přicházela k domovu, tím více spěchala. Snad, že se bála, aby ji znovu nepřepadla slabost, jako před chvílí!

Hrast, když zmizela v temnotách, zíral chvíli za ní. Učinil potom několik kroků směrem k hospo-

dářství, hned se však vrátil a usedl na chladný, kamenný stolec pod stromem.

„Proklatě! Proklatě!“ hučel si pro sebe, ale nevěděl sám co říká a komu nebo čemu klně.

— — — — —
Za dva dny se dověděl, že pán a paní Horská odjeli.

XV.

Bylo to za nepříjemného, šerého dne uprostřed listopadu.

Blízké hory zakrývala mlha, která visela také nad Borjí a nepropustila ani nejslabší paprsek podzimního slunka.

Větve stromů byly holé, jen na vrcholcích dubů trčely ještě chuchvalce hnědého, suchého listí.

V pravo i v levo od okresní silnice prostírala se do dálky pole, téměř celá pod vodou, a blátivá, mokrá cesta byla svědectvím dlouhých dešťů.

Takové dny zkrušovaly lidskou duši.

V Borje bylo však v tento den vše ve slavnostní náladě. Mladí, staří, kdo jen mohl vyjít z domu, byl na hlavní ulici a na náměstíčku před kostelem.

Majitel panství slavil sňatek s vychovatelkou Boléových.

Aby se dělo vše s náležitou okázalostí, hlukem a pompou, o to postaral se sám — pan ženich.

Muzikantů ovšem neobjednal, to mu ještě včas rozmluvil Bolé. Za to pozval svatebních hostů tolik, kolik jich jen z celého okolí sehnal.

Musel pozvati i své příbuzné, většinou sedláky. Ovšem, že jich do kostela nepozval, jen na zavdanou, k níž bylo připraveno několik hektolitrů vína.

Tak srdečným, jako byl dnes, dosud nikdy nebyl. Když dojel s hosty až k řetězu, který chlapci

z Borje dle starého svyku zatáhli, hodil jim dokonce celých dvacet zlatých! Oni očekávali ovšem nejméně třicet!

Před faru sjížděla se dlouhá řada různých vozů a vozíčků se svatebními hosty. Páni měli v knoflíkových dírkách celé kyticíky květin.

Oblečení byli velmi rozmanitě, jak tomu při podobných příležitostech na malých městečkách bývá: vedle nejnovějšího fraku nesl se obnošený černý kabát, ba pan kancelista, poněvadž bylo bláto, vězel ve vysokých botách. Tomu však nebránilo, aby k nim neoblékl bílé rukavičky.

Také dámy byly velmi pestře oblečeny. Paní okresního hejtmana a paní Boléová byly oděny dle posledního „Bazaru“ a budily všeobecnou pozornost, když vystoupily z vozu a táhly za sebou dlouhou, hedvábnou vlečku, zdobenou krajkami.

Paní lékárníková pohlížela na ně velmi závistivě, neboť byla oblečena jen v tibetové šaty bez vlečky.

Nevěsta byla celá bílá a jak tomu již bývá, uplakaná.

„Má brokátové šaty,“ šeptala hostinská z „Čitalnice“ své sousedce.

„Koupil jí je ženich.“

„Ona nemá peněz?“ tázala se tato.

„Ani groše, však má ženich peněz dost.“

„Ten ano, ale sedí na nich pevně!“

„Bude jíst brambory a kyselé zelí,“ omočil si soudní sluha, který stál za nimi.

„Jen aby! Já naopak tvrdím, že v domácnosti bude ona pánem!“ mínila hostinská. „Ona bude nosit kalhoty!“

„Ale bez kapes,“ smál se soudní sluha.

„Ach, tu je náš pan doktor!“ šeptala znovu hostinská a ukazovala na Hrasta, který vystupoval právě z vozu s okresním soudcem. Zdálo se, že

je v dobré náladě, kolem rtů chvěl se mu ironický úsměv.

„Povídala jste jednou, že on si vezme tu Němkyni —“ poznamenal kdosi vedle hostinské.

„Hm, povídalo se také, že si ji vezme onen hubený písař od berního úřadu,“ odsekl jiný zlostně.

„Ano, ano, náš pan adjunkt Megla,“ potvrzoval berní sluha.

„Ten Megla, ano, ten „nemškutar“!) Kdopak by si vzal to vyhublé strašidlo?“ zlobila se znovu hostinská.

Byla rozlobená na ubohého Meglu od té doby, kdy vystoupil z „Čitalnice“, jak již na slavnosti o svatojánském večeru vyhrožoval.

„Podívejte se, vždyť on je tu také!“

Skutečně Megla jel právě mimo a za chvíli se třemi hosty vystupoval z kočáru. Vězel v úplně novém fraku, který na jeho hubeném těle směšně vlál.

„Dnes byl přeložen,“ vysvětloval berní sluha.

„No díky bohu. U nás dělal jen rozmíšky,“ odpověděla hostinská spokojeně.

Konečně vešli všichni svatební hosté do kostela a zástup zvědavců dral se nyní za nimi, aby slyšeli, jak nevěsta a ženich vysloví závazné slůvko „ano“.

Svatební obřad byl brzy u konce, poněvadž staříčkový pan děkan nechtěl se dlouho namáhati s němčinou, která zde byla neobvyklá.

Potom jely všechny vozy blátivou, jen místy šterkovanou silnicí k Drenovu. Pohostinný Bolé, vzhledem k dlouholetému přátelství s Medenem a také proto, že Elsa až do posledního dne byla jaksí

*) Memškutar jest přezdívka Slovinců, kteří se vydávali za Němce. Pozn. př.

členem rodiny, připravil svatební hostinu ve svém zámku. Medenovi bylo to konečně ještě milejší.

Na Drenovu shromáždila se velmi četná společnost. Přišli i ti, kdož prve pro nedostatek kočárů nemohli jeti do kostela.

Po bohaté hostině rozproudila se živá zábava. Mezi hosty byli mnozí, kteří dnes poprvé pili šampaňské.

Nevěsta převlékla se do prostých cestovních šatů, neboť novomanželé chystali se o půlnoci na cestu do Německa, navštívit příbuzné nevěstiny, jak Meden ujišťoval. Na svatbu přijel jen jediný Elsin příbuzný, ve Vídni žijící bratranec.

Elsa byla překrásná a jak bylo z její veselé tváře možno souditi, byla i šťastna. Dnešní svatební slzy již dávno oschly a nyní súčastnila se živě a vesele všeobecného rozjaření.

Hosté rozešli se po všech komnatách a tu se náhodou stalo, že v kuřáckém pokoji zůstali u krbu sami dva — Bolé a doktor Hrast.

Oba byli v dobré náladě.

„Nyní je řada na tobě, příteli,“ smál se Bolé a zapálil si cigaretu.

„Snad to zkusím u tvé nové vychovatelky,“ odpověděl Hrast a sarkasticky se usmál. „Musíš si nyní vzít jinou a že bude opět hezká, o tom svědčí dosavadní zkušenost.“

„Dobrá, znamenitě!“ Repetita placebit! Vždyť jsem i tentokráte myslel, že bude spíše tvá než Medenova!“

„Ha, ha!“

„Je to stará historie, ale...“

„Nebuď fádním, příteli! Kdybys věděl, jak málo mne dnešní nevěsta zajímala —“

„Ach — qui s' excuse —“*)

*) Kdo se omlouvá, doznává se.

„Nechme toho! Navrhuji ti raději sázku — co myslíš (— kdo bude nyní v domě Medenově pánem?“

„Cherchez la femme*),“ zvolal Bolé se smíchem.

„Tedy s tebou se nemohu sázeti a musím si hledati jiného protivníka,“ odpověděl Hrast klidně.

„Nu, příteli, ale nechme žerty,“ pronesl pojednou vážně Bolé, „já tvrdím, že to bude pro Medena velmi užitečné, že přišel právě do její rukou.“

„Bude-li Elsa rozumnou, bude dobře pro oba! A pak, ha, ha, přijdou-li děti — ha, ha, Meden jako otec, hahaha —“

Také Bolé se zajíkal smíchy.

Doktor zvolna oklepal popel z cigarety.

Nesmát se již, jen pokrčil rameny.

„Ach, a ještě něco, doktore,“ hovořil znovu Bolé po krátké přestávce a přistoupil k blízkému stolu, aby si zapálil cigaretu. „Byl bych téměř zapomněl — snad jsi také již dostal zprávu o tom?“

„Jakou,“ tázal se doktor lhostejně.

„Že Horský zemřel. Víš přece, ten nemocný host, který bydlel v Medenově hospodářství a jehož paní —“

Nemohl dále mluvit, neboť doktor vyskočil se židle, na kterou se byl lhostejně posadil.

Stál tu bled, ba téměř zsinálý.

Po chvíli chopil Boléa za ruku.

„Zemřel,“ téměř vzlykl chraptivým hlasem.

„Pro boha — byl to tvůj příbuzný — nebo co, že jsi se tak polekal?“ divil se Bolé a pohlédl Hrastovi z blízka do tváře.

Ten však již přemohl první dojem.

„Překvapilo mne to — poněvadž — poněvadž jsem znal ji a její rodinu.“

Doktor hovořil již klidně, Boléova pozornost byla však přece jen vzbuzena.

*) Hleďtete ženu!

„A — ah — tak? Ano, pamatuji se, že jsi znal krásnou tu paní již z dřívějších let! Doktore — snad jsi se přece jen do ní zamiloval — teď však z mračen zasvitne sluníčko — ne?“

„Nežertuj stále, můj milý. Ty jsi jako ten vrabec na střeše.“

„Ty, za to jako vrkající holoubek, jemuž byla přistřížena křídla!“

Hrast se s nevolí obrátil.

Novinka, kterou mu právě Bolé sdělil, tak ho vzrušila, že stěží zachovával duševní rovnováhu.

„Katynka, Katynka.“ To byla jeho jediná myšlenka.

Sluha vešel a nesl několik sklenek vína.

„Doktore, jsi nějak špatně naladěn — pojď, vypijeme sklenku!“

Hrast vypil sklenku až do dna.

„Viresque*) acquirit — —“

„Bibendo!“ dokončil doktor se smíchem citát přítelův.

Několik hostí vstoupilo a Hrast vešel do druhého pokoje, aby se vyhnul jejich společnosti.

Nejraději byl by býval sám, nemohl však dříve odejít než ostatní.

Prošel již několika pokoji, ale všude seděli hovořící, hlučící hosté.

Pojednou stanul. Vstoupil do salonu, kde poprvé dlouho hovořil s Elsou.

Také dnes zde nebylo nikoho a doktor, právě jako tehdy, i dnes chystal se usednouti, když tu vedlejšími dveřmi vešla Elsa.

Zdálo se mu, jakoby ho úmyslně sledovala, neboť nebyla jeho přítomností překvapena.

Byla již zcela oděna na cestu. Jediný šperk,

*) A síly, jichž nabyl pitím.

který ji zdobil, byla malá brož, představující krásně dle přírody napodobené květy cyklamen, černé květy noci svatojanské, svatební to dárek doktora Hrasta.

Postřehl to hned a snad by mu to bývalo i příjemné, ale dnes, v tomto okamžiku nikoliv.

Před jeho duší vznášel se zcela jiný obraz.

„Neměla jsem dosud příležitosti, poděkovati vám za laskavou upomínku,“ pronesla Elsa měkce, jak to jen ona uměla svým libě znějícím hlasem.

V temně modrých jejích očích planul zvláštní oheň.

Hrast jako neobratný mladíček zahleděl se stranou.

„Ach, nežertujte, milostivá...,“ pronesl váhavě, neboť jazyk mu dnes jaksi vypovídal službu.

„Nežertuji!“

„Nežertuji!“

Litoval nyní, že si nedovedl odřící toho potěšení, vykonati dárkem maličkou pomstu.

Nyní zatvrzele mlčel a pohrával si s řetízkem u hodinek.

„Doktore,“ počala Elsa znovu hovořiti a poněkud se zarazila, takže doktor byl nucen vzhlednouti k ní.

Pohlédl na ni a znovu ho znepokojil onen temný, ohnivý lesk její očí.

„Pojďte se mnou,“ pravila téměř velitelsky a obrátila se ke dveřím, jimiž před chvíli byla vešla.

Šel za ní, aniž si toho uvědomil.

Prošli dvěma pokoji a třetí, do něhož vkročili, byl někdejší její pokoj, když byla vychovatelkou. Vše bylo v největším nepořádku, na stole hořela slabým plamenem svíčka.

Mladá paní se zastavila uprostřed pokoje, nervosním pohybem sňala klobouk a hodila jej na židli.

„Zde jsme sami, doktore,“ hovořila polohlasně a předstoupila těsně před něho. „Mám jen několik málo okamžiků času, chci však, aby bylo mezi námi jasno. Odpovězte mi — miloval jste mne, víte, tak miloval...“ — ale nebyla s to dokončiti.

Hrast však mlčky stál před ní.

Ach, ano, kdyby se nebyla objevila ona nešťastná mladá žena, kdyby v duši jeho nebyla znovu vzplála první jeho láska v celé své síle a moci — byl by nyní Elsu strhl do své náruče — byl by se ponořil celou duší do víru této vášně, jež se mu tak svůdně blížila.

Zůstal však chladný. Jen jedna starost ho znepokojovala, takže neustával vzrušeně pohlížeti ke dveřím. Byla to obava, aby ho zde nikdo nespatriil.

Poznání, jež právě učinil, že ho Elsa miluje — bylo mu zcela lhostejné.

Mladá choť Medenova to pozorovala a stěží jen se jí podařilo ovládnouti city.

Křečovitě trhala rukavičkou, kterou byla stáhla s ruky. Konečně usedla.

„Příliš pozdě“ — zašeptal doktor po dlouhé, mučivé přestávce. „Nyní budiž vše zapomenuto!“

Bylo slyšeti hrčení povozu dole před vraty zámku.

Elsa rychle vstala.

„Tedy zapomenuto!“ opakovala Elsa. „Neobávejte se,“ dodala, když zpozorovala, že doktor znovu starostlivě pohlédl ke dveřím. „Nikdo nezví, že jste byl zde. Otevru vám tyto dveře, hleďte, zde —“

Skutečně také otevřela dveře, vedoucí na chodbu.

Tak se rozloučili, aniž promluvili ještě jediného slůvka.

Elsa stanula na okamžik před zrcadlem a nasadila si znovu klobouk.

Vše kolem ní tančilo, pokoj, svíce, stůl a židle, vše...

Tu však ji již volal šťastný novomanžel, Meden. Zaklepal na dveře, vedoucí do salonu.

„Hned, hned!“ zvolala Elsa a odstoupila znovu ode dveří.

Opřela se o stůl proti zrcadlu.

„Zapomenuto! Příliš pozdě!“ zašeptala. „A já — milovala jsem ho skutečně?“

Odvrátila se od zrcadla, chopila se rukavic a vyšla z pokoje.

V saloně setkala se s Meglou, který jí již po třikráte vykládal, jak je nešťasten, že je přeložen z Borje a právě nyní, tak neočekávaně.

Neposlouchala ani, co jí vykládá.

Loučení s novomanželi odbylo se krátce, ačkoliv za velkého povyku a volání svatebních hostů.

Lékárník a berní kontrolor neodpustili si ani několik vtipů, které zašeptali Medenovi do ucha.

Meden kvitoval jejich žertíky se spokojeným úsměvem.

Elsa, dříve než vstoupila do vozu, rozhlédla se ještě jednou po společnosti, jako by někoho hledala.

Doktora však již zde nebylo.

Nikdo ani nezpozoroval, kdy zmizel.

Brzy na to odjížděl vůz s novomanželi po příkré cestě, v zámku však pokračovalo svatební veselí při lahvích dobrého vína ve společnosti pohostinného zámeckého pána.

Za rok navštívil mne můj dobrý přítel doktor Hrast a zůstal u mne několik dní.

Jednoho deštivého večera, když jsme nemohli nikam vyjít, seděli jsme v sešeřelém pokoji.

Stručně vyprávěl mi tyto události. Za čtrnáct

dní poslal mi dopis s květy cyklamen, které dostal od Elsy.

„Rád bych se ho zbavil,“ psal mi, „ale zahoditi jej nemohu. Učiň tak ty, chceš-li.“

Zasmál jsem se naivnosti tohoto muže, jehož srdce tak změklo. Obyčejně tomu tak nebylo.

Také o paní Horské mně při své návštěvě ničeho nepověděl, kde je a ví-li něco o ní.

A zase uplynul rok.

Jednoho dne dostal jsem zprávu, že můj starý přítel doktor Hrast zasnoubil se — s paní Horskou.

— — — — —

Od doby, kdy se toto vše událo, uběhlo pět let. Před krátkým časem dlel jsem v Borje.

Okresního soudce Majarona není už, uložili ho do chladné země a celá Borje po něm truchlí.

Okresní hejtman šel do pense, poněvadž se mu nová vláda nelíbila.

Také o adjunktovi Meglovi se nic neví — tak mělká je stopa, kterou podobní lidé po sobě zůstávají. Pro historii neznamenaají vůbec nic.

Zámecký pán na Drenovu, Bolé, je stále ještě tím starým, veselým a vtipným mužem.

Má jen jednu starost. Musí opatřiti pro starší dcerušku, Milicu, věno. Patrně však ani to nebude mu za těžko.

Této starosti, třeba snad malicherné, bude asi Meden ušetřen, neboť on a Elsa nemají dosud dítek. Vypravuje se o něm, že není své paní příliš věren, ale také o ní jde pověst, že ráda zajíždí do města, kde navštěvuje divadla a jiné zábavy a zanechává svého chotě často dlouho samotného.

Zlým jazykům to stačí!

A doktor Hrast?

Abych řekl pravdu: Byl jsem kmotrem, není tomu dosud dlouho, a to již druhému děcku! Prožil jsem u něho šťastný den a odjížděl jsem domů s přesvědčením, že je na světě dvě šťastných lidí: můj přítel Hrast a jeho paní, Katynka.

S Boléovými jsou stále v přátelském styku, s Medenem a jeho chotí stýkají se zřídka kdy.

Staré doby jsou skutečně zapomenuty, ale udá se vždy opět něco nového, jak již to bývá i v tak malých místech, jako je Borje...

K o n e c .

